

Ürolojik
Cerrahi
Derneği

ÜROLOJİYE

YÖN VERENLER

YAŞAM BOYU BAŞARI ÖDÜLÜ

Prof. Dr. A. Haluk Özen

Ürolojik Cerrahi Derneği'nin Değerli Üyeleri, Değerli Okurlar,

Ürolojik Cerrahi Derneği'nin kuruluşunun ve aktivitelerinin temel dayanağı olan AKIL ve BİLİM rehberliğinde gelişen, akademik değerleri ve bilimsel profesyonelliği bir değer olarak koruma ve geliştirme misyonunun yansıması olarak kuruluşunun 10. yılında oluşturulan “**Türk Ürolojisine Yön Verenler: Yaşam Boyu Başarı Ödülü**”ne layık görülen Prof. Dr. A. Haluk Özen adına bu kitabı yayına hazırlayıp size sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Bu ödülü alan kişi, ilgili yönerge gereği ulaşılabilecek güç objektif akademik kriterlere göre belirlenmektedir ve bu ödül, Ürolojik Cerrahi Derneği'nin verdiği en üst düzeyde ve prestijli ödüldür.

Akademik ve mesleki yaşamları boyunca bilimsel mesleki çalışmaları ve eğitim için yaptıkları katkılarla, Türk ürolojisinin gelişimine özel ve ayırt edilir nitelikte katkıda bulunmuş kişiye verilen bu ödülün amacı, sadece kişiye verilen bir armağan değildir. Aynı zamanda, Ürolojik Cerrahi Derneği'nin bilim ve akıl üzerine kurulan kurum kültürünün önemli bir boyutu olan kurumsal katkıyı ön plana çıkaracak şekilde ödül sahibinin katkılarını anlatarak yeni nesiller için kişisel kazanımlar ötesinde mesleğimize ve kurumsal yapılara katkı sağlayarak başarıya ulaşma tutku ve kararlılığına örnek oluşturmaktır.

Ödül sahibi Haluk Özen, belirtilen kriterler gereği, akademik hayatında tarih sınavını en üst düzeyde vermiş bir kişidir. Onun yaşadığı dönemlerin şartlarını ve tüm deneyimini değerlendiren bu kitapta, Haluk Özen'in kurumsal katkısını anlatan bir değerlendirme, ödül sahibiyle yapılan detaylı bir söyleyişi ve ödül sahibinin seçtiği kişilerin değerlendirmelerini içermektedir.

Bu anlamda ödülün önemli özelliği, ödülü alan kişiyi her boyutuyla mesleki yaşamı içinde tanımak, deneyimlerini paylaşmak ve ürolojiye yön vermiş biri olması nedeniyle de mesleğimiz ve akademik hayatımızın tarihini de o kişinin gözüyle paylaşarak önemli bir tarihi kaynak oluşturmaktır.

Bu eserin oluşmasında saatler süren söyleyişe katılarak bu kapsamlı içeriği oluşturmamızı sağlayan başta Haluk Özen hocamız olmak üzere, detaylı yorumlarıyla tüm diğer katkıda bulunan yerli, yabancı hocalarımıza en derin teşekkürlerimi sunarım. Umarım ilgiyle okunacak değerli bir kaynak olacaktır.

Prof. Dr. Serdar Tekgül

“Yaşam Boyu Başarı Ödülü” Yürütücüsü

Değerli üyelerimiz,

Elinizde tuttuğunuz bu kitap; Türk ürolojisine çok değerli katkılarda bulunmuş ve yön vermiş bir ismin, Prof. Dr. A. Haluk Özen'in, başarılarla dolu akademik hayatını elden geldiğince kapsamlı bir şekilde sizlere aktarmayı amaçlamaktadır.

Türk Ürolojisine katkıda bulunmuş çok sayıda hocamız vardır. Ancak, bu değerlendirmeyi yaparken ulusal çapta yaptıkları katkı ve uluslararası arenada ülkemizi temsiliyeti yanında bazı somut kriterler de göz önünde bulundurulmuştur. Bu amaçla, Ürolojik Cerrahi Derneği tarafından bir ödül komitesi oluşturulmuş ve bu komitenin hazırladığı yönerge ve kriterler manzumesi eşliğinde hocamızın ismi belirlenmiştir.

Bu eserin ortaya çıkmasında Ödül Komitesi Yürütücüsü Prof. Dr. Serdar Teggül ve kitabın oluşmasında katkıda bulunan tüm hocalarımıza teşekkür ederiz.

Kitabın oluşturulması sırasında en samimi duygularıyla kendi geçmişini ve bugününü çok değerli yorumları eşliğinde paylaşan hocamız Prof. Dr. A. Haluk Özen'i bu ödüle layık görülmesi nedeniyle tebrik ediyor, akademik hayatımıza vermiş olduğu katkı ve yönlendiriciliği için şükranlarımız sunuyoruz. Bundan sonraki hayatınızda sağlık, mutluluk ve başarının her daim sizinle olmasını diliyoruz

Sevgi ve saygılarımızla.

*Ürolojik Cerrahi Derneği Yönetim Kurulu Adına
Başkan*

Dr. Hasan Serkan Doğan

Ödülün gerekçesi

Prof. Dr. A. Haluk Özen, Hacettepe Üniversitesi Üroloji Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi ve Türk Ürolojisi için çok özel katkılarda bulunmuş, bulunduğu her ortamda yön veren ve gelişime katkıda bulunan biri olarak ismini tarihe altın harflerle yazdırmış biridir.

Haluk Özen, 1971 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesini kazanarak Hacettepe’de başarılarla dolu bir geleceğe ilk adımını atmıştır. 1977 yılında Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra aynı yıl Hacettepe Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalında asistanlığa başlamış, 1981 yılında üroloji uzmanı olmuş ve aynı yıl anabilim dalımıza üroloji uzmanı olarak katılmıştır.

1983-1984 yılları arasında Gülhane Askeri Tıp Fakültesindeki askerlik görevinden sonra Hacettepe’deki görevine dönen Haluk Özen, 1985 yılında British Council’in açtığı burs sınavını kazanarak İngiltere’de Cambridge Üniversitesi Addenbrookes Hastanesinde Pediatrik Üroloji konusunda o zamanın ünlü çocuk ürologlarından Bob Whittaker ile çalışmıştır.

Üroonkoloji Bilimine Yaptığı Ulusal ve Uluslararası Katkıları

1986 yılında doçentlik sınavında başarılı olup “Üroloji Doçenti” unvanını kazanan Haluk Hocamız, Dr. Atif Akdaş’ın Hacettepe’den ayrılmasından sonra Üroonkoloji Ünitesinin sorumluluğunu almıştır. Bu tarihten sonra tüm çalışmalarını Üroonkoloji alanında yapmaya başlamış ve 1989 yılında 7. Ulusal Kanser Kongresi’nde mesane tümörlerinde BCG çalışması ile “Bedii Gorbun Ödülü”ne layık görülmüştür. 1989’da TÜBİTAK bursu olarak ABD Stanford Üniversitesi Üroloji Kliniğinde bir yıl süreyle ürolojik kanserler konusunda Dr. Fuad Freiha ile çalışmıştır. Hacettepe’ye döndükten sonra Türkiye’de yeni yapılmaya başlanmış “radikal

prostatektomi”, “radikal sistektomi” ve “mesane poşu” ameliyatlarını yapmış ve Türkiye’deki bu ameliyatların ilkinin yapan, eğitimini veren ve ilk olgu serilerini oluşturan hoca veya hocalardan biri olmuştur. 1991 yılında Avrupa Kanserle Savaş ve Araştırma Organizasyonu (European Organization of Research and Treatment of Cancer)’nda Genitoüriner sistem kanserleri ile ilgili Türkiye’yi temsil eden 3 öğretim üyesinden biri olarak seçilmiştir.

Bu dönemden itibaren üroonkoloji alanında giderek artan oranda çok sayıda ulusal ve uluslararası makale yazmış ve dünya literatürüne bu alanda katkı veren Türk Ürologların öncüsü olmuştur. Üst üste 1990-1999 yıllarında yedi kez Current Opinion in Oncology’de mesane tümörleri ile ilgili derleme makalesi yazmıştır. 2006 yılında Journal of Urology’de mesane tümörlerinde re-TUR ile ilgili yazdığı makalesi, 176 sitasyon olarak Türk Üroonkolojisinin dünya literatürüne tarihteki önemli katkılarından biri olmuştur. Bu yıllarda “vena cava trombusu olan böbrek tümörleri”, “PSA” ve “transrektal prostat biyopsisi” ile ilgili yazıları, 100’ün üstünde sitasyon olarak diğer dikkat çekici katkılar olmuştur.

Ayrıca 1988, 1989 ve 1994 yıllarında yayınlanan “Year Book of Urology” adlı yılın en seçme makalelerinin bulunduğu kitapta, üç yıl üst üste birer makalesi yayınlanmıştır.

“Web of Science” taramasında, 170 SCI’ya kayıtlı makaleye 2 bin 140 atıf yapılmıştır ve H indeksi 27’dir.

1990’lı yılların başından itibaren yoğun olarak Üroonkoloji alanında toplantı ve seminerler düzenleyen Haluk Özen, ilki 1991 yılında olmak üzere, “Uluslararası Ankara Üroonkoloji Kursu”nu düzenlemiş ve izleyen yıllarda sekiz kez daha bu toplantıyı gerçekleştirmiştir. Toplantılar, Türkiye’de Üroonkoloji Bilimin gelişmesinde, eğitici özelliği ile öncü bilimsel aktiviteler olmuştur. 1999 yılında Üroonkoloji Derneğinin kurulmasına kadar giden bu çalışmalardan sonra Haluk Özen, bu derneğin ilk genel sekreteri, daha sonra da başkanı olmuştur. Üroonkoloji alanındaki bilimsel çalışmalarıyla

birlikte Hacettepe için de çok etkin bir eğitim ortamı yaratmış, dokuz ürolog Haluk Özen ile çalışarak üroonkoloji alanında uzmanlaşmıştır. Bu çalışmalar, ürolojide “subspesiyalizasyon” çalışmalarının da öncüsü olmuştur.

En önemli katkılarından biri, 2007 yılında yayımlanan Üroonkoloji kitabıdır ve bunun editörlüğünü Dr. Levent Türkeri ile birlikte yapmıştır.

Giderek artan çok sayıdaki ve kaliteli bilimsel çalışmalarının sonucu olarak 1994 yılında “TÜBİTAK Tıp Teşvik Ödülü”nü ve 1996’da da “Hacettepe Üniversitesi Bilim Teşvik Ödülü”nü almıştır.

2014 yılından bu yana Türkiye Bilimler Akademisi Derneği asil üyesidir.

Hacettepe Tıp Fakültesine Katkıları

Hacettepe Tıp Fakültesinde de önemli görevler üstlenerek Tıp Fakültemizin eğitimine yönetici olarak çok önemli katkılarda bulunmuştur. 1989-1991 yılları arasında Hacettepe Tıp Fakültesi Yönetim Kuruluna seçilmiş, 1991-1994 arasında Tıp Fakültesinde Baş Koordinatör Yardımcısı olarak görev yapmıştır. Bunların dışında, “Hacettepe Tıp Dergisi”, “Hacettepe Medical Journal” ve “Türkiye Klinikleri Tıp Araştırma Dergisi”nde editörler kurulunda önemli katkılarda bulunmuştur. 1993 yılında profesör olan Haluk Özen, 1994 yılında Hacettepe Tıp Fakültesinde Dekan Yardımcılığına atanmıştır. Bu dönemde özellikle Tıp Fakültesi eğitiminde birçok yeniliğe katkısı olan bir ekip içinde önemli rol almıştır.

Dernek Faaliyetleri

1998- 2000 yılları arasında Ankara Ürologlar Derneği Genel Sekreteri olarak görev yaptıktan sonra 2000 yılında, Ankara Ürologlar Derneği Başkanlığına seçilmiştir. 1999 yılında Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu Yürütme Kuruluna seçilerek ulusal bazda asistan eğitimiyle ilgili olan bu en üst sivil kuruluşta yer almıştır. Bundan

sonraki dönemde, Türk Üroloji Yeterlilik Kurulu Başkanlığı yapmış, Türk Ürolojisinde akreditasyon ve sınavlar yapan bu yapının gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Daha sonra aynı görevi, 2010’da kurulan Ürolojik Cerrahi Derneği Yeterlik Kurulu Başkanı olarak sürdürmüştür.

HÜTF Üroloji Anabilim Dalına Katkıları

Akademik hayatında her aktivitesi Hacettepe Üroloji Anabilim Dalına direk veya dolaylı olarak önemli katkılar sağlayan Haluk Özen, Mart 2004 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı Başkanlığına seçildikten sonra Hacettepe Üroloji Bölümünün Avrupa Üroloji Board’u akreditasyonunu sağlayarak asistan eğitimi standartlarını önemli bir aşamaya getirmiştir.

Eğitim ve bilimsel süreçlerle ilgili olarak çok sayıda gelişmenin ve özellikle multidisipliner yaklaşımın yerleşmesi ve ürolojide alt uzmanlık kavramının yerleşmesi konusunda öncü ve belirleyici olmuştur. Üroonkoloji eğitim ve araştırma yapısının yerleşmesi ve bilinen üroonkoloji merkezlerinden biri olması onun sayesinde gerçekleşmiştir.

Emekliliğine kadar geçen Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalına verdiği 36 yıllık hizmet süresi içinde toplam 120 asistanın eğitiminde rol almıştır. Öğrencilerinden üçü, ödülü almasında gerekçe olarak belirtilen 20 üzerinde H indeks gerçekleştirme dâhil tüm kriterleri karşılayacak akademik etkinlikte bulunmuştur. Ayrıca 9 dokuz öğrencisine Üroonkoloji alanında en az iki yıl süren eğitim vermiş, çok sayıda ziyaretçi de kendisinden eğitim almıştır.

Üniversitemize Katkıları

Ocak 2016 itibariyle verdiği büyük mücadeleden sonra Hacettepe Üniversitesi Rektörü olarak atanmış ve bu dönemde, politik atamalardan dolayı her yönden sarsılmış Üniversitemizde bu kötü gidişe

“Dur” diyerek Üniversitemize nefes alma, yeniden eski değerlerine kavuşma konusunda büyük fırsat tanımıştır.

Dr. A. Haluk Özen, Ürolojik Cerrahi Derneği'nin Ödül Yönergesinde belirtilen tüm kriterleri yukarıda detaylandırdığı şekilde fazlasıyla sağlamaktadır.

Türk Ürolojisinin geleceği adına her platformda, Anabilim Dalımız ve Üniversitemize verdiği büyük mücadele ve yaptığı fedakârlıkları yadsınamaz olan hocamıza, tüm katkıları, verdiği ilham ve Hacettepe'de yüksek akademik değerleri barındıran üniversite hayalimizi devamlı kıldığı için minnet ve teşekkür borçluyuz.

Prof. Dr. Serdar TEKGÜL

*HÜTF Üroloji Anabilim Dalı Başkanı ve
ÜCD Danışma Kurulu üyesi*

HALUK ÖZEN İLE SÖYLEŞİ

Bu söyleşi, Serdar Tekgül tarafından yapılmış ve çok sayıda görüşme sonrası tamamlanmış, daha sonra redakte edilerek yayına hazırlanmıştır. Söyleşide kronolojik olarak Haluk Özen'in ağızından özgeçmişinin konuşulması hedeflenmişse de akışa göre, hayata, ürolojiye, akademiye ait birçok farklı konuya değinilmiştir. Bu söyleşide Türkiye'nin, Türk Üniversite hayatının ve Türk Ürolojisinin yaklaşık son 50 yılına ait yaşananlar ve yaşananların sorular eşliğinde Haluk Özen'in bakış açısından değerlendirilmesi vardır.

A. HALUK ÖZEN ve AİLESİ

1954'ten beri...

Anne ve babanızdan, çocukluk yıllarınızdan başlayarak özgeçmişinizi konuşmaya başlayalım...

14 Nisan 1954'te Ankara'da doğmuşum. Annem, İstanbul Tıp Fakültesi 1946, babam ise İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi 1942 mezunu. Annem, bir Osmanlı paşasının kızı. Annemin evlenmeden önceki soyadı "Tınaztepe". Neden Tınaztepe? Dedem, aslında İstiklal Savaşı 56. Alay Komutanı Miralay Mehmet Fehmi. Lakabı da Sakallı Fehmi. Ankara'dan karayoluyla Bodrum, Denizli veya Antalya'ya gidenler, Afyon'u geçtikten sonra "Tınaztepe" ilçesinden geçerler. İstiklal Savaşımızın önemli bir simgesidir bu ilçe. Atatürk, dedeme, o sırada başka bir yerde savaşan 56.

Alay ile Tınaztepe'nin hemen alınmasını emretmiş. Zaten çok yorgun olan alay, çok kısa zaman içinde Tınaztepe'ye intikal etmiş. Dedem, bu yorgun alaya sabah namazı kıldırarak hücum emri vermiş ve Tınaztepe alınmış. İşte Soyadı Kanunu ile dedeme Tınaztepe soyadı bizzat Atatürk tarafından bu nedenle verilmiş. Dedem, İstiklal Savaşından sonra Tuğgeneralliğe yükselmiş ve İstanbul Merkez Komutanlığına atanmış. Babam ise Amasya'nın Merzifon ilçesinin Kara Mustafa Paşa köyünde yaşayan bir çiftçinin üçüncü çocuğu olarak dünyaya gelmiş. Liseyi, 1934-1935 yılları arasında Merzifon'a en yakın eğitim alabileceği Sivas Lisesinde okumuş. Sonra da İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesine girmiş. Orman Fakültesini seçme sebebi, burslu okuyacak olması ve mezuniyetten sonra iş garantisinin bulunması... Köyde doğup büyüyen babam, fakülteyi bitirdikten sonra devlet bursu ile Amerika'ya master yapmaya gitmiş. O zamanlarda İngilizce öğrenmek hem maddi açıdan hem de dil öğreten kurumların şimdiki gibi yaygın olmaması nedeniyle pek mümkün değil. Babam da İngilizceyi çok az İngilizce bilgisiyle gittiği ABD'de öğrenmiş. Yüksek lisansını tamamlayıp "Yüksek Orman Mühendisi" olarak Türkiye'ye dönmüş. Dedemin Merkez Komutanlığına atandığı şehir, annemin hayatında belirleyici olmuş. Tıp Fakültesinden mezuniyetinin ardından İstanbul Sarıyer Hükümet Tabibi olarak göreve başlamış. Evleri Beşiktaştaydı. Her gün Beşiktaş İskelesinden Sarıyer vapuruna binerek işe gidip gelirmiş. Babamın arkadaşı ve aynı zamanda annemlerin aile dostu, annemle babamı evlendirmeye niyetlenmiş ve babama o vapura binerek annemi görebileceğini söylemiş. O zamanların gözde ve klasik "tanışma" yöntemi...

**"PAŞA KIZI İLE KÖYLÜ ÇOCUĞU...
OLMAYACAK BİR EVLİLİK"**

Klasik de olsa işleyen bir yöntem galiba, hele o zamanlar için belki en sık yaşanan yöntem olsa gerek?

Evet, evet... Sonrasında annem ile babam gerçekten vapurda tanışmışlar ve aslında hiç olmayacak bir evlilik gerçekleştirmişler. Bir köylü çocuğu ile bir paşa kızı evlenmiş... Annem ile babam 1952 yılında evlendikten sonra babam, mecburi hizmet için Ankara'daki Orman Genel Müdürlüğüne atanmış. Annem de İstanbul Sarıyer'den Ankara Çankaya Hükümet Tabipliğine... Şimdiki gençler hükümet tabibinin ne olduğunu bilmiyor olabilir ama benim neslim çok iyi bilir. Okula başlarken hükümet tabibine gidersen, aşı olmak için gidersen, yurt dışına gitmek, evlenmek için gidersen, rapor almak için gidersen...

Babanızın zorunlu görevlendirildiği şehir sizin de doğum yeriniz olmuş ve sonra hep Ankaralı olmuşsunuz...

Evlilik sonrası Ankara Kızılay'da Karanfil Sokakta bir ev tutmuşlar. Karanfil Sokağı tercih etmelerinin en önemli nedeni ise annemin iş yerine, yani Çankaya Kaymakamlığına çok yakın olması... İşte ben bu evde doğmuşum. Doğumu, annemin tıp fakültesinden sınıf arkadaşı olan Prof. Dr. Erkin Kandemir, Ankara Tıp Kadın Doğumda başasistanken hocasına haber vermeden yaptırmış. Doğum sonrası annemin çok fazla kanaması olmuş. Erkin Kandemir, hocasından korktuğu için annemi evde takip etmiş. Ancak annem, hemorajik şoka girmek üzereyken hocasından azar işitmeyi göze alarak ambulansla hastaneye götürmek istemiş. Hastaneye giderken Kızılay kavşağında ambulans dahil hiçbir araca geçit verilmiyormuş. Erkin Hocam heyecan içinde bunun sebebini sorduğunda Yugoslavya Devlet Başkanı Tito'nun Ankara'ya geldiğini ve yolların bu nedenle kapatıldığını öğrenmiş. Erkin Hoca, bu hikâyeyi yıllar sonra hastam olarak muayeneye geldiğinde her zamanki hoş sohbetiyle anlatmıştı... Saniyorum tek çocuk olarak kalmamın nedeni bu kanama...

“BABAMIN HALKLA OLAN İYİ İLİŞKİSİ MİLLETVEKİLLİĞİ YOLUNU AÇMIŞ”

Babanız sonra milletvekili olmuştu değil mi? Bunun öyküsünü anlatır mısınız?

Annemin yürüyerek Çankaya Kaymakamlığındaki Hükümet Tabipliğine, babamın da yürüyerek Tarım Bakanlığında Orman Genel Müdürlüğüne gidebildiği o evde uzun zaman yaşamışız. Ta ki 1957 yılına kadar. O zamanlar milletvekili seçimleri çoğunluk sistemine göre yapılıyor. Bir parti il çevresinde bir oy bile fazla olsa o ilin bütün milletvekillikleri o partinin oluyordu. Demokrat Parti (DP) oylarının, 1957 seçimleri öncesi, 1950 ve 1954 seçimlerine göre azaldığı tahmin ediliyordu. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), o zamana kadar Sinop'ta devamlı tulum çıkarıyor, ildeki tüm milletvekilliklerinin sahibi oluyormuş. Babam, evlenmeden önce Sinop Ayancık'ta iki yıl Orman İşletme Müdürlüğü yapmış. Anlatıldığına göre, halkla ilişkileri çok iyi olduğu için Demokrat Parti ileri gelenleri babamı milletvekili adayı olmaya ikna etmiş. Aslında siyasetle pek ilgisi bulunmayan babam, annemin itirazlarına da aldırmadan teklifi kabul etmiş ve 1957 seçimlerinde Demokrat Parti'den milletvekili olmuş.

Peki, ailede nasıl karşılanmış bu durum?

O zamanlar bizim köyde, tahmin edileceği gibi ne elektrik var ne de telefon... Dedemin, babamın milletvekili adayı olduğundan bile haberi yokmuş. Babam, Sinop'tan mazbatasını alarak dedemin yanına, köyümüze gitmiş. Dedemin elini öpüp hayır duasını almak istemiş. Babamı olmadık bir zamanda karşısında gören dedem, “Ne oldu oğlum, hayırdır?” diye sorunca milletvekili seçildiğini söylemiş. “Hangi parti?” diye sormuş dedem. Babam Demokrat Parti olduğunu söyleyince, “İyi oğlum, hayırlı olsun ama keşke öbür tarafta olsaydın” demiş. Aslında bu diyalogu, günümüzde yoğun

yaşanan kutuplaşmanın o zamanlar pek fazla olmadığını vurgulamak için anlattım. Her neyse, babam milletvekili olduktan sonra annemle kiralık evden çıkma kararı vermişler ve bir ev sahibi olmak istemişler. O dönemde milletvekilleri için Ankara’da iki yapı kooperatifi varmış. Biri Keçiören’de, diğeri Gaziosmanpaşa’da. Keçiören’deki çok bilindik olduğu için tamamen doluymuş ve babam Gaziosmanpaşa’da kurulan kooperatife üye olmak zorunda kalmış. Şehrin bir hayli dışında olan kooperatifin yapımı tamamlanıp da taşındığımızda ben 5 yaşındaydım. Yıl 1959. Ev, şehre o kadar uzak ve Gaziosmanpaşa o kadar bakir ki önünde ineklerin otladığını çok iyi hatırlıyorum. Bir o zamanın 14 Mayıs Evlerini düşünün, bir de bugünün Gaziosmanpaşa’sını...

“BEN ALTI YAŞINDAYDIM. İHTİLAL OLDU, BABAMI GÖTÜRDÜLER”

1960 ihtilali geliyor ve babanız DP milletvekili, o günlerin öyküsünün sizin için acılarla dolu olduğunu biliyorum...

Evet, 27 Mayıs 1960’ta ihtilal oluyor. Ben o zaman 6 yaşındaydım ve 3 ay sonra okula başlayacaktım. Havaların, dışarıda oyun oynanmasına müsaade ettiği bir aydı, sonra anlıyorum ki Mayıs’ın sonlarına doğruydı... Devam eden günlerde bir sabah, askeri bir Jeep yanaştı evin önüne. Jeep’ten inen silahlı bir er ve bir subay evimize çıktılar. Arabayı görünce, oyunu bırakıp ben de eve girdim. Baktım ki babam çantasını hazırlamış bile! Olan biten hiçbir şeyi anlamıyorum ama babamın askerlere, “Müsaade ederseniz ben bir abdest alayım” dediğini hatırlıyorum. Daha sonra da babam askerlerle birlikte gitti. Üç-dört gün sonra eve döndü. O zamanlar ben farkında olamasam da annemle babam bazı şeylerin farkına varmışlar ki çok mutlu değillerdi. Babamın dönüşünün büyük bir sevinçle kutlanmadığını hatırlıyorum. Zaten üç-dört gün sonra babam yine askeri bir araçla götürüldü. İşte

o zaman yavaş yavaş anlamaya başladım ki babam uzun süre bizimle olamayacaktı... Babam ve arkadaşlarını Yassıada’ya götürdüklerini sonradan öğrendim. Babam, Yassıada’ya gelen ziyaretçilere iyi davranılmadığını gördüğü için anneme, “Haluk’u katiyen buraya getirmeyin! Kalıcı hasar oluşturabilecek olaylara tanıklık edebilir” demiş. Bu nedenle annem de beni yalnız bırakmamak için babamı bir yılı aşan süre hiç görmedi. Bu arada, babamdan, halen sakladığım mektuplar gelmeye başladı. Annem mektupları bana okuyordu. Mektuplarda babam, yabancı dil öğrenebileceğim bir okula gitmemi ve bir müzik aleti çalmayı öğrenmemi istiyordu. Hepimiz biliriz ki anne-babalar, daha çok kendi yapamadıklarını çocuklarına yaptırmak isterler... Babam yoktu ama neyse ki annem çalışıyordu. Tek maaşına rağmen beni TED Ankara Koleji’ne yazdırdı. Babama ilk mektubumu, 1961 yılının başında okuma yazmayı öğrendikten sonra yazdığımı net olarak hatırlıyorum.

OKUL YILLARI

1960’tan itibaren

“KIBRIS BARIŞ HAREKATINDA TATİLE ÇIKAN AYŞE, SIRA ARKADAŞIMDI”

O zaman ilkokul yıllarımız ve arkadaşlarınızdan bahseder misiniz?

Okulun ilk günü, öğretmen beni Cumhuriyet Halk Partisinin bilinen simalarından, 1974’de gerçekleştirilen Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında Dışişleri Bakanımız olan Turan Güneş’in kızı Ayşe Güneş (Ayata) ile yan yana oturttu. Hani, “Ayşe tatile çıkabilir” diye Kıbrıs Barış Harekâtı’nın başlatılma emrini içeren şifreli mesajdaki Ayşe... Ayşe ile 61 yıldır halen çok yakın arkadaşız. Bana, sınıfta da okulda da babası hapiste bir çocuk muamelesi hiç yapılmadı. Ancak üzülerken hatırladığım bir şey var.

Eskiden bize sık sık gelen annemin ve babamın arkadaşları, komşular ve hatta akrabalarımızın bir kısmı, ziyaret sıklıklarını ciddi derecede azaltmışlardı. Adeta yalnızlaştırılmıştık...

O yıllara ait anılarımız, hatırladıklarımız?

Unutamadığım bir olay da bir akşam eniştem ile teyzem bize gelmişti. Radyodan, mahkemenin tüm milletvekilleri ile ilgili verdiği kararlar canlı okunacaktı. Mahkeme kararlarının yayınlanmasına, alfabetik olarak Adana ili milletvekillerinden başlandı. Sinop milletvekili olarak daha babama çok vardı. Verilen kararları uzun süre dinledik. Eniştem, o akşam babamın tahliye kararının açıklanacağını düşünerek kutlamak için şampanya getirmişti. Galiba daha B harfine geçilmeden annem, şampanyanın kaldırmasını rica etti. Çünkü açıklanan kararların sadece yüzde 3 ya da 5'i tahliye, geri kalanlar ise idam, müebbet ya da muhtelif sürelerde hapis cezalarıydı. Sıra Sinop'a geldiğinde hepimiz pür dikkat kesilmiştik. Adnan Menderes'in aleyhinde konuşmayan, kötü söz söylemeyen; bakan veya komisyon üyesi gibi görevlerde bulunmayan "sade" milletvekillerinin çoğunluğu gibi babamın da 4 yıl 2 ay ceza aldığı ve cezasının kalan bölümünü çekmek için Kayseri'ye nakledileceği kararı okundu.

Tarihimiz hep bugün de yaşadığımız samimi-yetsizlik ve ilkesizliklerle dolu, yani aleyhte konuşmayanlar daha ağır cezalar mı aldı?

Maalesef sonuç buydu... Liderleri olarak o güne kadar saygı gösterdikleri insana olmayacak suçları atan, asılsız iftiralarda bulunan bazı milletvekilleri ceza almayarak beraat ettiler. Dik durmak, ilke sahibi olmak ülkemizde maalesef çoğu zaman cezalandırılır. Misal, Deniz Gezmiş'in de hayatına mal olabileceğini bile bile mahkemede takındığı tutumu asla unutamam. Yine Türk köylüsünün haklarını korumak için yola çıkan birinin Gemerek'te köylüler tarafından yakalanıp polise

teslim edilmesini de hep çok acıklı bir ironi olarak değerlendiririm.

'BABAMIN CEZASINI ÖĞRENİNCE AĞLAMAYA BAŞLADIM,

Evet, ilkel olmanın cezasını yaşadıkça, toplumda ilkesizlik daha geçerli ve hatta eleştirilemeyen bir davranış olmadı mı? O geceye dönersek...

CHP'li olmasına rağmen, oğlu hapse atıldıktan sonra "benim" diyen Demokrat Partili (DP) birinden çok daha partici olan dedem, annem yalnız kalmasın ve bana da babamın yokluğunu hissettirmemek için o dönem bizimle Ankara'da yaşadı. Radyoda cezalar okunurken babamın cezasını duyunca ağlamaya başladım. O gün ve ondan sonra ne zaman ağlamaya başlasam "Sen evin tek erkeğisin, ağlayamazsın, annene destek olman lazım!" dediler. Ben de üzülüp ağlayacağımı hissettiğim zaman gözümü avizeye veya ışıklara dikerdim. Bu şekilde ya ağlamam dururdu ya da ağladığım fark edilmezdi. Evet, altını çizerek söylüyorum evin tek erkeği olarak annemi üzmemek için ağlamamam gerektiğini öğrenmiş ve gereğini de yapmaya başlamıştım. Ama kendimi tutamadığım zamanlar da olmuyor değildi. Unutamadığım bir anımı aktarmak isterim. 1960'larda Cumartesi günleri yarım gün çalışılırdı. Annem öğlen 13.00'da çıkıp, beni eğlendirip, neşelendirmek için Gölbaşı Sinemasına götürürdü. Bir gün yine öğleden sonra bir filme gittik. Sadri Alışık, benim yaşımda bir erkek çocuğu olan baba rolündeydi ve hapse girmişti. Film izlerken hıçkırarak ağladığımı hatırlıyorum. Yer-gök su oldu adeta... Beni eğlendirmek için sinemaya götüren annemin, bu halimi görünce nasıl da üzülüğünü hiç unutamam.

Babanızı hiç göremediniz mi?

Daha önce de söylediğim gibi Yassıada'da kaldığı süre zarfında ziyaretine gitmemi istemediği için bir yılı aşkın süre babamı göremedim. Babamı, Kayseri Cezaevine götürüldükten bir süre sonra ziyaret etmeye başladık. Uzun zamandan sonra babamı ilk kez görmeye Kayseri'ye gittiğimizde aklımda kalan sahne şöyleydi: Ziyaret alanında bizim tarafımızda telli bir pencere, arada bir boşluk, boşluktan sonra bir duvar, duvarda da telli bir pencere... Babam pencerenin arkasındaydı ve ancak bağırarak birbirimizle iletişim kurabiliyorduk. Fakat benim boyum pencereye yetişmiyordu. Babam anneme "Haluk'u kaldır!" diye sesleniyordu. Çok kilolu olduğum için annem beni kaldırdıktan bir süre sonra yorulduğunda, ben aşağı doğru kayıyordum. Ben görüntüden çıktıkça babam anneme tekrar "Haluk'u kaldır Semiha!" diye sesleniyordu. Bu eziyet birkaç görüşme daha devam etti. Daha sonraları masalarda görüşmeye başladık. Ama 8 yaşında bir çocuk olarak babama sarılıp sohbet ediyor, 10 dakika sonra masa masa dolaşmaya başlıyordum. Görüşler sabahtan öğlene kadar sürüyordu. Öğlen annemle birlikte Kayseri'ye dönüp yemek yiyor, öğleden sonra görüş başlayınca tekrar cezaevine babamın yanına gidiyorduk. Bir ziyaret sırasında babam, müdür beyden benim öğlen cezaevinde kalmam için izin almış. Babamla hapishanenin içine girdim. Babam bana hücreleri gösterdi. Hapishanede başka ne gösterilebilir ki? Hapishane ikiye ayrılmıştı. Babam ve arkadaşlarının olduğu bölümde sadece Demokrat Partililer kalıyordu. Diğer tarafta ise diğer suçlular vardı. Burada babamın tahliye sonrası anlattığı ve aklımda kalan bir olayı da paylaşmak istiyorum. Hatırladığım kadarıyla bir Alman profesör, bir trafik kazasında ölüme sebebiyet verdiği için Kayseri Hapishanesine gönderilmiş. Ancak sanırım profesör olduğu için diğer suçlular bölümüne değil de siyasilerin tarafında yer verilmiş. Alman profesör, işin esasını anlayıncaya kadar Türkiye'deki suçluların entelektüel düzeyi konusunda uzun süre şaşkınlıklar yaşamış.

"ANADOLU İNSANININ ASİL DAVRANIŞINA TEKRAR ŞAPKA ÇIKARIYORUM"

Bu yolculuklardan aklınızda kalan ilginç anılar vardır mutlaka...

Olmaz mı? Parça parça birçok anı... O zamanın şartlarında hızlı tren ve uçak imkânı bulunmadığından Kayseri'ye ulaşım, zamanın burunlu yolcu otobüsleriyle 6-7 saat süren bir yolculukla mümkün olabiliyordu. Yine o zamanlardan bir "Türkiye Cumhuriyeti manzarası" aktarayım. Kayseri'de bugünün değerlendirmesi ile 3 yıldızlı olarak tanımlanabilecek sadece iki otel vardı. Otellerden birisi Turan Otel, tesadüfen otelin sahibi benim ilkokul sınıf arkadaşım Filiz Turan'ın babasıydı ve biz bu otelde kalırdık. Bir de Zümrüt Palas... 60 yıl önceye dair bu hatırladıklarım, hiç de önemli bir ayrıntı değil gibi algılanabilir. Unutmama nedenim, olayın beni ne kadar etkilediği ile ilişkili sanırım. Annemle Kayseri'de yemek yemeye gittiğimiz, kahvaltı için simit poğaçaya aldığımız restoran ve fırınlar, 40 yaşlarında şehrli bir kadın ve elinden tuttuğu çocuğunu görünce muhtemelen bizleri Demokrat Partili bir siyasinin ailesi olarak değerlendirdikleri için bir kez bile olsun bizden para almadılar. Bu olay bile toplumun günümüzde ne kadar değiştiğini, nereden nereye girelediğini gösteriyor. Bunları hatırladıkça çok duyulanıyorum. Haksızlığa karşı bir şey yapamasa da kendi yapabildikleri kadar mağdurlara destek olma çabası... Anadolu insanının bu yaklaşım ve tutumu bana halen çok asil bir davranış olarak gelir. Günümüzde birçok olayda, bu kadarını bile yapmaktan çekinen, korkan o kadar okumuş yazmış insan var ki o günlerde bize gösterilen bu hüsnükabule, tekrar şapka çıkarıyorum...

Hakkının yanında durma cesaretini gösterene saygı duyma özelliğimiz bile kalmadı ne yazık ki. Haftada bir görüşme günleri, belli etmeden yapılan iyilikler, sezdirmeden ortamdan çekilen insanlar... Her gidişin bir dönüşü vardır. Peki, tahliye günü yaşadıklarımız...

Yıl 1963. Ben 9 yaşındayım. Tahliye günü, annemle evde bekliyorduk. Babamın MAS otobüsü ile geleceği söylenmişti. Akşamüstüydü. Kuleli Sokaktaki evimizin balkonundan, sokağa girmeden daha başında, şimdiki Filistin Caddesinde duran otobüsü gördüğümde koşmaya başladığımı ve 100 metrede adeta bir dünya rekoru (!) kırdığımı bugün gibi hatırlıyorum. Babam da 100 metre dönüş yolunu kucağında 9 yaşında ve kilolu ben, elinde bavul yürüyerek ayrı bir rekor (!) kırmıştı...

“SİYASİ SUÇLU OLDUĞU İÇİN DEVLET HİZMETİNE ALINMADI”

Tahliye sonrası yaşananlar sanıyorum klasik bir Türkiye döngüsü değil mi?

Evet, o yıllarda cezaevinde yatmış siyasi suçluların devlet hizmetine girmesine izin verilmezdi. Oy kullanmaları da yasaktı. Gerçekten yaşandı bunlar... Babam, bu nedenle Birleşmiş Milletlere (BM) bağlı Gıda ve Tarım Örgütü'nün (Food and Agriculture Organization/FAO) Orman Bölümünde çalıştı. Bölümdekilerin hepsi Amerikalıydı. Babamın, İngilizcemi geliştirebilmem için sosyal ortamlarda bir araya gelindiğinde onlarla “çat-pat” da olsa konuşmam için beni nasıl yüreklendirdiğini, hatta zorladığımı hiç unutmadım, unutmayacağım... O günlerde ABD'nin Ankara'da kalabalık bir askeri garnizonu bulunduğundan Amerikalıların çoğu bizim mahallede ev kiralamıştı. Mahallede, neredeyse Türklerden çok Amerikalılar yaşıyordu. O yüzden çocukluk arkadaşlarımdan çoğu Amerikalıydı ve bu da bana İngilizce konuşma pratiğimi daha fazla geliştirme imkânı sundu.

Haluk Hocam, ortaokul ve lise yıllarımıza doğru ilerlersek; anılarınız, sizi etkileyen olaylar, hocalarımız, arkadaşlarımızdan söz eder misiniz? Nasıl bir öğrenciydiniz örneğin?

Okulda, sınıfımda dereceler almasam da çalışkan bir öğrenciydim. Okulumdan ve arkadaşlarımdan çok memnundum. Bu arada, o dönemde yeni kurulan ve sadece 32 kişilik 3 sınıfı olan Türkiye'nin tek Fen Lisesi Ankara'daydı. Babam ve annem, Fen Lisesi sınavına girmem konusunda beni ikna ettiler. Türkiye'nin her köşesinden yapılan başvurular içinden sadece 96 kişi alınıyordu. Ben ilk sınavı kazanıp, ikinci sınavı kazanamayanlardandım. Çok seçici bir okuldu. Kazanıp okuyanların çoğu da maalesef, evet maalesef diyorum, doktor oldu. Eğer onlar temel bilimci ya da sosyal bilimci olsalardı, Türkiye'nin bugünkünden çok daha gelişmiş olabileceğini hep düşünmüşümdür. Bu kadar zeki çocukların çoğunluğunun doktor olmalarının aslında bu ülkenin insan kaynakları açısından da ne kadar plansız olduğunu gösterdiğine inanıyorum...

Öğreniminize TED'de devam ettiniz yani...

Evet, ortaokulu da Ankara Kolejinde okudum. Ankara Kolejinin beni en çok etkileyen özelliği, 1960'lı yıllarda, tüm liseler kız lisesi ve erkek lisesi olarak ayrılırken bizim kolejde, kızlar ve erkekler beraber okuyor olmamızdır. Çünkü böylesine bir okuldan mezun olmadan üniversiteye gelenlerde buna uyum sağlamanın kolay olmadığını Hacettepe'deki ilk yıllarımda gözlemlemiştim. İkinci olarak; kolejde biyoloji, matematik, geometri, kimya ve fizik derslerini İngilizce okuduk. Bu uygulamanın İngilizcemi geliştirmeme büyük bir katkısı olduğuna inanıyorum. Yine kolejde, bakan, milletvekili, iş adamı, bürokrat çocukları ile diğer tüm çocuklara yapılan muamele aynıydı. Aileler de böyle olmasını isterdi. Çünkü ancak bu şekilde düzgün bir eğitim alınacağına inanılıyordu. Demokrat

Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin çocuklarının çoğu Ankara Kolejinde okurdu ve bu durum çok olağan karşılanırdı.

Hepimizin aklında kalan hocalar vardır. Hocalarınızdan unutamadıklarınız kimlerdi? Hangi özellikleriyle sizi etkilemişlerdi?

Lisedeki hocalarımdan aklımda kalan isimlerden biri Edebiyat hocamız Cemile Aytaç'tır. Hiç konuşmadan sadece yürüyüşü, duruşuyla bile saygı uyandırır. İnanılmaz güzel Türkçe konuşurdu. Sonradan, Cemile Hocamın oğlu Prof. Dr. Aydın Aytaç da derslerde olağanüstü Türkçesi ile kimin oğlu olduğunu bana hatırlatmıştı. İngilizcemin bu seviyeye gelmesini sağlayan ise Kolejin efsane müdürü Kıvılcım Özkök Hoca'dır. Her hafta sonu klasik kitaplardan birinin İngilizcesini okuyarak özet çıkarırdık. Bu gerçekten inanılmaz derecede yararlı oldu. O sıralarda çok sinirleniyorduk ödevlere ama değerini sonradan anladık. Talihin acı bir cilvesi olarak Kıvılcım Hocamıza lenfoma tanısı konulup tedavisi Hacettepe Medikal Onkoloji bölümünde yapılırken doktoru olma onurunu da yaşadım. Bir de beden eğitimi hocalarımı hiç unutamam. Çünkü hiç takla ya da parende atamadığım için hep dayak yerdim...

O yıllarda öğrencilikte sosyal hayat nasıldı, okul dışı etkinlikleriniz oluyor muydu?

Lise yıllarında hiç unutamadığım sosyal aktivitelerimiz oldu. Örneğin, Lise 2'de benim de içinde olduğum dörtlü bir grupta organizasyon yapıp Kuşadası'nda bulunan Kuştur Motele gezi düzenledik. Geziye o zamanın en kaliteli 2-3 otobüs firmasından biri olan Jet Turizmin otobüsleri ile gittik. Bu organizasyonda en avantajlı olduğumuz yön, Jet Turizmin sahibinin oğlu Süleyman Bayraktaroğlu çok yakın arkadaşımızdı ve doğal olarak bu dörtlü grubun ana üyesiydi... Lise sonda

da Side'ye gezi organizasyonu yaptık. Kaldığımız otelde TED mezunu Filiz Akın da konaklıyordu. Filiz Hanımı, sabahın saat 08.00'ünde kapısının önünde alkış tutarak uyandırdığımızı ve telaşla kapının önüne çıkmasına neden olduğumuzu hatırlıyorum.

Lise arkadaşlarınızla halen görüşüyor musunuz?

Lise arkadaşlığı çok farklı bir şey. Lise arkadaşlarımdan Ayşe, Yasemin, Güldem, Nezh, Barlas ile görüşmeyi sürdürdük. Menfaat kaygısı olmayan çok saf ve temiz arkadaşlıklar bunlar. İnsanoğlu bir yola girdiği zaman o yol ile çok kesişmeyen alanlardaki kişilerle yeterli derecede görüşemiyor. Şimdi bir WhatsApp grubumuz var, ancak grupta konuşulan birçok konuya insan kendini ister istemez uzak hissediyor. O nedenle lise arkadaşlıklarımı hatırladığımda çok özel diyebileceğim anım çok az...

“SOSYAL BİLİMCİ YA DA DOKTOR OLMAK İSTİYORDUM”

Üniversite yıllarınıza geçmeden, çok özel demezseniz tek çocuk olarak anne-babanızla ilişkilerinize de değinebilir miyiz?

Anne ve babanın çocuk yetiştirmedeki rolleri her evde farklıdır. Bizim evde babam otoriter, annem daha arabulucuydu. Bugünkü gibi çocukların babaları ile uzun uzun samimi olarak konuşması, tartışması maalesef babamla benim aramda ileri yaşlarıma kadar mümkün olamadı. Aramızda hep bir mesafe vardı. Bu da o zaman ailelerde yaygın olarak tercih edilen “Alman terbiye biçimi” sanırım... Lise sona geldiğimde, “Ne olmak istiyorsun?” soruları başladı. Daha önce de sözünü ettiğim gibi; annem doktor, babam orman mühendisiydi... Ben orman mühendisi olmayı pek istemedim. Sosyal bilimci ya da doktor olmak istiyordum. O zamanlar cüzi miktarda bir para ile başvuru yapıp

Lise 2’de erken sınava girebiliyorduk. 1970’de girdiğim sınavda Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesini kazandım. 1971’de de tek sınava geçilmemiş, Boğaziçi Üniversitesi de ODTÜ gibi ayrı sınavla öğrenci almaya karar vermişti. Diğer bir deyişle istenirse üç ayrı sınava; genel sınav, ODTÜ ve Boğaziçi sınavlarına girmemiz mümkün olabiliyordu. Boğaziçi Üniversitesinin sınavı, ODTÜ Kimya Mühendisliği ve Hacettepe Tıp Fakültesini kazandığım belli olduktan sonra yapıldı. Daha sonraları Citibank’ta genel müdür yardımcılığı görevinde bulunacak bir arkadaşım, o zaman Boğaziçi Ekonomi Bölümüne girmeyi düşünüyordu ve “Boğaziçi Üniversitesini gidip görelim” dedi. Anneme söylediğimde “Sen benim tek çocuğumsun, İstanbul’a gitmen şart mı?” diye itiraz etti.

HACETTEPELİ YILLAR

1971’de itibaren

“TIP OKUMAK İSTEYEN HERKES HACETTEPE İSTERDİ”

Anneleri kırmamak için mi gitmediniz Boğaziçi Üniversitesine?

Söylediği aslında çok ikna edici bir gerekçe olmamasına rağmen ben de evden ayrılmaya cesaret edememiş olmalıyım ki annemin önerisini kabul edip Hacettepe Tıp Fakültesine girdim. Yani aslında annemin yönlendirmesiyle doktor oldum. Kendimi biyolojiye yakın, fiziğe uzak hissettiğim için mühendislikte başarılı olamayacağımı da hissediyordum.

O dönemde çok az sayıda Tıp Fakültesi bulunuyor. Neden İstanbul değil de Ankara ve neden Hacettepe?

Milletvekilleriyle ilgili mahkeme kararlarının

radyodan canlı yayınlandığı gece, evde dört kişi olduğumuzu anlatmıştım. Ben, annem, teyzem ve eniştem... Eniştem de annem gibi doktor. İşte Nusret Fişek’in ismini o sıralarda ilk kez eniştemden duymuştum. Nusret Fişek, 27 Mayıs İhtilalinden sonra oluşturulan Kurucu Meclisin güvenoyu verdiği hükümette Sağlık Bakanlığı Müsteşarı olmuş; Türkiye’de sosyalizasyon hareketini başlatarak sağlık hizmetlerinden yararlanamayan dezavantajlı yörelerimize sağlık ocakları ve sağlık evlerini kurmuş, böylece birinci basamak sağlık hizmetlerinde bir devrime imza atmıştı. Eniştem de o dönem müsteşar yardımcısıydı. Enişteme, “Hacettepe’ye gitmek istiyorum” dediğimde “Oğlum, doktor olmanı çok isterim ama neden Hacettepe, neden Ankara Tıp değil?” diye sormuş, “Hacettepe’nin ne olacağı belirsiz” demişti. İhsan Doğramacı Hoca ile 1957-1960 yılları arasında milletvekilli olduğu sıralarda Mecliste Bütçe Plan Komisyonunda tanışan babam ise “Doğramacı Hoca yeni bir anlayışa sahip ve çok yapıcı bir insan, o nedenle Hacettepe’yi seç” diyerek bana yol gösterdi. O zamanlar tıp okumak isteyen herkes Hacettepe’ye gitmek isterdi. “Puanı yüksekse iyidir” mantığı da Hacettepe’nin daha çok tercih edilmesine neden oluyordu. O günlerde Türkiye’nin her yerinden ve özellikle belirtmeliyim ki İstanbul’dan da Hacettepe’ye gelenler vardı. Devam eden yıllarda tıpkı Hacettepe Üniversitesi gibi, İstanbullu başarılı gençleri Ankara’ya getiren Bilkent Üniversitesi de tesadüfi olamayacak şekilde İhsan Doğramacı Hocamız tarafından kurulacaktı.

“ÖZGÜR ÜNİVERSİTE ORTAMINDA AKRAN İLİŞKİSİ ÇOK ÖNEMLİDİR”

Hacettepe’yi seçme kararlığımız, Hacettepe’de 50 yıla yakın sürececek ve başarılarla dolu çalışma hayatımızın ilk adımı olmuş. Şimdi o yıllardan bahsedelim...

Üniversiteye 1971 yılında başladım. İlk geldiğimde 18 yaşında bir genç olarak kendimi belirli

konularda çok iyi yetişmiş olarak hissedemedim. Matematik, biyolojiden bahsetmiyorum. Bir insanın hayatında öğretmeni, akrabaları ve elbette ailesi çok önemli rol oynar. Ancak bunların dışında özgür üniversite ortamında akran ilişkisi çok önemlidir. Benim sosyal, kültürel, evrensel bakış açım ve kişisel gelişimim konusunda, özellikle üniversitenin ikinci sınıfından itibaren arkadaş grubumuz ve o grup içindeki Müjdat Başaran isimli arkadaşımın olan etkileşiminin etkisi çok büyüktür. Müjdat, daha 18 yaşında bana, “*Seninle bu kitap hakkında konuşuyorum ama sen okumadın galiba, al bir oku!*” diyerek ilk kez Nazım Hikmet’in “*Memleketimden İnsan Manzaraları*” kitabını verdi. Bu kitap benim için bir dönüm noktası oldu. Daha sonra okuduğum buna benzer kitaplar, gazete bilgisi ötesinde ülke sorunlarıyla ilgili daha derin bilgiler edinmemi sağladı. Müjdat, pediatrist, immunolog ve profesör oldu. Marmara Üniversitesi’ne gitti. Mide kanserinden kaybettik. Allah rahmet eylesin. Bambaşka, yeri dolmayacak bir insandı...

Müjdat Hocamızı rahmetle anıyoruz. O zamanki üniversite içi öğrenci hayatını ve dinamikleri anlatır mısınız?

Üniversitede birinci ve ikinci sınıfta yavaş yavaş arkadaş grupları ayrılmaya başlamıştı. Hacettepe Üniversitesi’nin içinde çok ciddi boyutta silahlı, ölümlü öğrenci olayları yaşanıyor. Ailelerimiz akşam eve geciktiğimizde çok kaygılanıyorlardı. Çünkü her gün neredeyse 5-10 öğrenci hayatını kaybediyordu. Tıp, nispeten bu tür olayların en dışında olan fakülteydi. Buna rağmen yine de o yılların rutini olan çok ciddi olayların içinde bulduk kendimizi. Boykot nedeniyle sayısız kez okul kapatıldı. Muhtelif öğrenci olaylarını yaşadıkça bu ayrılmayı anlamak için insan daha fazla okuyarak öğrenme ihtiyacı duyuyor. Üniversite Rektörlüğüm sırasında da muhtelif siyasi gruplarla konuşmalarında, özellikle vurguladığım gibi, kız-erkek ilişkisinin başlaması için bile erkeğin bazı kitapları okumuş ve o konuda bir fikir sahibi olması gerekiyordu bizim zamanımızda. Bugün bir erkek,

kendini bir kıza beğendirmek için sahip olduklarıyla yetinirken o zamanlar biz sadece ülkemizin sorunları hakkında bilgi sahibi olmakla yetinmeyip dünyanın ekonomik sistemleri hakkında da bilgi sahibi olmaya çalışıyorduk. Doğal olarak bu dürtü, bizim, ülkemizin sorunlarıyla ilgili farkındalığımızın artmasını sağlıyordu.

“SÖYLEDİKLERİNİZLE UYUŞAN DAVRANIŞ SERGİLESENİZ, ÖĞRENCİLERE ESAS DERS OLUR”

Eminim bu kötü ve çalkantılı günlerin önemli anıları vardır...

Bizzat şahit olduğum, gözlerimin önünde cereyan eden bir olaydan bahsedeceğim. Bu olayın, benim hayatımda etkisi büyük olmuştur. Kesin tarihi hatırlayamıyorum ama sanırım 1976 yılıydı. Üroloji stajımı yapıyordum. Bir gün, öğle tatili sırasında tesadüfen Bölüm 84’ün penceresinden iki karşıt öğrenci grubunun 1 No’lu otopark ve Atatürk Heykeli civarında toplanmaya başladıklarını gözlemledik. Aniden iki taraftan da yoğun ateş açılmaya başladı. Bu sırada bir kızın vurularak yere düştüğünü yukarıdan gördük. Buna rağmen ateş devam ediyordu. O sırada beyaz önlüklü bir hoca da ateş yağmurunun içine doğru koşuyordu. Kızcağızı kucağına alırken Hüsnü Göksel Hoca olduğunu fark ettik. Kanamasını kontrol altına almak için yaralandığı bölgeye elini bastırarak koşturdu ve 7 No’lu kapıya inen yokuşun başına kadar getirdi. Oradan sedyeye hemen ameliyathaneye alınmış ve acil müdahale edilmişti. Gözümüze önünde vurulan arkadaşımız, yaklaşık bir hafta sonra maalesef hayatını kaybetti. Yapılan protestolu cenaze töreninde atılan sloganlarda adı haykırılıyordu: Nuray Erenler... Adını ve olayı hiç unutmadım. Öte yandan Hüsnü Göksel Hocanın yaptığına ne dersiniz? İşte aslında hocalık bu... Konuşursunuz, yazarsınız, anlatırsınız ama her babayığidin yapamayacağı, çok cesaret isteyen ve söylediklerinizle de uyuşan bir davranış

sergilerseniz o, öğrencilere esas ders olur. Sadece öğrencilere ders olmakla da kalmaz, toplumda öğretim üyelerinin algısını da yükseltirsiniz. Ve bu soylu davranışınızdan dolayı adınıza şiir bile yazılır (Ceyhun Atuf Kansu):

“TIP FAKÜLTESİ HAYATIMI, DOKTORLUĞUMU VE REKTÖRLÜĞÜMÜ EN ÇOK ETKİLEYEN KİŞİLER”

Gerçekten zor günler, acı veren, unutulamayacak olaylar ve eminim daha sonraki hayatımızdaki duruşunuzu önemli ölçüde etkilemiştir...

Bir öğrenci olayı da 1974 veya 1975 yılında şimdi Dahiliye Binası diyetanımlanan binadaki Tıp Fakültesi Dekanlığında oldu. Polis içeri girdi, o sırada ben de tam oradaydım. Polis öğrencileri dağıtıyor, dağıtırken de copluyordu. Tam bu sırada bir arkadaşın kafasına cop geldi. Çocuk yere düştü ve “göremiyorum” diye haykırmaya başladı. Bir anda etraf buz kesti ve dediler

ki “Kırdatmayın, Göz Anabilim Dalından birileri gelecek”. O zamanlar daha göz stajı yapmamıştım, o nedenle kimseyi bilmiyorum. Sonradan öğrendim asistanları ile gelen kişinin Tanju Fırat Hoca olduğunu. Göz dibine bakarak servise yatışına karar verdi ve polisler “çekilin” diyerek çocuğu alıp götürdü. Aslında göz dibine baktığımda hiçbir şey olmadığını ama çocuğu polislerin elinden kurtarmak için Hocanın bu teatral davranışı sergilediğini sonradan öğrenecektik.

Sevgili doktor Hüsnü
Tut boyun damarını
Ölümün karanlığına kapa
Sabah ışığına aç gözlerini
Kızımın, bacımın, güzelimin.

Tut ki dolansın daha kanı
Mayıs yeşili saçlarında
Bir daha açsın kiraz dalı
Işısın kar yıldızı bir daha
Kızımın, bacımın, güzelimin.

O zamanlarda hocalar sadece akademik ders vermekle yetinmeyip gençlerin hayata yönelik duruş, varoluş gibi önemli kazançlar sağlama-larına yönelik hareketler de sergiliyormuş.

Hemen her öğrencinin hayatını etkileyen, örnek aldığı bir hocası olmuştur. Siz, kimi işaret ediyorsunuz?

Herhalde tıp fakültesi hayatımı, doktorluğumu ve rektörlüğümü en çok etkileyen Nusret Fişek Hoca ve tabi ki onun yanında yaptığım toplum hekimliği

stajıdır. Hüsnü Göksel Hocayı da unutamam... Tıp Fakültesi 5. sınıfta, beş sınıf arkadaşım ile beraber iki ay boyunca sadece hafta sonu Ankara'ya dönmek kaydıyla gece-gündüz köyde kalarak yemeklerimizi kendimizin yaptığı, kaldığımız evi temizlediğimiz, gündüzleri de Sağlık Ocağında hasta muayenesi yaptığımız bir stajdı Toplum Hekimliği stajı... Yer seçimi, o dönemde kurayla yapılırdı. Bize kurada Esenboğa Havaalanı yakınlarında, şimdi ilçe olan Akyurt Köyü çıkmıştı. Kaldığımız süre boyunca gündüzleri; bazen boğazı şişmiş çocuğa penisilin enjeksiyonu

yapar, bazen de bağlı köylerde çevre kirlenmesi ve suyun temizliğini araştırır, gebelik takibi yapar, hastaları muayene ederek belli bir teşhis ile Çubuk Merkez Hastanesine gönderip, dönen raporda konulan tanıyı görüp kendimizi eğitir; geceleri ise kahvelerde kâğıt oynayan köylülerle sohbet eder, doğum kontrolü, çocuklara aşı gibi konuları anlatarak ülkemize ve insanımıza yararlı olmaya çalışırdık. Çok önemli bir ayrıntıyı ifade etmeliyim; Tıp Fakültesi 5. sınıf öğrencileri olarak bu beş kişi iki ayda bir araştırma yapar ve bu araştırmayı staj sonunda teslim etmeden de sınava giremezdik. Nusret Hoca bize, “Kendi ülkesinin sağlık sorunlarını bilmeyen, iyi doktor olamaz!” demişti. Ben de

tıp eğitiminin ana ekseninin, toplumun sağlık sorunlarını bilmek olduğunu anlamıştım ve meslek hayatım süresince bunu hiç unutmadım...

Evet... Sanıyorum o zamanki rol model diye tanımladığımız hocalardan günümüzde çok örnek kalmadı.

“HACETTEPE TIP FAKÜLTESİ BANA, ÜLKEMİN DOKTORU OLMAYI ÖĞRETTİ”

Hacettepe Tıp Fakültesi size farklı olarak ne öğretti?

Hacettepe Tıp Fakültesi, muhtemelen diğer tıp fakültelerinden daha fazla miyokart enfarktüsünü öğretmedi. Aplastik anemiye de daha fazla öğretmedi ama Hacettepe Tıp Fakültesi bana, bu ülkenin doktoru olmayı öğretti. İnsanlara eşit sağlık hizmeti götürme idealini öğretti ve bir ideal olarak bu mesleği bana çok sevdirdi...

Hacettepe Tıp, tüm bunları size zorla mı öğretti, zorlayarak mı sevdirdi?

Eğitim olarak hemen hemen bütün üniversitelerde, “İstersen çok şey öğrenirsin, istemezsen hiçbir şey öğrenmeden mezun olursun” mantığı vardır. Ama Hacettepe Tıp’da bazı bölümler vardır ki orada iş, pek sana kalmaz. Bunların başında, en azından benim için Hacettepe Büyük Acilde geçen iki aylık intörnliğüm gelir. Öğrenci olaylarının zirvesinde, 1977 yılında, ömrüm boyunca unutamadığım acı tatlı birçok deneyimi Büyük Acilde yaşadım. Bir gece nöbette, 10 yaralı acile getirildi. Tedavi etmeye çalışırken bir gürültü koptu ve 20-25 yaralı daha geldi. Seyran Bağlarında bir kahveyi taramışlar ve olayın yaralıları Hacettepe Acile getirilmiş. Polislere başka hastane yok muydu diye doğal olarak tepki gösterdik. Polislerin söylediğine göre, ölüm anında bile siyasi bir grup, “Bizi Hacettepe’ye götürün”, diğer

gruptan olan yaralıları ise “Bizi Numune’ye götürün” dermiş. Buradan da anlaşılacağı üzere ülke, işte bu kadar ayrıışmıştı. Allah bu ülkeyi bir daha o günlere döndürmesin. Ama bu olumsuz ve umutsuz cümleden sonra vurgulamak isterim ki biz, o gün tüm bu ayrıışmaya rağmen hiç umutsuz değildik. Neye umut bağlıyorduk bilmiyorum ama içimizde işlerin böyle sürmeyeceğine dair bir his, bir inanç vardı. Diplomayı aldıktan sonra doktorluk için bir koltuğa oturmak gerçekten çok zordur. Çünkü kendini hiçbir zaman yetişmiş ve hazır hissetmezsin. Hele ki bir sağlık ocağında tek başınaysan... İşte o duyguyu en aza indiren yer benim için Büyük Acil oldu. Bütün bunları, bu nedenle anlattım. Orada, denetim altında, neredeyse bire bir hastayla beraber olmanın kendime güvenin oluşmasında büyük etkisi oldu.

O dönemdeki ayrıışmaya rağmen yine de umutlu olduğunuzdan bahsettiniz. Yanlış yönlendirme ve motivasyon farklılıklarından kaynaklanan ayrıışmalar yaşansa da insanlar, umutları uğruna kavga edecek kadar dirayetli davranıyorlardı. Şimdi de bunun farklı bir versiyonunu yaşıyoruz. Bugünkü ayrıışma daha derin ama sanki daha pasif. İnsanlar, kendi çıkarları doğrultusunda ayrılıyor, ayrışıyor. Bu konuyla ilgili ne söylemek istersiniz?

Bu sorunun cevabını daha önce bir örnekle vermiştim. Bizim zamanımızda bir kız arkadaş edinmek için bile bir şeyler okumak gerekiyordu. Bu, aslında iki taraf için de geçerliydi. İki taraf da kendi politik çizgilerindeki kilometre taşı olan yazarların tüm kitaplarını okuyarak ve aralarında tartışarak kendilerini geliştirirlerdi. İki taraf da bu ülkenin ilerlemesinin, kendi tanımladıkları yoldan geçeceğini düşünüyorlardı. İki tarafın da tercih ettiği yol, hep kanıta dayalıydı. Dış ülkeler de bu ayrıışmanın daha alevlenmesi için ellerinden geleni yaptılar, hatta sonradan aynı silahla hem bir solcunun hem de bir sağcının öldürüldüğü bile öğrenildi.

“CUMHURİYET OLMASA ORTALIKTA OLAMAYACAKLAR CUMHURİYET ÜZERİNDEN TEMEL DEĞERLERİMİZE SALDIRIYOR”

Böyle bir durumda sizin tarafınız hangisiydi?

Bu noktada vurgulamak isterim ki ben, her zaman “dayak yiyen” taraftaydım. Çünkü sosyal demokrat olduğum için iki taraf da eleştirirdi beni. 2000’lerin başında bir arkadaşımın ameliyathanede otururken bana, “Haluk biz seni 10-15 yıl önce şöyle düşünüyorduk, fakat son zamanlarda fikirlerim yüzde 95 seninle aynı” dedi. “Evet ben de seninle aynı düşünüyorum” dedim. Çünkü aslında, ikimiz de bu ülkeyi öncelemiştik. O günlerde hiç kimsenin Mustafa Kemal Atatürk ve Cumhuriyet ile kavgası yoktu. Bu konular tartışılmazdı bile. Dediğiniz gibi, bugünkü ayrışmanın derinliğine yüzde 100 katılıyorum. Bir taraf kendince öcünü alıyor, diğer taraf ise aslında Cumhuriyet ile elde edilen kazanımların, kendi düşmanını kendi yarattığını düşünüyor. Cumhuriyet olmasa ortalıkta bile olamayacak insanlar, bugün, Cumhuriyet üzerinden en temel değerlerimize saldırıyorlar. Ancak, 15 Temmuz’dan sonra, Rektörlük dönemimde üst düzey pozisyonda olan bir siyasiye, “Bu özeleştiriye iki taraf da samimiyetle yapmalı” demiş ve “Bu konulardaki düşünce ve duygularım, temelde bugüne kadar çok fazla değişmedi. Bazı somut olaylardaki davranışlarım için ‘öyle değil, böyle olmalıydı’ dediğim ve böyle düşündüğüm oluyor. Özeleştiriye sadece bir tarafın yapmaması gerekir. Eğer bir gün siz de bu samimi özeleştiriye yapabilirseniz o zaman bu ülkedeki kutuplaşma belki birazcık rahatlayabilir” değerlendirmesi yapmıştı. Bu değerlendirmemi o kişinin onayladığını da çok net olarak hatırlıyorum.

Üniversite öncesi, lise yıllarında kendinizi siyasi ideoloji olarak nereye koyuyordunuz?

O dönemde TRT’de bir açık oturum izlemiştim. Bir tarafta ülkücülerin temsilcisi, bir tarafta solcuların temsilcisi, ortada da sosyal demokratların temsilcisi

oturuyordu. Sonraları sosyal demokratların temsilcisi ile tanıştık. Dedi ki: *O günkü konuşmadan sonra beni sadece kayınpederim beğendi...* Yani sosyal demokratlar azınlıktı ve sosyal demokrasi de öğrencilerin arasında neredeyse hiçbir karşılığı olmayan bir tanımdı. Benim yerim, o terminoloji içinde sol cemahtaydı...

O döneme ait ideolojik düşünce ve yaklaşımınızı daha sonraları, örneğin asistanlık döneminizde sorguladınız mı?

Geçmişe dönüp baktığımda bu konularla ilgili ilk kez bu kadar doğrudan bir soru alıyorum. O nedenle de ezberimde bir cevap yok. Ama galiba, bir Demokrat Parti milletvekilinin, üstelik iki buçuk yıl hapiste yatmış, sağ cenah partiden milletvekili bir babanın oğlu olmak, böyle bir ortamın içinde büyümek; benim sol cenahın ilerisinde, onların en ateşli kesiminde yer almamın önüne geçti. Ben hiçbir zaman ateşli bir solcu olamadım ama bununla da övünmüyorum... Şimdi, kendimi, “Atatürkçü Sosyal Demokrat” olarak tanımlıyorum. Atatürkçülüğümün bu kadar ağırlıklı ve baskın olmasında; muhtemelen Atatürk’ün olağandışı büyüklüğü, ileri görüşlülüğü ve eşsiz vizyonunun yanı sıra ona karşı olanların, en hafif tabirle nankörlük olarak niteleyebileceğimiz haksız eylem ve söylemleri de etkili olmuştur. Bu yaklaşımında, son 30-40 yılda belirgin bir değişiklik olmadı. O nedenle Türkiye’nin ve Üniversitemizin en karanlık günlerinde, öğrencilerin oluşturduğu Hacettepe Üniversitesi Atatürkçü Düşünce Topluluğunun akademik danışmanı olmayı kabul ettim ve öğrencilerle birlikte düşüncelerimizi, üniversitenin çeşitli platformlarında açıklıkla ifade etme olanağını yarattık.

“NEOLİBERAL KAPİTALİST YAKLAŞIM KAÇINILMAZ BİR DEĞİŞİMİN ARİFESİNDE”

Değerlendirmelerinizi günümüze doğru çekersek bugünkü sosyal ve politik çalkantıları o günleri en derinden yaşamış biri olarak nasıl görüyorsunuz?

Hep beraber gördük ki neoliberal kapitalist sistem, özellikle COVID-19 salgını sürecinde, büyük bir başarısızlığa uğradı. Aslında sol görüşün tüm ideallerinin yanı sıra olması gereken değişimlerin gerçekleşmediği ülkelerde yaşanan eşitsizlikler daha da belirginleşti. Neoliberal yaklaşım, bu nedenlerle bence kaçınılmaz bir değişimin arifesinde... Siyasilerimiz, umarım bunun farkındadırlar. Çünkü bir zamanlar *"Piyasa her şeyin en iyisini bilir, devletin sağlıkla, eğitimle ilgisinin minimal olması gerekir"* diyenlerin günümüzde Afrika'da neden insanların yüzde 1'inin aşılandığını bir şekilde açıklamaları gerekiyor. Afrika'da yaşayan insanların yüzde 1'inin aşılması, doğal olarak sadece Afrika için değil tüm dünya için nasıl bir sağlık sorunu yaratabiliyor ve bu olumsuzlukta baş tacı ettikleri neoliberal versiyonlu kapitalist sistemin rolünün olup olmadığını birilerinin açıklaması gerekiyor. Aynı zamanda eğer, *"Bu gezegenle ilgili çevre ve küresel ısınma gibi konuları da Serbest Pazar Ekonomisi bilir!"* demeye devam edersek nereye doğru gideceğimizi, pandemi örneğiyle hep birlikte yaşadık. Nasıl bir dönüşüm yapılacak bilmiyorum ama yapılacak dönüşümün, vahşi kapitalizmi daha öteye taşımak amacıyla değil, devleti de içinde barındıran daha eşitlikçi politikaların olduğu bir kapitalizme doğru evrileceğini hissediyorum. Bunun dışındaki seçeneklerin, günümüzde dünyada var olan belirsizlikleri, savaşları, çevrenin rant adına yok edilmesinin önünü maalesef daha da açacağını düşünüyorum.

"KADIN DOĞUM BRANŞINI TERCİH EDECEKTİM AMA ASİSTAN-HOCA İLİŞKİLERİNDEKİ SAMİMİYET BENİ ÜROLOJİYE YÖNLENDİRDİ"

Yeniden öğrencilik yıllarınıza dönersek... Ürolojiye gönül vermeye ne zaman başladınız? Üroloji asistanlığına giden yolu anlatır mısınız?

Bir itirafta bulunayım. Aslında kadın hastalıkları ve doğum branşını tercih edecektim. Ama stajyerlikteki üroloji deneyimimde gördüğüm asistan-hoca ve asistan-asistan ilişkileri, beni ürolojiye yönlendirdi... Tıp Fakültesinin 4. yılında Kadın Doğum stajı boyunca, ders notları dışında Williams'ın *"Obstetrics"* ve Novak'ın *"Gynecology"* kitabını okumuştum. Ama günümüzde de olduğu gibi sadece notları okuyanlar A aldı, ben B almıştım. Yine de Kadın Doğum branşını istiyordum. Üroloji stajımda, söz ettiğim gibi asistan-asistan, hoca-hoca ve en önemlisi asistan-hoca ilişkilerinin çok insani ve sıcak olduğunu yaşadım, bir de mizah anlayışlarının kuvvetli olduğunu hissettim ve *"Burada çalışırsam hayat daha güzel olabilir"* diye düşünmekten de kendimi alamadım. Açıkçası kararımın; üroloji bilimiyle, gelişmelerle, piyasada daha iyi veya kötü oluşuyla, nöbetlerin azlığı veya çokluğuyla, alınan ücretle yakından uzaktan bir ilgisi yoktu. Şimdi bunu okuyan gençler şaşırarak ve belki de inanamayacaklar ama o dönemde bu çok yaygın bir yaklaşımdı. İntörnlüğüm 1977 yılı Haziran ayının son günü bitti. Takiben 6 Temmuz 1977'de sınav yapıldı ve ben ihtisasıma Hacettepe Ürolojide başladım...

O zamanlar üroloji, popüleritesi çok yüksek bir cerrahi dal gibi değildi. Siz nasıl hatırlıyorsunuz?

Evet, üroloji o zamanlar genel olarak popüler bir cerrahi dal değildi ama Hacettepe içinde oldukça popülerdi. Bu da muhtemelen az önce bahsettiğim nedenlerden kaynaklanıyordu. *"Oradaki hocalar çok mütevazı, kalender"* diye bahsedilirdi. Bilimsel olarak da Türkiye'deki diğer üroloji klinikleriyle kıyaslandığında, daha yenilikçi, modern ürolojiyi daha yaygın biçimde uygulayan bir klinik olarak yorumlanıyordu.

Bizler, şimdiki gençlerden gerçekten farklıydık. Maalesef daha bilinçsiz seçimler yapıyorduk. Sadece brans seçimi için söylemiyorum, üniversite tercihimizde de bilinçsizdik. İletişim olanakları o kadar azdı ki elde ettiğimiz ipuçları ile tercihler yapabiliyorduk. Üroloji intörlüğümün on beş ya da yirminci gününde başasistan Ali Gümüş Ağabey, herhalde beni sevdiler ki “*Seni Doğan (Remzi) Hoca ile tanıştıralım*” dedi. Ben de “*Üzerimdeki giysilerle Doğan Beyin odasına nasıl gideceğim?*” dedim. “*Sen kimsin ki Doğan Hocanın odasına gidebileceğini sanıyorsun? Ameliyathanede vakası var. Orada seni görürse ne ala*” dediler. Ameliyathanede Doğan Beyi beklerken titriyordum. Cerrahi kurallara uygun olarak yıkanıp giyindikten sonra “*En uç köşede dur ve sakın kımıldama!*” dediler. Hasta hazırlanırken Doğan Hoca geldi. Beni görüp kim olduğumu sordu. Asistan ağabeylerim açıklayınca, “*Niye orada öyle duruyorsun, ağabeylerine yardım etsene!*” diye sertçe ve yüzüme bakmadan beni uyardı. Neredeyse ağlayacaktım azar işittiğim için. Ameliyat nasıl bitti bilmiyorum. Ameliyat sonunda herkes mutlu, biri bana “*Sen niye böylesin?*” diye sordu. “*Azarladı beni*” dedim. Aldığım cevap ilginçti: *Oğlum sana değer verdi, seni azarlaması senin oradaki varlığını görmesi demektir. Bu senin için büyük bir şeref olmalı...*

“SINAVDAN HEMEN SONRA DOĞAN HOCA ÇAĞIRDI ERTESİ GÜN ÜROLOJİ İHTİSASINA BAŞLADIM”

O dönemde girebileceğiniz ya da girmeye aday gördüğünüz kaç üroloji kliniği vardı?

Ankara’da, Ankara Tıp ve Hacettepe Tıp vardı sadece. Ozamanlar Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesinin asistan alımı yoktu, yeni kuruluyordu. İstanbul’da da sadece Cerrahpaşa ve Çapa vardı. Esas ağırlık da onlardaydı. Ankara Numune Hastanesi meşhurdu ama kadrolu asistan alınmıyordu. “*Önce gönüllü olarak alınıyor, belli bir süre sonra kadroya geçiriliyor*” deniliyordu. Ben, doğru düzgün

araştırmamıştım bile. Önce de söz ettiğim gibi 6 Temmuz 1977’de Hacettepe’nin ihtisas sınavına girdim. Sınavda iyi yazdığımı hatırlıyorum. Çünkü gerçekten çok çalışmıştım. Sınavda oradaki bilgi kadar, genç uzman hocalarımın, yani İlhan (Erkan) Ağabeyin, Demokan (Erol) Ağabeyin, Atif (Akdaş) Ağabeyin rollerinin olduğunu ve başasistanların da fikrinin alındığını biliyorum. Sınav günü, saat 17.00 civarında Doğan Bey beni çağırdı ve ertesi gün başlamamızı istedi. Ben, Ahmet Köse ve Recai Gürbüz üroloji ihtisasına başladık. Fakülteden mezun olduktan on gün sonra işe başladığım için çok mutluydum...

Asistanlığın ilk günleri hepimiz için çok yeni ve farklı bir hayata girmektir; aklınızda kalan anılarınızı anlatır mısınız?

Asistanlık dönemimin ilk gece nöbetinde benim bir devre büyüğüm Ferruh Zorlu’nun, “*Oğlum bak şişman bir adamsın sen. İlk önce külotunu dar giymeyeceksin yoksa bacak aralarında yara olur. Talk pudrası sürmen gerekir. Bir de ayakkabın rahat olmalı!*” uyarısını bugün bile gülererek hatırlarım. Bu öğütlerin tümünü, asistanlık hayatım boyunca uygulasam da ilk iki yılı ne olduğunu anlamaya çalışarak geçirdim. İki yılın sonunda Hacettepe Ürolojinin neden farklı olduğunu artık anlamıştım. Hatta bir anımı anlatayım; galiba ikinci yılın sonlarına doğruydı, bir Salı toplantısında “*staghorn taş vakası*” sunuluyordu. Elimi kaldırdım “*Efendim, dün gece okudum. Bu tür vakalarda böbreği soğutarak nefrolitotomi yapıldığında böbrek fonksiyonları daha iyi korunmuş*” gibi bir şey söyledim. Doğan Hoca bana baktı ve anatrofik nefrolitotomiye karar verdi...

“O GÜN DAHA İYİ ANLADIM Kİ AKADEMİK ÖZGÜRLÜK BİR ÜNİVERSİTENİN OLMAZSA OLMAZDIR”

Ünlü bir hoca iki yıllık asistanın önerisi yönünde mi karar veriyor?

O gün ve sonrasında daha da iyi anladım. Bir üniversitenin var olması ve işlevlerini yerine getirmesi, topluma yön göstermesi, ancak akademik özgürlük ile mümkündür. Üniversiteler sadece binaları ile topluma yön veremezler. Mühim olan, o binalarda, tartışmaktan çekilmeyecek liyakatli hocalar ile sorgulayan genç bilim insanlarının akademik özgürlük ortamında yaratıcı düşüncelerini daha da rafine hale getirmeleridir. Oysa bugün Hacettepe Üniversitesi'nde bir rektör, "Hacettepe'nin sosyal iletişim alanı" fonksiyonu gören bir ortamda, öğretim üyeliğine atanma kriterlerinin aşağıya çekilmesini eleştiren kıdemli bir öğretim üyesini, adını da vererek çok sert bir ifade ile kınayan bir yazı yazıp nezakete davet ediyor. Bir rektör, bunun ötesinde daha ne söyleyebilir? Aslında "Beni eleştiremezsiniz!" demek istiyor.

Bu tür baskıcı yaklaşımlarla üniversite ortamını demokratik ve özgür kılamayız. Herkes gibi asistanlar da bunu görüyor... Evet, Doğan Bey, çok otoriter bir başkandı. Ama bu bahsettiklerimi de bize o öğretti. Anladım ki ne kadar gençsen, o kadar kolay şekilleniyor, ne kadar iyi alıyorsan o kadar iyi oluyor ve doğal olarak kötüyü alırsan düzelmeye de o kadar zor oluyor...

"HER KURUM, AKADEMİK ÖZGÜRLÜK VE HİYERARŞİYİ BİR ARADA YÜRÜTEMEZ"

Herkesin hiyerarşide yerini ve görevlerini bilmek zorunda olması gerektiğine katılmamak mümkün değil. Korkarım bu kavram da yıllar içinde çok erozyona uğradı...

Asistanlığımız boyunca, hiyerarşinin ne olması gerektiğini de öğrendik. Üniversitede cerrahi bir bölüm, sadece akademik özgürlükle de yürümez. O zaman da belki kaotik bir duruma doğru gidilebilir. Her kurum, akademik özgürlük ve

hiyerarşiyi bir arada yürütemez. Ben, benden iki devre küçük bir arkadaşımın bir aylık yaz tatiline gittim. Ben defterli yani kıdemli başasistandım ve döndüğümüzün ilk günü bu arkadaşlık ilişkisi, kapıdan girdiğimiz anda olması gereken hiyerarşik düzene dönüştü... Gaziosmanpaşa'daki bekar evimde, arkadaşlarımla vakit geçirirdik ama ertesi sabah hastanede daha farklı olurduk. Ben bu durumun birçok alan ve birçok kurumda böyle olması gerektiğini düşünüyorum. Bunu yapabilmek için de orada bulunan insanların bazı özelliklerinin ve duyarlılıklarının olması gerekiyor. Bu özelliklerin içinde öncelikle entelektüelite ve sosyal zekayı sayabilirim. Çok güzelleme yapıyor gibi gelebilirim ama tüm samimiyetimle söylüyorum ve olanı anlatıyorum.

Asistanlık döneminize ait sizi derinden etkileyen anlarınız mutlaka vardır. Nöbet ve iş yoğunluğu nasıldı? Nasıl bir asistanlık dönemi geçirdiniz?

Geçen yıl (2021), nöbet çıkışı sabahın erken saatlerinde, Ankara'da İncek yolunda bir TIR'ın altında kalarak can veren Kadın Doğum asistanı kardeşimizin ne durumda olduğunu, sadece aralıksız 36 saat nöbet tutan biri anlayabilir. Televizyonda bu haberi izleyen herkes "Vah, vah!" dedi. Ancak meselenin özünü bence kimse yeterince göremiyor. Mesleğimizin, ne kadar özveri istediğini, kariyerimizde bir yere gelmek için ne kadar maddi, manevi ve fiziki zorluk ve eksikliklerle başatmamız gerektiğini kimse anlamıyor, belki de anlamak istemiyor. Bu durumun, okumuş, entelektüel kesimlerin, toplumda itibarsızlaştırılmasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. Haziran 2022'de kendi hesabım üzerinden retweetlediğim gibi, çocuk kitaplarında bile, yaşlı ve ak sakallı, "saygın görünümlü" bir dede, sorunlarının yaşlılıktan olduğunu söyleyen doktora "Be anlayışsız adam, ne söylesem yaşlılıktan deyip duruyorsun! Sırf bunu söylemek için mi doktor oldun? Bunları öğrenmeye aklın yetmedi mi?" diye hitap ediyor. Böyle bir

duyguyu, nefreti, ne acıdır ki 6-7 yaşındaki çocuğa bile yardımcı kitaplar aracılığıyla öğretiyorlar. Asistanlık dönemimde ben, iki buçuk yıl gün aşırı nöbet tuttum. Çünkü sadece üç asistandık. Rotasyonlar nedeniyle de genelde iki kişi kalıyorduk. Çok gerekli değildi ama nöbetler, her yıldan bir kişi olacak şekilde düzenleniyordu. Bu nedenle de iki buçuk yıl sürdü yoğun nöbet programım...

“HAYATIN BOYUNCA SAKIN ALKIŞLARIN ŞEHVETİNE KAPILMA!”

Gün aşırı değil de dört günde bir nöbet tutsaydınız eğitiminize nasıl bir etkisi olurdu?

Dört günde bir nöbet tutsaydım üroloji konusunda uzman olduğumda daha az bilgi öğrenmiş olurum diye düşünüyorum. Bazıları bu konuda bana katılmayabilir. O zamanlar becardım. Evliyken gün aşırı nöbet tutmak çok daha büyük sosyal sıkıntılar yaratabilir, yaratmıştır. Gün aşırı nöbetin güzellemesini de yapacak değilim. Nöbet konusunda başıma gelen ve şimdi bile utanarak hatırladığım bir olayı paylaşmak istiyorum... Yıl 1980. Numune Hastanesinin amfisinde Ankara Ürologlar Derneğinin aylık toplantısı gerçekleştiriliyor. Konu, “Asistan Eğitimi”. Konuşmacılar; halen titreyerek söylüyorum “Hocaların hocası” İhsan Günel Hoca, o zaman Campbell’de çalışmasına atıf yapılan tek Türk ürolog olan Şemsi Özdilek Hoca ve ben... Konu, nöbete geldi. İhsan Hoca, “Gün aşırı nöbet ile üroloji öğrenilmez. Nöbette olmayanlar hastalarını bilemez. Nöbet en az kesintisiz on beş gün yapılmalıdır” demişti. Ben de “Aylık nöbet sadece insanlık dışı değil aynı zamanda çağ dışıdır” demiştim. Bu esnada amfinin ön sıralarında hocalar, onların arkasında genç uzmanlar, en arkada da 3-4 sıra asistanlar oturuyordu. Benim söylemim üzerine arka sıralardan büyük bir alkış koptu. Ben o alkışlarla daha da coşup hocalarımıza saygısızlık olarak nitelenebilecek sözcükler de kullandığımı hatırlıyorum. Demokan Ağabey yanıma gelip, “Haluk, hayatın boyunca sakın alkışların şehvetine kapılma!” diye uyardı. Toplantı çıkışında da İlhan Hoca gelip, “Hemen Doğan Beye gidiyoruz. Yaşananları, ilk önce bizden duysun” dedi.

Yaşadığımız bu olaydan yola çıkarak gençlere bir öğüdünüz ya da öneriniz olabilir mi?

Bu hikâyeyi okuyan sevgili genç kardeşlerime, meslektaşlarıma Süleyman Demirel’in bir sözünü hatırlatarak bu konuyu da bitirmek istiyorum: *Haklı olmak önemli değildir. Haklı kalmak önemlidir...* Yani siz bir cevap verirken üslubunuzu kontrol edemezseniz haklı da olsanız haksız konuma düşer, o argümanı kaybedersiniz. Herkese her şey söylenebilir ve hatta dönemin güçlüsünün karşısında da durulabilir. Ancak bu yapılırken üslup ve seçilen kelimeler çok önemlidir. Bir hoca, bir ağabey olarak bu deneyimlerimi, genç meslektaşlarıma aktararak bu özelliklere daha erken sahip olmalarını sağlamayı görev bilirim.

0 güne dönersek sonrasında neler oldu?

Bu olayın üzerinden bir ya da iki ay geçtikten sonra Fransız Kültür Heyetinden Hacettepe’ye iki Fransız ürolog geldi. Ben hayatım boyunca Hacettepe’ye Fransa’dan ürolog geldiğini ilk defa görüyordum. İngilizce konuşuyorlardı. Ancak simultane tercüman düşünülmemişi. Ziyareti, bütün Ankara’ya ilan etmiştik. Doğan Hoca bana, “Sen orada dur, simultane tercüme yap!” dedi. Toplantı sonunda da katılanlardan biri, “Fransızların ne dediğini nasıl anladınız?” diye sormuş, katılanlardan bir meslektaşımız da “Geçen ay toplantıda ukalalık yapan çocuk iyi İngilizce biliyormuş. O tercüme etti” karşılığını vermiş. Bunu duyunca ne kadar yanlış yaptığımı bir kez daha anladım... Kıssadan hisse; sadece mesleğinin teknik detaylarını öğrenerek kariyerinde yükselme olanağın yok! Nerede susacağımı, nerede konuşacağımı, konuşurken nereden başlayacağımı, oturup kalkmayı, yemek yemeyi de öğrenmen lazım. Bu noktada, asistanlığım sırasında ve sonrasında sadece bizim bölümümüzde olan hocalardan değil, diğer kurumlarda çalışan büyüklerimden de çok şey öğrendiğimi belirtmek isterim...

“İMKANIM OLSA, KESİNLİKLE ASİSTANLIĞIMIN BİRİNCİ YILINA DÖNMEK İSTEDİM”

Asistanlık yıllarının anısı çoktur. Biraz daha onlardan bahsedelim...

Hani “Bir imkânınız olsa hayatınızın hangi evresine dönmek isterdiniz?” diye sorarlar ya! Ben kesinlikle asistanlığımın birinci yılına dönmek isterdim. Mesleki hayatımın en güzel yıllarıydı. Öyle bir dönem yaşadık ki o dönemin büyükleriyle de küçükleriyle de özel ilişkilerimiz halen devam eder. Geçen gün Ahmet Doğan Ağabey ile telefonda görüştüm. Sanki daha dün ayrılmış gibiydik. Günümüzde insanların kendilerini geliştirebilmeleri için çok fazla enstrüman var. Bunların hiçbirinin olmadığı zaman bu sosyallik biraz zorunlu oluyordu ama çok da faydalıydı. Şimdilerde, o zamanlarda olan asistan-asistan ilişkisi maalesef yok. Arkadaşlık elbette yapıyorlar ama daha az yoğunlukta ve derinlikte oluyor sanki. Tabi ben yanlış değerlendiriyor da olabilirim. Bana göre, hayat daha bireyselleşti. Kendi çocuklarımızdan da biliyoruz, görüyoruz, yaşıyoruz...

Asistanlığın önemli anıları, vaka yapmakla ilgilidir. “Vaka” hikayelerinizden de bahsedebilir misiniz?

O zamanlarda, başasistanlar arasında oda bölümü vardı. Bölüme yatan hastayı da yattığı odadan sorumlu asistan ameliyat ederdi. Bazen aralarında ciddi sorunlar olurdu. Başasistanlarımızdan birinin eşi anestezişti. Bir gece kendi bölümünün dışındaki odalardan birinde yatan bir hastanın acilen ameliyat edilmesi gerekmiş. Ateşi çıktı, pelviste taşı var, pyonefroza gidiyor diye ameliyata alınmış. Sabah o bölümün sorumlusu başasistan gelip de hastasında pansuman olduğunu görmüş ve olay, olay tabii... Biz tabi ki bu tür olayları uzaktan izleyip, dedikodu yapardık. Bir gün, başasistan bana, “Haluk, cilt dikişi çok önemlidir. Cerrahin,

ömür boyu hastanın üzerinde kalacak imzasıdır” diye öğüt verdi. Ben de “Abi, bazı hastaların dikişlerini görüyorum. Başı A diye başlıyor, sonu Z ile bitiyor” diye aklım sıra diğer başasistan abimin vakalarını alıp ameliyat etmesiyle ilgili eleştiri yapmaya çalışmış, karşılığında da “Bazılarının dili çok uzadı bu serviste” diye azar işitmişim... Bütün bunlara rağmen, o zamanlar başasistanlar kendi aralarında önemsedikleri ameliyatların çetesini tutar, biri lehine çok farklılık olursa diğerlerine sıra verilip adalet sağlanırdı.

Vaka sayısı asistanlar tarafından önemli görülmediği dönem olmamıştır. Bu konuda ne dersiniz?

Sorun hep şuydu: Numune Hastanesinde iki yılda otuz açık prostatektomi yapıyorlar, biz iki ameliyat bile yapamıyoruz... Vaka sayısıyla, cerrahi yetiştirme arasında birebir doğrudan ilişki olduğunu da düşünmüyorum aslında. Bir şeyin temelini doğru olarak öğrendikten sonra belki de öğretilenden bile daha iyi yapabilecek duruma gelebiliyorsunuz.

“HACETTEPEDE YAZILI OLMAYAN BİR KURAL VARDI. VAKA, ASİSTANA DEVREDİLMESİ GEREKİYORSA DEVREDİLİRDİ”

Yani, iyi cerrah olmanın yolunu, vaka sayısı değil temelini öğrenme, kazandığın yetenek, uyguladığın yöntem belirler mi diyorsunuz?

Bir vakanın yapılmaya başlanmasıyla rutine geçmesi arasında fark vardır. Bazı vakalar vardır ki çok nadiren denk gelir. Yapan kişi de bazen kitaptan bakarak yapıyor bile olabilir... Bir hastanenin kurumsal olarak bazı vakaların referans kliniği olabilmesi için o tür vakaların, mümkün olduğunca standart ve az hatayla tamamlanması gerekir. Bu nedenle de işlemlerin, eğitim vakası olup asistana yaptırılabilmesi için rutin vaka statüsüne geçmesi gerektiğini düşünürüm. Ben bu durumun, Hacettepe’de hiç suistimal edildiğini görmedim.

Bir vaka, asistanlara devredilmesi gerekiyorsa devrediliyordu. Bizim hastanede asistanlığı boyunca transplantasyonda ne arter anastomozuna, ne de ven anastomozuna dokunmamış meslektaş biliyorum ki gittiği üç büyük şehirden birinde sayısız transplant yaptı. Diğer bir meslektaşım da bizim hastaneye 100 metre uzaklıktaki bir devlet hastanesinde gerçekleştirdi transplantasyon işlemini. Asistanlığında yapmamıştı ama teorik olarak çok iyi öğrenmişti... Hacettepe’de hocaların, asistanlara yaptırılması gereken vakalar konusunda biraz önce ifade etmeye çalıştığım yazılı olmayan kuralı hemen her zaman uyguladıklarını düşünüyorum. Bir kongrede bana “Stanford Pouch çok zor” dediklerinde “Ben yapıyorsam, siz de yapabilirsiniz!” demiştim. Bazı insanların eline cerrahi alet daha iyi yakışır, bazıları ise daha standart olarak değerlendirilebilir. Yaptıkları ameliyatın sonucuna bakarsak; standart diye tanımladığımız kişi eğer o konudaki gelişmeleri takip edip, zaman zaman gelişen varyasyonların farkında ve kendini geliştirmeye açık ise “eline yakışan” ile aynı sonucu elde eder. Kulakları çınlasın Mehmet Bakkaloğlu Ağabey, bu değerlendirmeme itiraz edebilir. Ben de Mehmet Ağabeyin hayranlarından biriyim ama bu konudaki görüşüm böyle...

Asistanlığa kabul edilirken sınav başarısının yanı sıra ortamın havasına uygunluğunuzun da değerlendirildiğini vurguladınız. Artık özellikle TUS gibi pek çok uygulama bu durumu değiştirdi. Siz ne dersiniz?

Türkiye’de, maalesef birbirimize güvenmiyoruz. TUS’un çıkma sebebine bakıldığında, “Bölümlerin asistan alım sınavında, kayırmacılık yapılması nedeniyle objektif olarak ölçen sınava yönelme ihtiyacı” denilebilir. Önceki sınav sisteminden ortak genel sınava geçişin perde arkasında ne yazık ki “Hocalar, kendi çocuklarını ilgili bölümlere haksızlıkla alıyolar” diye ifade edilebilecek dedikodular da rol oynadı. Bu tür haksızlıklar, çok nadiren de olsa yapılmıştır maalesef... Ama yirmi kişinin girdiği bir pediatri sınavı hatırlarım. İki hoca çocuğuydu ancak ikisini

de almadılar. Almadılar dediğim, önlerine engel koymadılar tabii ki ama diğer adayların puanı daha yüksekti... Anlatmak istediğim, kurumsal yapıları sağlam olan üniversitelerde bu tür sınavlarda haksızlık, adam kayırmacılık olmaz, olmamalıdır da. Ancak, söylentiler ve yaşanan bazı yanlış uygulamalarla birlikte insanların da kendilerinin daha objektif bir sınav ile sınanıp, sonucunda hakkının yenmediğinden emin bir şekilde bir yerlere gelmek dürtüleri, bizi bu genel sınava yöneltti diye düşünüyorum. Şimdilerde, 21. yüzyılda da eskiye dönmek, anladığım kadarıyla pek mümkün değil. Ülkemizde yaşanan kutuplaşmaları dikkate alacak olursak zaten genel ortak sınavın dışında hiçbir sistemi kavgasız gürültüsüz sürdürmeyeceğimizi de kabul etmemiz gerekir. Çünkü o dönemlerde ülke, henüz karpuz gibi ikiye bölünmemişti. Günümüzde ne yazık ki elinde yetki olan kişilerin, yakınlarını, hangi pozisyonlara getirdiğini ve bu kayırmadan dolayı da hiç gocunmadıklarını, yüzlerinin bile kızarmadığını görebiliyoruz. Yazılı sınavda 90-95 alanların anlamsız mülakat soruları ile nasıl elendiklerine de tanık oluyoruz. 15 Temmuz’dan sonra ortaya çıkarılan sınavlardaki usulsüzlüklerin acı sonuçlarını henüz unutmadık. ÖSYM’nin yaptığı birçok sınavda olduğu gibi çok yakın bir zamanda ortaya çıkarılan, KPSS’de belli gruplara bağlı insanlara ve onların yakınlarına soruların verilmesi rezaleti yaşandıktan, yani “tuz koktuktan” sonra bu ülkede liyakatla sadakatın yer değiştirdiğini söylemek ve “objektif bilgi ölçme” dediğimiz kavramın da artık gerçekte var olmadığını vurgulamak çok mu acımasızlık olur?

Ne yazık ki acı gerçek bu, Haluk Hocam... Aslında genel anlamda liyakat kavramının içi öyle boşaltıldı ki; bunun olması gereken yere getirilmesi eskisinden çok daha zor. Çoğu zaman bu popülist ortamda böylesi bir uğraşıya girmenin getirdiği bedel de yıldırıcı oluyor.

“BUGÜNÜN ASİSTANLARININ DAHA ŞANSLI OLDUĞUNU SÖYLEMEM GEREKİR”

Sizin döneminizdeki asistanlık eğitimi ile günümüz arasında ne gibi farklar var?

Asistanlık dönemimdeki eğitim ile ilgili öz eleştiri yapmam gerekirse eskiden asistan eğitimi tamamen kişiye bağlıydı. “Kişi” derken hoca ve asistanları kastediyorum. Bana göre, bu bir dezavantajdı... Bugün eğitim işi, akreditasyonla kayıt altına alınıyor, böylece de hocaların iki dudağı arasından çıkarılarak kurumsal hale getiriliyor. O zamanın Salı toplantıları ile bu zamanın Çarşamba toplantılarını karşılaştırmam gerekirse bugünün asistanlarının daha şanslı olduğunu söylemem gerekir. Bu değerlendirmemi, tabi her alt branşın gelişip o konuda söz edebilecek ve söz ettiğinde yurt dışında bile kalabalıkların dinlediği hocalara sahip bir bölümün asistanlarının, onlardan çok daha fazla yararlanabileceklerine inandığım için yapıyorum. Keza bunun sonucunda, Türkiye’de üroloji asistanlığını tamamlamış kişiler için örneğin Avrupa’da, “*FEBU* (Follow of the Europe Board of Urology)’da başarılı olmak” ufak bir azınlığın fantezisi olmaktan öte giderek doçentliğe kabul, özel hastanelerde öncelikle tercih edilme, yurt dışında iş bulma gibi pek çok konuda aranan bir özellik olmaya başladı. Bütün olarak baktığımızda bunun, ciddi bir gelişme olduğunun kabul edilmesi gerekir. Asla, “*Bizim zamanımızda eğitim yoktu!*” diyemem... Olguların, gerçekleştiği dönemin şartları kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini düşünenlerdenim. Kredi kartlarının, cep telefonlarının olmadığı; ilaç ve alet endüstrisinin henüz bu kadar gelişmediği, eğitimin bu denli önemsenmediği, yurt içi ve yurt dışı kongrelerin daha az sayıda ve daha az organize, derneklerin eğitim faaliyetlerinin bugüne göre yok denecek düzeyde olduğu bir dönemin, her şeyin aşırı bol ve ulaşılabilir olduğu günümüzle karşılaştırılması, geçmiş döneme haksızlık olur düşüncesindeyim. Asistanlar olarak akşamları oturup dertleştiğimiz birtakım sorunlarımız vardı. Ama bu sorunlar, Hacettepe özelinde olan sorunlar değildi. Hacettepe, o zamanlar asistan eğitiminde, eksikliklerine rağmen yine de ülkemizde örnek alınacak en üst düzeydeydi.

“BİR GÜN ÖNCESİNDE ARAŞTIRMA GÖREVLİSİYDİM BİR GÜN SONRA UZMAN OLMUŞTUM”

Asistanlık sonrası yıllarınıza doğru ilerlersek uzmanlık yıllarınızdan bahsedelim...

Asistanlık yıllarımın ardından 1981 yılında uzman oldum. İhtisasımın sonunda, “*Mesanenin tümörsüz alanından rastgele alınan 6 biyopsinin, tümörün bundan sonraki tedavisi ve prognozunu ne düzeyde etkiliyor*” konulu uzmanlık tezi verdim. Sınavdan sonra, aslında bir yıl üç ay kadar Üniversitede uzman olarak görev aldım ama o geçiş hiç kolay olmadı. Bir gün öncesinde araştırma görevlisi olarak kıdemlilerle vizit yaparken bir gün sonra vizit yaptığım kıdemli başasistan, ben ise uzman olmuşum. Ama tüm bu yaşadıklarım benim için çok yararlı olmuştu... Bu döneme ait aklımda kalan önemli bir anımı paylaşmak isterim. 12 Eylül 1980 darbesiyle diğer siyasi parti liderleriyle gözaltına alınan ve Zincirbozan’a gönderilen Bülent Ecevit, serbest bırakıldıktan sonra Ankara’da siyaset yapmaya başlamıştı. Bülent Ecevit’i, ihtilalin, siyasetçilere uygulanan yasakların ve Cumhuriyet Halk Partisinin (CHP) kapatılmasının Anayasa’ya aykırı olduğunu sert ifadelerle dile getirdiği söylemi nedeniyle Ulucanlar’a kapatıldılar.

Ulucanlar Cezaevine değil mi?

Evet, Ankara Merkez Kapalı Ceza ve Tevkifevi olarak da bilinen Ulucanlar Cezaevine. Burası 2010 yılında müze haline getirildi... Devam edersek, bu tutuklama gerçekleşmeden tam iki gün önce, ben gece evde icapçı nöbetindeyim, saat 22.30 sularında Üroloji asistanlarımızdan Suat Özgür telefon etti. “*Haluk ağabey burada şu an Bülent Ecevit var*” dedi. Kayınvalidesi pyonefroz ile acile getirilmiş. Suat, “*Sayın Başbakan, kimi çağırmanı istersiniz?*” diye sorunca Bülent Ecevit, “*Kim nöbetçi ise onu çağırın lütfen!*” demiş. Bülent Ecevit’in tarzını bilenler için şaşırtıcı bir cevap değil... Nöbetçi uzman olarak ben gittim. Muayene sonunda gece hanımefendiyi ameliyat edip renal pelvisteki taşı aldık. 84

yaşındaydı. Taburcu ederken tekerlekli sandalyeyle 7 No'lu kapının önüne, arabaya doğru götürdük. Bir yerden sonra, “Ben buradan yürürüm” dedi ve ayağa kalktı. Bir-iki adım attı, tam düşecekken ben yardımcı oldum. 7 No'lu kapının hemen girişinde postaların odası vardır. Posta arkadaşlara, “Bülent Ecevit'in kayınvalidesi için tekerlekli sandalye lazım” diye seslendim. Bu üniversitede, 40 yıl doktorluk yaptım, tüm postaların fırlayıp Bülent Ecevit'in kayınvalidesini tekerlekli sandalyeye oturtma çabalarını hiç unutamadım... Halkımızın, samimiyetine ve dürüstlüğüne inandığı siyasetçiler için ne kadar saygılı ve verici olduğunu gösteren bir olay olduğu için burada söz etmek istedim. Taburcu ettikten sonra iki günde bir evlerine gidip yarayı kontrol ediyordum. Bu olaydan 6-7 yıl sonra bir gün Prof. Dr. Yusuf Bayraktar Hoca gelip, “Haluk sen çok iyi bir insanmışsın!” dedi. “Neden?” diye sordum. “Rahşan'ın Mektupları” diye bir kitap çıktığını söyleyerek “Okumadın mı? Kitaptaki mektuplarından birinde Rahşan Hanım, senden bahsediyor. ‘Sen cezaevine girdikten sonra, en yakın siyasetçiler bile bizden uzaklaşırken Haluk Bey iki günde bir eve gelip anneme pansuman yapıyor’ diye yazıyor” dedi...

Asistanlık yıllarınızı takip eden yıllara geçelim...

Bu dönem gerçekten benim için çok faydalı oldu... Uzmanlığa adım attıktan bir süre sonra hayatımın en önemli gelişmesini yaşadım. 1982 yılı Temmuz ayında Seza ile evlendim. O sırada halen Hacettepe'deydim... 1983 yılı Aralık ayında Etimesgut Zırhlı Birliklerde askerliğe başladım. Cerrahpaşa Tıp mezunu ürolog, halen İstanbul'da görev yapan Prof. Dr. Veli Yalçın ile aynı bölükteydik. Askerde, iki aylık eğitim sonunda, herkes hangi işte, hangi konuda uzmansa onunla ilgili resmi belge getiriyordu. Ben de bölümden, “Üroonkoloji konusunda tecrübesi vardır” mealinde bir resmi yazı verdiğim ve aynı zamanda dönem üçüncüsü olduğum için askerliğimi Gülhane Hastanesinde tamamladım. On altı ay süren askerliğim sırasında çok iyi arkadaşlıklar, dostluklar kuruldu. Başta

başasistan rahmetli Ahmet Peker Ağabeyim, Çetin Ülgen ve Temel Özdemir hocalarım olmak üzere bütün anabilim dalı bana fevkalade ev sahipliği yaptı...

Askerlik bitince yine Hacettepe' ye döndünüz? Bu dönemi anlatır mısınız?

Evet ama neler çektiğimi anlatmam lazım... Askerliğimi bitirdikten sonra, 1984 yılında bir akşamüstü saat 17.30 gibi İlhan (Erkan) Ağabeyle beraber 2005 yılında kaybettiğimiz Prof. Dr. Doğan Remzi Hocanın Tunalı Hilmi Caddesindeki muayenehanesine gitmeye karar verdik. Bende heyecan tavanda... Hocaya, “Kariyerime, uzman olarak Hacettepe'de devam edebilir miyim?” sorusunu soracak ve cevaba göre, bir anlamda geleceğim şekillenecekti. İçeriye girdik. Doğan Hoca, İlhan Ağabeye “Hoş geldin!” derken bana döndü ve “Sen?” diye sordu. Ben daha selam bile vermeden, heyecandan, “Hocam ben bölümde kalmak istiyorum” demişim. Hiç farkında değilim ne söyledim, nasıl söyledim... Doğan Hoca da “Kal o zaman!” demiş. Heyecandan bu diyalogu tüm ayrıntılarıyla tam olarak hatırlamasam da İlhan Ağabey kelimesi kelimesine hatırlıyor. Amacımız, beş dakikada gerçekleşmişti. Oysa, bir gece öncesinde “Nasıl konuşacağım, ne söyleyeceğim?” diye kafamdan neler geçirmiş, neler düşünmüş, neler kurmuştum...

“ATIF AĞABEY GİTTİ, ÜROONKOLOJİ POLİKLİNİĞİ BANA DEVROLDU”

Hacettepe'de uzman olarak kalmak çok önemli sizin için bir dönemin başlangıcı... Şimdi o yılları anlatır mısınız?

Bölüme uzman olarak başladıktan bir süre sonra, Atif (Akdaş) Ağabey, bütün asistanlık yıllarım boyunca hiç görmediğim kadar çok sayıda ve tanınmış yabancı üroloğun katıldığı bir toplantı organize etti. İngiltere'de alanında duayen çok sayıda hocanın da katıldığı, Prof. Dr. İhsan Doğramacı

Hoca'nın desteğiyle gerçekleşen toplantı, sonraları Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi olacak mekânda British Council sponsorluğunda yapıldı. Atif (Akdaş) Ağabey toplantı öncesinde, ufak bir ipucu vererek "Ben Üroonkoloji ile ilgileniyorum, sen de Pediatrik Ürolog ol. Biraz da senin gayretinle British Council'den sponsor buluruz" dedi. Tabi emir, demiri keserdi. Öyle de oldu... Devamında 1985 yılında British Council bursu ile Pediatrik Üroloji eğitimi almak üzere Cambridge Addenbrooks Hastanesine Dr. Whitaker'in yanına İngiltere'ye gittim.

Tarihi bir benzerlik, ben Hacettepe'de uzman olarak kaldığımda siz de bana pediatrik üroloji yolunu açan ilk kişi olmuştunuz. Sonra nasıl üroonkolojiye geçtiniz?

Atif (Akdaş) Ağabey de aradan beş ya da altı ay geçtikten sonra İngiltere'ye geldi. Londra'da buluştuktan sonra neredeyse altı saat kadar yürüyüp, konuştuk. Bu konuşma sırasında Atif Ağabey, "Benim için Hacettepe dönemi bitti. Ben Marmara Üniversitesine gideceğim. Tıp Fakültesinin kurucularından olacağım" dedi. Ancak, Atif Ağabeyin bir süre önce, bölümün onayıyla oluşturduğu, Türkiye'de örneğine pek rastlanmayan "Üroonkoloji Birimi" vardı. Bu birimde, üroonkoloji hastalarının poliklinik vizitleri ve takiplerinin yanı sıra testis tümörlü hastaların kemoterapisi de yapılıyordu. Bu uygulamaların, Ürolojide yapılması 1980'lerde pek mümkün olmadığı için bütün medikal onkologlar, Dinçer Fırat Hocaya Üroonkolojinin uygulamalarını şikâyet ettiklerinde, Doğan Hocanın en iyi arkadaşlarından olan Dinçer Hocanın, "Bırakın çocuklar eğlensinler" dediğini sonradan öğrenecektim. Yıllar içinde bu işler, "eğlencenin" çok ötesine geçecek ve Tıbbi Onkoloji Derneği mahkemeye başvurarak iş, kemoterapötik ilaçların geri ödemesinin, sadece medikal onkologlar tarafından reçete edilmesi şartıyla yapılmasını istemeye kadar götürülecekti...

Atif Aktaş Hocanın gidişinden sonra Hacettepe Üroonkolojiyi ve diğer iş dağılımı nasıl gelişti?

Üroonkoloji Polikliniğinde her çarşamba öğleden sonra sadece onkoloji vakaları, randevuya gerek olmadan muayene edilir, tanı konulur ve takipleri yapılırdı. Taburcu olurken şu tarihte kontrole gelmesi söylenir böylece hastanın ayrıca randevu almasına gerek kalmazdı. Atif Ağabey gidince, üroonkoloji polikliniğinin yürütülmesi görevi bana verildi. Bu arada, ürolojide resmiyet kazanmasa da 1980'lerin sonunda Türkiye'de ilk kez Hacettepe'de, alt branşlar ayrılmış, hepsine konusuyla ilgili bir-iki öğretim üyesi atanmıştı. Çelik (Taşar) Ağabeye androloji ve infertilite sorumluluğu verilmişti. Demokan Erol Ağabey ve Fevzi Çakmak Ağabey hipospadias ve üretra problemleri, İlhan (Erkan) ve Mehmet (Bakkaloğlu) ağabeyler de transplant ile ilgileniyordu. Branşlarının yanı sıra herkes, kanser vakalarını da görür ve ameliyatlarını gerçekleştirirdi. Neredeyse hepsi, ameliyat sonrası tedavi ya da patoloji değerlendirmeleriyle ilgili benimle konuşmaya başlamışlardı. Ancak, bilgi birikiminin zaman zaman bu soruları cevaplamaya yeterli olmadığına farkına vardım. 1989 yılının yaz aylarında ailecek Stanford Üniversitesi'nde doktora yapan kayınbiraderimi ziyarete gittik. Seza'nın ısrarları üzerine Stanford Üniveristesi Üroloji Bölümünde kanser ameliyatları konusunda uzman olan Lübnan asıllı Dr. Fuad Freiha'yı telefonla arayarak görüşmek için randevu istedim. Dr. Freiha hemen randevu verdi. Görüşmenin sonunda, para konusunda söz veremeyeceğini ama bir yıl benimle çalışmaktan memnun olacağını söyledi. Dr. Freiha'nın yanından, bir buçuk yıl sonra görüşmek üzere ayrıldım.

"STANFORD'A GİDİŞİM, ÜROLOG OLARAK MESLEK HAYATIMDAKİ DÖNÜM NOKTASIDIR"

Amerika deneyiminizi ve kazanımlarınızı anlatır mısınız?

Bir ürolog olarak meslek hayatımdaki dönüm noktası, Stanford'a gidişim ve Seza'nın Dr. Freiha ile görüşmem konusunda ısrarı sonucunda gerçekleşti. Hem gittiğim yer hem Dr. Freiha'nın olağanüstü kişiliği ve müthiş bir cerrah olması, bende çok olumlu etkiler, önemli değişiklikler yarattı. Stanford Üroloji Kliniği, o dönemde, Üroloji ve özellikle Üroonkoloji açısından dünya sıralamasında en yukarıda, Johns Hopkins ile yarışan son derece başat bir klinikti. Örnek verecek olursam 1989, PSA'nın prostat kanserinin belirteci olabileceğinin ilk gösterildiği yıldır ve bu konuyla ilgili makalelerin büyük çoğunluğu Stanford'dan yayımlanmıştır. Hatta birkaç makale, ben oradayken yayımlanmıştı. Doğrusunu söylemem gerekirse Johns Hopkins'den gelen makaleler daha çok radikal prostatektomi ağırlıklı, Stanford'dan çıkanlar ise PSA, PSA dansitesi gibi prostat kanserinin tanısı ve taramasıyla ilgiliydi. Stanford'daki bir yılım, ameliyathane-onkoloji ile müşterek kullanılan poliklinik-Üroloji Bölümü arasında mekik dokuyarak yoğun ama göz açıp kapayıncaya kadar çabuk geçti. Günlerimi, ameliyattan çıkar çıkmaz unutmamak için ilkokul öğrencileri gibi ameliyatın kritik noktalarıyla ilgili notlar alıp, akşam evde çalışarak geçirdim. Ameliyatlarda da teknik ayrıntıları, incelikleri sürekli Dr. Freiha'ya sormaktan çekinmedim, hiç imtina etmedim... Bu arada oğlum Can, hiç İngilizce bilmeden Stanford Üniversitesi lojmanlarının hemen yanındaki bir devlet ilkokulunda birinci sınıfa başlamıştı. Kızım Aslı ise Stanford'a gittiğimizde henüz dört aylıktı ve her ikimiz de çalıştığımız için onu da kreşe vermek durumunda kalmıştık.

“BAŞARI İÇİN ADANMIŞLIĞIN ÖNEMİNİ, FARKLI GÖREV VE KONUMLARDA HEP HİSSETTİM”

Amerika dönüşü hem çok donanımlı ve hem de çok motive olduğunuzu hatırlıyorum. O dönemi ve uğraşlarınızı anlatır mısınız?

Ülkeye döndüğümde, Akdeniz Üniversitesi'nde Dr. Mehmet Baykara'nın ki o da Almanya'dan dönmüştü, üst üste üç hastaya radikal prostatektomi yapmış olduğunu öğrendim. Stanford eğitimi Hacettepe'nin adıyla birleşince bizim de vaka sayılarımız arttı ve ilerleyen günlerde vaka serimiz hepsinin önüne geçti. Netice itibariyle Hacettepe Üroloji olarak hem poliklinik hem ameliyat hem de doğal olarak yayın sayımızın artmasıyla bir adım öne çıkmış olduk. Başta Doğan Hoca olmak üzere, bölümümüzdeki tüm hocalarıma, ağabeylerime, birlikte asistanlık yaptığım kardeşlerime, tüm personele hayatım boyunca müteşekkir oldum, halen de müteşekkirim... Açıkçası bu işe başladıktan, yani Üroonkoloji alanına girdikten sonra onkoloji dışında ne başka bir hastayla ilgilendim ne de ameliyat ettim. O günün koşullarında bu yaklaşım çok cesur bir davranıştı. Ama bence doğru olan buydu. Başarı için adanmışlığın önemini, daha sonraki yıllarda, farklı görev ve konumlarımda da hep hissettim. Hocalarımda da onkolojik vakaları kendileri ameliyat etmeyerek bana yönlendirmeleri, kendileri yaptığında ise beni kırmaktan neredeyse çekinerek konuşmaları veya ameliyata çağırılmaları, beni her toplantıda öne çıkarmaları, “O işlere Haluk bakıyor” demeleri bana çok önemli katkılar sağladı. Ülke genelinde de çok kıdemli hocalarımıza onkolojik hasta danışıldığında, “Gidin Haluk'a danışın” demeleri, mevcut hasta potansiyeline ulaşılmasını sağladı. Hacettepe'de en iyisinin yapıldığını söylemek kolay oluyor. Birlikte çalıştığım arkadaşlarıma hep anlatmaya çalıştığım şey şudur: Haluk Özen'den daha hızlı bir ameliyat ya da Haluk'tan daha iyi operasyonlar gerçekleştirmek sizi bir Haluk yapmaz. Sizi; oturmanız, kalkmanız, etik değerlere sahip olmanız, aile yaşantınız, eşiniz, çocuğunuz, giyiminiz, tarzınız bir yerlere getirir. Bütün bunların yanında ameliyatları da olması gerektiği gibi yapıyorsanız işte o zaman ‘Ben başarılıyım’ demeniz anlam kazanır. Yani sadece teknisyenliğinizi değil, kişiliğinizi de parlatın... Bu önerilerime uyan da

oldu, uymayan da... İsterim ki genel Tıp camiasında ve kendi sosyal çevresinde saygınlığını, Üroloji ile kanıtlayan arkadaşlarımla sayısını her yıl daha da artsın. Hacettepe Ürolojiye yakışan da bu değil midir zaten?

AÇ PARANTEZ HACETTEPE ÜROLOJİ

Hacettepe Üniversitesinde ve Tıp Fakültesinde neler yaşandı?

“HACETTEPE ÜROLOJİNİN AKREDİTASYONU TÜRK ÜROLOJİSİNİN ULUSLARARASI STANDARTLARA ULAŞMASI İÇİN ÇOK ÖNEMLİYDİ”

Hacettepe Üniversitesi ve Tıp Fakültesine yönelecek bir Hacettepe Üroloji parantezi açmadan önce Ürolojiyi, özellikle Türk Ürolojisini yakından ilgilendiren bazı konulara değinmek, yaşadıklarınızı dinlemek ve değerlendirmenizi almak istiyorum. Hacettepe Üroloji ve bölümün akreditasyonunu anlatır mısınız?

Akreditasyon Hacettepe için önemli bir meseleydi. Ancak akreditasyon, “Haydi olalım!” deyince olmuyor. Geçmişe doğru gittiğimizde ulusal anlamda Türkiye’de hep öndeydik ama hedefimiz Türkiye olmamalıydı. Bu nedenle akreditasyonu çok önemsiyordum. Hacettepe Ürolojinin akreditasyon sürecinde en önemli eksiğimizin, yapılanların kayıt altına alınmamış olmasıydı diye hatırlıyorum. İlk akreditasyona hazırlık döneminde; dosyaların hazırlanması, herkesin görev tanımının yapılması, asistan karnelerinin standart hale getirilmesi, Üroloji-Radyoloji, Üroloji-Patoloji, Üroloji-Onkoloji toplantılarının düzenli olarak yapılması ve kaydedilmesi, dosyalardaki notların daha düzenli olması, hatta asistan odası ve kütüphanesinin

düzenlenmesi gibi konulara eğildiğimizi ve ziyaret edecek Avrupalı Ürolog ekibini nasıl heyecanla beklediğimizi hiç unutmuyorum... Bu hazırlıklarda Tuncay Aki’nin çabalarını ve Serdar Tekgül’ün girişimlerini unutmamamız gerektiğini düşünüyorum. Aynı zamanda Hacettepe’nin, ülkemizde pek çok alan ve konuda “ilk, öncü ve örnek olma” misyonu vardı. Hacettepe Üroloji akredite edildikten sonra başvuran birçok klinik de ardımızdan akredite oldu. Bu nedenle akreditasyon girişimlerimiz ve akredite olmamız, Türkiye’deki ürolojinin uluslararası standartlara ulaşarak çağdaş hale gelmesi için çok önemli bir adımdı. Bütün bunlar, tabii ki anabilim dalında yüzde yüz görüş ve heyecan birliği olması halinde mümkündür. Nitekim bizde durum böyleydi.

Hocaların tutumu nasıldı?

Hocalarımızın ve büyüklerimizin de bu süreçteki destekleri ve yardımlarını dile getirmemek çok büyük nankörlük olur diye düşünüyorum. Hocalarımızın statükocu değil, ileriye gören ve vizyon sahibi olmaları nedeniyle bizler gerçekten de çok şanslıydık. Hacettepe Üroloji Ailesinin bireyleriyle gerek üroloji camiasında gerekse Hacettepe Üniversitesi ve Tıp Fakültesinde uluslararası başarıları ve saygın kişilikleri nedeniyle gurur duyduğuna; sesli dile getirilmese de “Bu benim hocam, ben bu klinikte görev alıyorum” gururunu, hepimizin içinde hissettiğine ve yaşadığına inanıyorum. Böylesi güzel bir durum, aidiyetle ve aidiyeti oluşturan değerlerle ilgilidir diye düşünüyorum... Bu arada, asistanlık yaptığım dönemin öncesinden bugüne geldiğinde günümüz asistanlarının çok şanslı olduğunu düşünmeden edemiyorum. Çünkü bu bölüme, hiçbir dönemde insanlar birilerinin evladı veya yakını olduğu için alınmadılar. Öyle veya böyle davrandığı için de alınmadılar. Konu, sonunda, dün olduğu gibi bugün de ülkemizin en büyük sorunu olan “Liyakat sorununa” dayanıyor. Liyakat, aslında asistanlarımıza imkanlar yaratmak açısından son derece önemlidir. Özellikle de yurt dışında veya

ülkemizdeki başka merkezlerde eğitim alacak veya çalışacak gençlere verecek referansımızın bir anlamı olması için gerek akademik gerekse de insani açıdan ulusal ve uluslararası platformlarda saygın olmanız çok ama çok önemlidir.

“BİZ, HACETTEPE ÜROLOJİ OLARAK EKOLUZ. DERNEKLERDE NEDEN TEMSİL EDİLMİYORUZ?”

Hacettepe Ürolojinin mesleki kuruluşlarla ilişkisi nasıl başladı, nasıl gelişti?

Hacettepe Üroonkolojide, böbrek nakli ve çocuk ürolojisinde tamamen farklı bir bakış açısı ve örnek alınacak gelişmeler 1990'ların sonuna doğru başladı. Dünyada yaygın olarak uygulanan, ancak Hacettepe'de çok yapılmayan “Perkütan Taş Hastalığı” tedavisi, rutine bağlanırken bir yandan da kadın ürolojisi ve inkontinans ele alınmaya başlandı. Bu arada, bizden önceki hocalarımızın dile getirdiği “Boş verin, size ne dernekten, biz burada işimizi gücümüzü yapıyoruz. Birileri de derneği yönetiyor. Biz bundan rahatsız ama değiştirmek için çaba sarf etmeyelim” yönündeki düşünce, yavaş yavaş “Biz Hacettepe olarak yaptığımız iş ve geliştirdiğimiz sistem ile bir ekoluz, yani okuluz. Neden derneklerde hiç temsil edilmiyoruz?” sorusuna dönüştü.

Dernek yönetimine talip olma ve katılma süreci nasıl gelişti?

Hacettepe Ürolojiyi dernekle ilişkilendirme çabamız derneğin yönetimini almaya çalışmak kapsamında değildi. Amacımız, Türk Ürolojisinde daha çağdaş yapıyı, bizim çok donanımlı olduğumuz akademik alanda, liyakat temelli olarak ve kurumları birbirleriyle yarıştırmak üzere ülke genelinde kurmaktır. Ayrıca, bu yeni yapının önderliğini, Hacettepe ağırlıklı olarak oluşturmayı hedefliyorduk. Bu nedenle, Üroloji Yeterlik Kurulu kurulması ve seçilmesini, kendi misyonumuza da uygun bulup Yeterlik Kurulu seçimi için çalışmaya başladık.

Herhalde 30 ya da 40 yıldır yapılmayan seçim, ilk kez 2006 Haziran ayında, 19. Ulusal Üroloji Kongresi sırasında ve kongrenin toplandığı Antalya Suncate Port Royal Otel’de gerçekleştirildi. Bu seçimde, bir ilke daha imza atılacaktı. Bugüne kadar yapılan seçimlere en fazla 30 veya 40 ürolog katılırken Yeterlik Kurulu seçiminde 800 civarında meslektaşımız oy kullanacaktı. Bizim hazırladığımız yedi kişilik liste, tek fireyle seçimi kazandı. Bu seçimin sonunda, seçilen üyelerin teveccühü ile Türk Üroloji Yeterlik Kurulunun çok geniş katılımı ile seçilen ilk Başkanı olarak seçildim. Bizim aklımızdan hiçbir zaman “Yeterlik Kurulu seçimini kazanalım da ondan sonra derneği ele geçiririz” diye bir düşünce geçmemişti. Ancak, ülke adına güzel adımlar atılabilmesi için Yeterlik Kurulunda alınan akademik ağırlıklı kararların, Türk Üroloji Derneği ile de bütünleştirilmesi gerekiyordu. Nitekim çok çabalayarak doğrusuyla yanlıyla atama kriterlerini oluşturduk.

Bu kriterler hayata geçirilebildi mi?

Maalesef! Ülkenin genel olarak içinde bulunduğu siyasi atmosfer ve bu durumdan doğrudan etkilenen Üroloji Derneği yönetimi, kriter kararını hayata geçiremedi, yürütemedi. Sonuçta dernekçilik ile ilgili günümüzde daha da belirgin hale gelen farklılaşma böylece başlamış oldu. Oysa, Yeterlik Kurulu üyelerinin dağılımında kimse dışlanmamış; Kurul, “Türk Ürolojisinin okulları” diye tabir edilen, uzun ve etkileyici tarihleri olan ve hocalarımızın çoğunun bir şekilde yetişerek unvanlarını aldığı büyük kurumların temsilcileri de dahil edilerek adaletli biçimde oluşturulmuştu. Yeterlik Kurulunda hiç çekişmeli bir karar alınmadı. Kurul, teorik olarak güzel gelişmelere yol açabilirdi.

Peki, o zaman sorun neydi?

Sorun, Yeterlik Kurulunun bir anlamda danışma kurulu gibi görülmesi ve algılanmasından kaynaklanıyordu. Yeterlik Kurulunun görev tanımı

net olsaydı veya Üroloji Derneği, Yeterlik Kurulunun kararlarının arkasında durabilseydi, bu sorun ortaya çıkmazdı. Derneğin gücünü, yürüttüğü etkinlikleri, ürolojinin gelişerek çağdaş eğitimle yeni ürologların yetişmesi yönüne kanalize edebilseler; Yeterlik Kurulunun verdiği kararların uygulamasına destek verseler veya Kurul ile ortak çalışarak çıkarılacak kararların topluma yayılmasına yardımcı olsalardı da sorunlar halledilebilirdi.

Ne yazık ki akılcı ve basit çözümlerin hayata geçirilmesinin önünü kesen kişisel faktörlerin rol aldığı engeller hep çıkıyor. Oysa söyledikleriniz gerçekleşebilseydi bugün çok daha iyi durumda olurduk.

Ama maalesef Dernekte, *“Yeterlik Kurulu seçimini kazandılar, şimdi sıra Türk Üroloji Derneğine geldi”* düşüncesiyle ittifaklar oluşturarak kendi sandalyelerini korumaya yöneldiler. Bizim de bu ittifaklara ilkesel olarak karşı duruşumuz vardı ve bunu ülkemizin ve mesleğimizin geleceği için zorunlu görüyorduk. Bu konudaki yaklaşımımıza örnek bir anımı anlatmak isterim. Çok saygı duyduğum bir hocama, Üroloji Derneği Başkanlığı sırasında, *“Hocam, bu ittifaklar Türk Ürolojisini iyi bir yere götürmüyor. İttifaklar olmadan, nitelik ve liyakat üzerine bir yönetim kurgulayın. Biz Ankara’dan gelip yönetimde yer alacak hiçbir üye talebinde bulunmadan sizin yaptığınız listeyi destekleyelim. Yani sizin başka birilerinden oy beklemeye ihtiyacınız yoktur”* dediğimi çok iyi hatırlıyorum. Dolayısıyla Türkiye değişirken Üroloji Derneği de bu değişime maalesef ayak uydurdu diyebilirim.

“ÜROLOJİ DERNEĞİ VE ÜROLOGLAR, BU ÜLKEDE BÜTÜN İZLERİN BİRBİRİNE KARIŞTIĞI DÖNEMDE AYRIŞMAYA BAŞLADILAR”

Bu sancılı dönemde Türk Ürolojisi dünyada ne durumdaydı?

Bu dönem, aynı zamanda Türk Ürolojisinin birçok nedenle Avrupa’da en etkin olarak yer almaya başladığı dönemdi. Avrupa’daki derneklerde yönetim kurulu üyeliği, kongrelerde oturum başkanlığı, konuşmacı gibi pozisyonları Türk ürologlar almaya başlamıştı. Ancak çok geçmedi, içerdeki çekişmeye yabancılar da müdahil oldular maalesef. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim, yabancıları davet ederek müdahil olmalarını isteyen de biz, yani *“Yeterlik Kurulu zihniyeti”* değildi. Yabancılar, kangren olmaya yüz tutmuş bu yarayı kaşıdılar. Çünkü Avrupa Üroloji Derneğine, iyi yetişmiş, yurt dışı eğitimini tamamlamış, yabancı dil bilen tıp doktorlarıyla potansiyel 80 milyon nüfuslu bir ülke geliyordu... Avrupa Birliği’nin bizi nasıl büyük bir zevkle kabul ettiğini (!) düşünecek olursak, burada da Avrupalı üyelerin benzer mantığa sahip olmaları kaçınılmazdı. Onlar da bu yarayı kaşıyıp tuz basınca, ayrışma daha da arttı. Bugün dönüp geçmişe baktığımızda geçen yıllara üzülmemek mümkün değil. Üroloji Derneği ve ürologlar, bu ülkenin en hareketli döneminde, dengelerin belirsizleştiği ve bütün izlerin birbirine karıştığı dönemde ayrışmaya başladılar. Bu travmayı, diğer başka branş dernekleri de atlattı. Bazı derneklerin bunu yaşamadıklarının altını çizip, iğneyi değil çuvaldızı hepimize batırmak istiyorum. Burada bizim ilkesel davrandığımızı inanıyorum. Bu davranışlarımızdan ben hiçbir zaman pişman olmadım, olmadığımızı da düşünüyorum. 22 Haziran 2010’da Türk Üroloji Derneğinin Olağanüstü Genel Kurulunda, Üroloji Derneğinde tüzük değişikliği yapılıp, merkezin dışındakilerin söz hakkının kısıtlanmasına karşı çıktığım konuşmamda net bir şekilde *“Üroloji Derneğinin hiç bir kademesi için aday olmayacağım. Çabalarım, derneğin demokratikleşmesi için... Yeter ki bu değişiklikleri yapmayın!”* demiştim. Gerçekten de o tarihten sonra üroloji çatı derneklerinin hiçbirinde hiçbir konuma da aday olmadım.

Karşı çıkışınız nasıl karşılandı?

Benim bu çıkışımın da etkisiyle dernekteki tüzük çalışmaları sırasında istemediğimiz maddelerin hiçbiri geçmedi. Bu tüzük değişikliği toplantısı, aslında ayrışmanın ete kemiğe bürünmesine de sebep oldu. Özetle, mevki-makam için dernek siyaseti hiç yapmadım. Ancak ilkelerimden hiç vazgeçmedim, taviz de vermedim. Çünkü bu olayları takip eden yıllar, bizim o zamanlar eleştirdiğimiz şeylerin daha yaygınlaşarak ve üniversitelerle Sağlık Bakanlığını da içine alarak Türkiye'nin günümüzde var olan "sağlık sorununu" ve doğal olarak "hekim sorununu" hızlandırdı. Bu dönemi en acı yönleriyle yaşadık... Sonuçta, yeni bir dernekte, "Ürolojik Cerrahi Derneği"nde benzer fikirlere sahip meslektaşlarımızla bir araya geldik. Sevindirici olan ise varılan noktadır ki bu nokta; yeni dernek, "Sadece adı olsun, yeter ki dernek olsun. Küçük olsun, bizim olsun" mantığıyla kurulmadığından, üroloji camiasında hak ettiği saygın yerini almış oldu. "Keşke bunların hiçbiri yaşanmasaydı. Ürolojinin Avrupa'da ve dünyada yükselişi sekteye uğramasaydı!" denebilir ama maalesef hayat işte...

"AKADEMİK KURUL KARARI OLMADAN KADRO İLANINA ÇIKILMASI HACETTEPE ÜROLOJİ İÇİN DÖNÜM NOKTALARINDAN BİRİ OLDU"

Peki, mesleki örgütlenmede yaşanan dönüm noktası Hacettepe Üroloji için de gerçekleşti mi?

Hacettepe Üroloji için "dönüm noktalarından biri" diyebileceğim bir gelişmeyi çok iyi hatırlıyorum. 2012 yılında bir Cumartesi günü, Arjantin Caddesinde kahve içip Hacettepe'ye, hastalarımı görmeye gidecektim. Kahve kuyruğu beklerken yandaki gazete standından bir gazete alıp karıştırmaya başladım. İç sayfalardan birinde, "Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Alım İlanı"nı gördüm. Hangi bölümlerde kadro ilanına çıkılmış diye merakla okumaya başladım. Liste epey uzundu

ve Üroloji için de iki profesör kadrosu ilanı vardı. Ben dahil Ürolojiden kimsenin bundan haberi yoktu. Kendimizi ihanete uğramış, arkamızdan vurulmuş gibi hissettik. Hacettepe Üniversitesi'nde nasıl böyle bir şey olduğunu anlayamamıştık. İlk önce, "Kimler olabilir?" diye, daha sonra ne yapmamız gerektiğini düşünmeye başladık.

Hacettepe Üniversitesinde bir değişimin, ayak sesleri miydi bu ilan?

Olay aslında, Hacettepe Üniversitesi'nin rektörlük seçimlerinde, daha önce girdiği dört seçimi de kaybetmiş bir öğretim üyemizin, son seçimde yine kaybetmesine rağmen Rektör olarak atanmasıyla başlamıştı. Evet, öğretim üyelerinin teveccühü (!) ile dört seçimdir kazanamamış bir öğretim üyesinin siyasi bir kararla atanmasına da karşıydık... Ama yine de işlerimize devam ediyorduk. Bu ilan çıktığı gün akşamüstü, bölümün neredeyse tüm öğretim üyeleriyle evimin bahçesinde toplandık. Bu toplantıda, Akademik Kurul kararlarına bakılmaksızın çıkılan bu ilana, kesinlikle karşı durmamız gerektiğine, Hacettepe'deki diğer anabilim dallarındaki çalışma arkadaşlarımızı da konuyla ilgili bilgilendirerek bizim yanımızda olmalarını sağlamanın iyi bir yöntem olacağına, hukuki olarak da her yolu zorlamamız gerektiğine "oybirliği" ile karar verdik.

"BUGÜNKÜ BİRLİKTELİĞİMİZ, SÜREKLİ HALE GELİRSE HACETTEPE BU İŞTEN EN AZ ZARARI GÖRÜR....,"

Güç birliği kararı sonrası gelişmeleri anlatır mısınız?

O gün, İlhan Ağabeyin söylediği son derece doğru bir sözü bugün hala sık sık hatırlarım: *Bugünkü birlikteliğimiz, sürekli hale gelirse Hacettepe bu işten en azzararı görür...* Gerçekten o günden hemen sonra avukat tutuldu. Hatta, bazı aylarda maaşlarımızın neredeyse yarısını avukata ödedik. Bütün bölüm

öğretim üyelerinin, istisnasız böyle bir olaya, habersiz ilana karşı durduğunu hatırlıyorum. Bu arada, aynı zaman diliminde Hacettepe Üniversitesi Senatosu'nda Tıp Fakültesinin temsilcisi olarak Senatör seçilmiştim... Neyse, öncelikle, doğru olanı yaparak Rektörden randevu aldık. Rektör ile görüşmemizde, yapılan davranışın ne kadar yanlış olduğunu, dedikodular yoluyla öğrendiğimiz bilgilerden yola çıkarak da ürolojiye atanacaklardan birinin özgeçmişi ile Üroloji Bölümündeki tüm öğretim üyelerinin özgeçmişlerinin karşılaştırılması durumunda, Hacettepe Ürolojiyi ileriye götürecek bir kişi olmadığının açıkça görülebileceğini vurguladık. Akademik Kurulun, bölüme profesör alınması yönünde herhangi bir kararı olmadığını da bildirdik. Rektör de bize, *"Madem bu kadar iyi olmadığını düşünüyorsunuz, ben Üroloji alanında Türkiye'nin en yüksek H indeksine sahip beş jüri üyesi atayacağım. Eğer liyakatli hocalar adayın sizin dediğiniz gibi Hacettepe Üroloji için yetersiz olduğuna karar verirlerse ben de o takdirde atamam!"* dedi.

"REKTÖR, SÖZ VERDİĞİ HALDE İSTEDİĞİ KİŞİLERİ ATAYABİLMEK İÇİN ISMARLAMA JURİ KURDU. KANDIRILMIŞTIK!"

Odadan hem şaşkınlık hem de biraz umutlu çıktık. Görüşmeden sonra Hacettepe Tıp Fakültesi Genel Kuruluna katılmamız gerekiyordu. Tıp Fakültesinin diğer birçok bölümünde sorun olduğu için Genel Kurulun yapılacağı salon ağzına kadar doluydu. Kapıdan girerken kendisi de Tıp Fakültesi öğretim üyesi olan eşim Seza ile karşılaştık ve durumu paylaştık. *"Bence, sizi kandırmış!"* dedi. Hiç konuşmadan salona geçip yerlerimize oturduk.

Yaşananları ben de biliyorum Haluk Hocam. Ancak, tarihe not düşmek için soruyorum: Gerçekten kandırılmış mıydınız?

Jüri, tabi ki H indeksine göre belirlenmemiştir. Hatta, istenilen atamaya yönelik ısmarlama bir jüri

kurulmuştu. Sonuçta da elbette yönetimin istediği kişiler atandı. Bu olayla birlikte başta Hacettepe Tıp Fakültesi Üroloji ve Göz Anabilim Dalları olmak üzere, birçok anabilim dalına benzeri atamalar yapıldı.

"AMAÇ, ÜROLOJİ İLE BİRLİKTE HACETTEPE VE TIP FAKÜLTESİYDİ"

Diğer anabilim dallarının tutumlarını da anlatır mısınız?

Hiçbir anabilim dalı bu karar karşısında, bizim gibi, yani hem tepki gösterip hem de olayı hukuka taşımak gibi bir birlik-bütünlük sergileyemedi. Burada en önemli olay, hiçbir akademik kurul kararı olmadan, anabilim dalımıza danışılmadan atamalar yapılmasıydı... Bir üniversitede böylesine kanunsuz ve belli bir grubun kadrolaşmasına yönelik yapılanmaya, bir kişi veya tek bir anabilim dalının karşı çıkması çok cılız bir ses yaratabilir. Ama biz, bölüm olarak tek başımıza o kadar da cılız kalmadık. Bu haksız uygulama, Hacettepe içinde, ulusal ve uluslararası anlamda herkesin özenerek baktığı bir bölüme yapılmıştı. Bunlar, Hacettepe Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin birçoğunun vicdanında onaylanmamış atamalardı. Öğretim üyeleri bu süreçlerde edilgen ve güç karşısında kabullenici kalmalarına rağmen, ürolojiye yapılanlara karşı çıktılar. Üroloji Anabilim Dalı olarak kendi içimizde de örgütlenerek mücadele ettik. Aşağı yukarı her hafta bir olay oluyordu. Amaç, üroloji ile birlikte Hacettepe armadasının kazanılmasıydı. Çünkü Hacettepe, tıp bilimi ve eğitimi açısından diğer birçok üniversiteden farklıydı...

"LİYAKAT VE AKADEMİK KURALLAR DIŞI YAPILAN ATAMALARA KİMSE SES ÇIKARMADI"

Hacettepe Ürolojinin bu duruşuna ne kadar destek bulduğunu da anlatır mısınız?

Hacettepe Üroloji olarak söz konusu dönemde yaşadığımız Türkiye’de hiçbir üroloji anabilim dalı yaşamadı. Bizim kliniğin seçilmesi de tabii ki tesadüf değildi. Hacettepe Ürolojiye yapılan işgal hareketinin arkasındaki fikir babaları, aslında ülkemizde hemen hemen tüm bürokraside hâkim durumdaydı. Bu işgalin sözde baş aktörü, ilk seçimde ürolojinin çatı derneğinin, yani Türk Üroloji Derneği Yönetim Kurulu üyesi yapılarak ödüllendirildi. Bu olay karşısında beklediğim, Türk Üroloji Derneği ve belli başlı anabilim dallarından, “Hacettepe Üniversitesi Üroloji Kliniği ile her konuda aynı düşünmesek de Türk Ürolojisinin gelişiminde rolünü kimse inkâr edemez. Hacettepe Ürolojisine yapılan, liyakat ve akademik kurallar dışı bu atamaların, doğru olmadığını Türk Üroloji camiası olarak kınıyoruz” diye bir açıklama yapılmasıydı. Böyle bir açıklamadan dolayı kimse kimseyi idam etmez, kimse hapse atılmazdı... Bu, sadece kişilerin ve kurumların, demokrasiyi, akademik özerkliği ve meritokrasiyi gerçekten ne kadar içten benimseyip benimsemediklerini gösterirdi. Böyle bir karşı çıkış, “Ne kadar demokratsınız, liyakate ne kadar önem veriyorsunuz?” sorularının cevabını ortaya koyar, “Bu düşüncelere içtenlikle bağlı mısınız, yoksa cümlelerinizi süslesin diye mi kullanıyorsunuz?” sorularını aydınlığa çıkarırdı...

Bu yapılmadığı gibi daha da acı şeyler yaşandı, değil mi?

Bırakın böyle bir açıklamayı, kimileri işgalin baş aktörü ile Hacettepe yemekhanesinde yemek yeme gösterisi yaparken kimileri bu aktörü alıp, mesleğimizin çatı örgütünde yönetim kurulu üyeliğine taşıdı. Kimileri de ikinci aktörü, üroloji derneğinin altyapısı sayılabilecek bir projenin, yöneticisi pozisyonuna getirdi. Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti’nin bazı atamalarına bakın! Atanma nedeni, öncesinde ne yaptığıyla alakalıdır... Değer verdiğiniz insanların, söyledikleri ile davranışları

çeliştiği zaman insan çok yıkılıyor. Bunlar, hele ki profesörler, hatta ve hatta bir zamanlar üroloji için canını feda edeceğini söyleyen insanlar olunca iş daha da acı oluyor...

Daha sonraki gelişmeler içinde Ürolojik Cerrahi Derneği başkanlığım sırasında benim de sizin de farklı görüşmeleriniz oldu. Bunları anlatır mısınız?

Rektörlük görevim sırasında, sözünü ettiğim camianın içinde tanınan arkadaşlardan biri, İstanbul’dan ziyaretime gelmişti. Tebrik etmeye geldiği için bu ziyareti çok kibar bulmuştum. “Haluk Ağabey, artık beraber çalışalım” teklifinde bulundu. Ona cevap olarak “Siz işgal kuvvetlerinden bazı kişileri tebrik edip ve hatta başarılarının devamı için yönetim kurulu üyesi bile yaptınız. Şimdi bu yaptığınızı telafi edecek anlamlı bir söylem ve eylemde bulunursanız, ben de herkese, ‘Geç de olsa hatalarının farkına vardılar’ derim” dedim. Telafinin olmayacağını net bir şekilde belirtti. Üst akıl, kararını vermişti. Yani, Hacettepe ve Hacettepe Ürolojiye gereken ders verilecek ve teslim alınacaktı, amaç buydu... Özetlemek gerekirse bu işin fikir babaları, piyonlarını, işte bu “kutsal!” amaç için makam-mevki rüşvetiyle kullandılar...

Bana da benzer şekilde gelen hadi artık birlikte çalışalım önerisine, “Bunun gerçekleşmesinin ilk adımı olarak her iki ana üroloji derneğinin başkanları olarak akademik kurulların inisiyatifi dışındaki atamaların yanlış olduğu bildirgesine birlikte imza atalım” demiştim. Tabii ki cevap olumsuz olmuştu...

“SENATODA, TEK BAŞIMA MUHALEFETİN SESİ OLMAYA BAŞLADIM”

Hacettepe Üniversitesi ve Hacettepe Ürolojiyi hedef alan kadrolaşma girişimi, tabiri caizse “yıkım hareketi” karşısında siz ne yaptınız peki?

Senatoda, tek başıma muhalefetin sesi olmaya başladım... O dönem Tıp Fakültesi Dekanlığı görevini, KBB (Kulak Burun Boğaz) Anabilim Dalından, sevdiğimiz bir öğretim üyesi vekaleten yürütüyordu ve dekan adayydı. Dekanlık seçimi için geri sayıma geçildiğinde Rektör, aday olabilmesi için dekanlık görevinden ayrılmasını şart koştu. Onun ayrılmasıyla Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalından bir öğretim üyesi dekan vekilliğine getirildi. Mevcut dekan vekili bana, “*Dekanlık seçimi için tuhaf bir yöntem sundular. Bize göre, bu yöntem doğru değil. Dekan ve Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte Rektöre bunu anlatmak istiyoruz. Görüşmeye siz de gelir misiniz?*” diye sordu. Senatoda, Tıp Fakültesinin temsilcisi olduğum için görüşmeye birlikte gitme teklifini kabul ettim. Bu, Rektör ile yaptığım ikinci ve son görüşme olacaktı...

“SEVİLEN FUTBOL TAKIMI ANKETİ GİBİ DEKANLIK SEÇİMİ YAPILDI”

Nasıl bir yöntem sunulmuştu? Son dediğinize göre malum görüşme, yine sonuçsuz kaldı değil mi?

Sunulan yöntemde, yine dört dekan adayı vardı. Ancak, her öğretim üyesi oy pusulasına, bir değil üç isim yazacaktı... Görüşmede, bu yöntemin ne kadar manasız olduğunu, neden karşı çıktığımızı, “*Eğer Türkiye’de en çok sevilen futbol takımının hangisi olduğuna ilişkin bir anket uygular ve katılımcılardan iki takım yazmasını isterseniz; Galatasaraylılar kendileriyle birlikte Fenerbahçe’yi değil Beşiktaş’ı yazar. Fenerbahçeliler de Galatasaray’ı yazmaz, kendilerini ve Beşiktaş’ı yazar. Böylece anketten en sevilen takım olarak Beşiktaş çıkar. Dolayısıyla savunduğunuz bu yöntem yanlıcı olur, uygulaması doğru olmaz*” diye örnek vererek anlattım. Bu

görüşmenin de daha önceki gibi hiçbir etkisi olmadı. Yöntem, “*dört adaydan üçünün değil de ikisinin isminin yazılması*” haline dönüştürüldü... Burada asıl ilginç olan, yönetimin bu yöntemi, Hacettepe’de 14 fakülte arasında sadece ve sadece Tıp Fakültesinde uygulamasıydı. Daha önce vurguladığım gibi hedef; Tıp Fakültesi ve Üroloji Anabilim Dalıydı. Bir üst akıl tarafından, Hacettepe’de bu kalelerin düşürülmesi emri verilmişti ve piyonlar da kararı uyguluyorlardı...

“ÖĞRETİM ÜYELERİ SEÇİMİ PROTESTO ETMEK YERİNE PUSULAYA İKİ İSİM YAZDI. SANDIKTAN İKİ ADAYA DA EŞİT OY ÇIKTI”

Peki ya öğretim üyeleri, onlar bu karara uyup öngörülen yöntemle göre mi kullandılar oylarını?

Oylama, sabah saat 10.00’da başladı. Saat 09.30’da ben ameliyathanedeydim. Tıp Fakültesinden bir arkadaşımızın foruma bir yazı yazdığını ve bunun oylamayı etkileyebileceğini iletiler. Dekanlıktan ayrılmadığı takdirde aday olamayacağı bildirilerek görevden ayrılmaya zorlanan önceki dekan vekili hakkında forumda, Kıbrıs’ta bir üniversiteye ders vermek üzere görevlendirilen öğretim üyeleriyle ilgili kararı uyguladığı için Rektörlük tarafından bir soruşturma açıldığı paylaşılmıştı. Yazıda özetle; böyle bir soruşturma geçiren öğretim üyesinin dekan olarak atanmasının problemler yaratacağı iddia ediliyordu. İddiaların hedefine konulan bu değerli öğretim üyemiz “*romantiklik*” olarak değerlendirilebilir ama bence ilkeli bir tavırla “*İki ismin yazılması seçim ahlakına aykırıdır. Tek kişi yazarak oylarımızı geçersiz kılalım. Böylece bu seçim yöntemini ve seçimi protesto etmiş oluruz*” diyerek tek isim yazıp geçersiz oy kullandı. Seçim sonunda iki adaya eşit oy çıktı. Öğretim üyeleri, önerilen yöntemi uygulamayarak seçimi protesto etmek yerine pusulalarına iki isim yazmışlardı... Vekillik görevinden ayrılmaya zorlanan ve hakkında bir de soruşturma açılan öğretim üyemiz değil, diğer aday Dekan olarak atandı.

“BUNDAN SONRA SENATO VE DEKANLIK KAVRAMLARIN İÇİNİN BOŞALTILMASI EVRESİ BAŞLADI”

Bundan sonra neler olduğunu anlatır mısınız?

Bundan sonra kavramların içinin boşaltılması evresi başladı. Demokratik üniversitenin, Senato toplantılarının canlı yayınlanmasıyla sağlanacağı fikri pazarlanırken bu sırada perde arkasında bölümlere liyakatsiz atamaların yapılacağı süreç başlayacaktı. Böylece, bir yandan kadrolaşma sağlanıyor bir yandan da Senato ve Dekanlık kavramlarının içi boşaltılıyordu. Yani bir taşla iki kuş...

Bunu biraz açar mısınız?

Tabi ki... Bütün dekanların ve enstitü müdürlerinin, üç ay içinde Senatoya üç kez sunumda buldukları üç toplantıya katıldım. Senato, üniversitenin en yüksek akademik kuruldur. Bu açıdan bakıp Senato, denetim görevini de ifa ediyor diye düşünüldüğünde, yapılan sunumları olumsuzluk olarak algılamamak ve karşı çıkmamak gerekir. Hedeflediğiniz dekanları, sunum sırasında hem de canlı yayında, yaptıkları sunum nedeniyle aşağılarsanız ve bu işlemi üç ayda üç kez yaparsanız bazı dekanların kendiliğinden istifa edip ayrılmasına neden olursunuz. Yani, hukuken hiçbir sorun yaratmadan eliminasyon... İşte biz bunlara başka kurumlarda da şahit olduk, tüm bunları yaşadık...

Tüm bunlar Tıp Fakültesinden yola çıkılarak mı, yani Tıp Fakültesi merkezli mi yapıldı?

Bence o dönemde, Üniversite ile Tıp Fakültesini ayırtmamız, ayrı değerlendirmemiz gerekiyor. Çünkü hep altını çizdiğim gibi Tıp Fakültesine özel olarak bir saldırı vardı ve bu saldırı kapsamında bir de Kastamonu Tıp Fakültesi kavramı ortaya çıkarılmıştı. Ashında Kastamonu Tıp Fakültesi, sekiz ya da on yıl önce, dönemin Milli Savunma

Bakanı olan Kastamonu milletvekilinin, memleketine Tıp Fakültesi kurulması girişimiyle son derece iyi niyetle ortaya çıkmış bir projeydi. Kastamonu Tıp, Türkiye'nin en iyilerinden biri olan Hacettepe Tıp Fakültesinin kardeş fakültesi olarak kurulacaktı. “Kardeş Tıp Fakültesi” olma ya da kurma, Hacettepe'nin zaten yıllardır geleneğiydi... Hastane yapımı, ihaleyle başladı. Ancak ödenek eksikliği nedeniyle inşaat hızlı ilerlemiyordu. Daha önceki Rektörlerimiz, Kastamonu Tıp Fakültesinin kadrolarının, hastanenin bitmesine yakın oluşturulacağını belirtmişlerdi. Ayrıca, Kastamonu kadrosuna atanacakların, bilgi ve görgülerini, hastanenin açılmasından kısa bir süre önce Hacettepe'de tazeleyip, açılır açılmaz orada göreve başlamaları planlanıyordu.

“KASTAMONU TIP FAKÜLTESİ ÜZERİNDEN KONTROLSÜZ KADROLAŞMA VE GİZLENEN BEYTEPE TIP FAKÜLTESİ PLANI”

Olması gerekenler planlanmış...

Evet maalesef... Niyet farklı olunca, bu planlamayı tamamen tersine çevirip, Kastamonu Tıp Fakültesi, sanki Hacettepe kadar büyümüş gibi çok fazla öğretim üyesi alınarak Kastamonu kadroları dolduruldu, hatta şişirildi. Böyle bir şeyi neden yaptılar? Kastamonu Tıp Fakültesinde bölümler ve anabilim dalları henüz kurulmamıştı. Bu durum, yönetim tarafından istenilen atamaların, daha rahat ve fazla problem yaşanmadan yapılabilmesini sağlayacaktı. Hacettepe Tıp Fakültesinde görev yapan bazı hocalarımız da “Zaten Kastamonu'ya gidecekler. Bizi fazla ilgilendirmez. Ne yaparlarsa yapsınlar” yaklaşımındaydılar. Ancak, sanırım 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13/b-4. maddesinden haberleri yoktu. Rektörlere, gerekli gördüğü hallerde üniversite personelinin görev ve görev yerlerini değiştirme yetkisi tanıyan bu maddenin izin verdiği uygulamaya, Hacettepe Üniversitesi'nde daha önce neredeyse hiç rastlanmamıştı...

Kastamonu Tıp için açılan kadrolara atamalar bu madde kapsamında mı değerlendirildi?

İşte, hedefe ulaşmak için bir adım daha böyle atılacaktı... Bu şekilde kontrolsüz olarak Kastamonu Tıp kadrosuna alınan öğretim üyeleri, 2547 sayılı Kanununun 13/b-4. maddesi uyarınca, yani rektörün, bütün öğretim üyelerini ve personeli üniversite içinde istediği yere görevlendirme yetkisiyle Hacettepe Tıp Fakültesinde görevlendiriliyordu. Birçok öğretim üyesi, ilk başlarda “Kadro genişlemiş oluyor. Kadroya ihtiyacı olan arkadaşlarımız da bu açılan kadrolara başvurabilir” gibi iyi niyetli (!) düşüncelerle bu kararın yanında durdular. Biz, yine Üroloji olarak buna, ilkesel olarak karşı koyduk. Çünkü Kastamonu Tıp Fakültesine atanan öğretim üyelerinin, daha sonra ortaya çıkacak Hacettepe Üniversitesi Beytepe Tıp Fakültesi projesi kapsamında yeni fakülte kadrolarında görevlendirilmesinin kamuoyundan gizlenmesi planlanmıştı. Daha da ötesi var. Kastamonu Tıp Fakültesine Dekan olarak 15 Temmuz’dan sonra Birleşik Arap Emirlikleri’ne firar edecek bir kişi atandı. Tesadüfe bakın ki aynı kişi, daha sonra Tıp Fakültesi öğretim üyelerini itibarsızlaştırmaya yönelik açılan çok sayıda soruşturmada soruşturmacı olacaktı...

“İTİRAZLARIN ÖNÜNÜ KESMEK İÇİN GEREKMEDİKÇE KULLANILMAYAN SORUŞTURMA SOPASI ORTAYA ÇIKARILDI”

Her şeyi çok iyi hatırlıyor ve biliyorum ama sizin anlatmanız için bunları sormam gerekiyor. Bütün bu yaşananlar görmezden mi geliniyordu? Hacettepe Ürolojinin gösterdiği tepkiler dışında kimseden ses çıkmıyor muydu?

Bütün bu uygulamalara eş zamanlı olarak itirazların önünün kesilmesi için yine Hacettepe’de gerçekten gerekmedikçe hiç kullanılmayan “soruşturma sopası” ortaya çıkarıldı. Bir gün Senatoda, Ahi

Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin, eğitimlerini Hacettepe Tıp Fakültesinde sürdürmeleriyle ilgili bir madde gündeme geldi. Bir bilgi parantezi açıyorum; Senato, tüm fakülte, enstitü ve meslek yüksekokullarından gelen yaklaşık 60 öğretim üyesinden oluşuyordu ve Tıp Fakültesi Dekanı dahil tıp kökenli yedi hoca bu sayının içinde yer alıyordu... Dekanımız ve tıp kökenli Senatörlerin hepsi, Ahi Evran Tıp Fakültesi ile ilgili öneriye, “Zaten öğrenci sayımız çok fazla, yeterince iyi eğitim veremiyoruz. Kastamonu ve Bozok Tıp Fakültelerinin öğrencileri de bizde okuyor” gibi nedenler göstererek karşı çıktılar ve uygun olmadığını ifade ettiler.

“JET PROFESÖR İFADEM, HÜLLE PROFESÖR DİYE DEĞİŞTİRİLEREK HAKKIMDA YÖK’E HAKARETTEN SORUŞTURMA AÇILDI”

Siz görüş bildirmediğiniz mi?

En sonunda ben de söz aldım ve konuşmama, “Hacettepe Tıp Fakültesinin geleneğinde yeni kurulan fakülteye destek vardır. Periferde yeni kurulan fakültelerden öğrenci alır, okuturuz ama bunun karşılığında o fakültenin kurucu öğretim üyelerini kendi bölümlerimizden çıkararak Hacettepe bayrağının Türkiye’nin muhtelif yerlerinde dalgalandırılmasına dikkat ederiz” diye başladım. Hacettepe Tıp Fakültesinin bu geleneğini; Kayseri Gevher Nesibe, Samsun Ondokuz Mayıs, Trabzon KTÜ, Eskişehir Osman Gazi tıp fakültelerini örnek vererek anlattım. Devamında da “Fakat bu geleneği uygulamak şu an mümkün değil! Çünkü bu kadrolar, jet profesörlerle zaten dolduruldu” dedim. Bunun üzerine, görevdeki Rektör, “Sözlerinizi geri alın! Şu anda YÖK’e hakaret ediyorsunuz” dedi. Ben de 60 kişinin önünde ve canlı yayında “Ben YÖK’e hakaret etmiyorum. Google’da ‘Jet profesör nedir?’ diye aratarsanız tanımı çıkıyor” dedim. Sayın Rektör “O zaman bana 17.00’a kadar diğer fakülteye atanan jet profesörlerin ismini verin. Aksi halde sizi YÖK’e şikâyet edeceğim” dedi. Ben de karşılığında “Akşam 17.00’a kadar beklemenize gerek yok, isim vermeyeceğim.

Google'dan bakın, hepsi var” karşılığını verdim. Bunun üzerine, toplantı erken bitti ve sonraki günlerde hakkımda YÖK'e hakareten soruşturma açıldı. Ancak YÖK, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası uyarınca “Bu soruşturmayı üniversite yapmalı” diye iade etti. Soruşturmacı olarak Üniversitemiz Beytepe Kampüsünden, forumda o güne kadar mevcut Rektörün lehine çok sayıda yazı yazan bir öğretim üyesi atandı. Hocamız bana soruşturulan kişi olarak bir isteğim olup olmadığını sorduğunda, sadece ilgili toplantıya katılan tüm Senato üyelerinin ifadesinin alınmasını talep ettim. Çünkü benim “jet profesör” ifadem kaldırılmış, soruşturma “hülle profesör” iddiası ile açılmıştı... Tüm Senato üyelerinin ifadeleri yazılı olarak alındı. Sonuçta, doğal olarak ben suçsuz bulundum... Soruşturmacı rahmetli hocamız, ben daha Rektör olmadan önce, konu ile ilgili yazılı ifadelerin fotokopilerinin yer aldığı dosyayı verdi ve saklamamı istedi. “İnsan karakterleri hakkında bilgi sahibi olursun” dediğini de hiç unutamıyorum.

“SADECE AĞUSTOS-ARALIK ARASINI KAPSAYACAK ŞEKİLDE İNGİLİZCE DİL PUANI SINIRI 80'DEN 70'E İNDİRİLDİ”

Boşa açılan bir soruşturma olmuş...

Öyle maalesef... Ne acıdır ki sadece Senato toplantılarını canlı yayımlayarak demokratik ve şeffaf bir yönetim modeli sergilendiği iddia edilen, böylece akademik özgürlük ortamı yaratıldığı savunulan bir Üniversitede, “jet profesörler” ifadesi kullandığım için soruşturma geçirdim. Devamında iki soruşturma daha geçirip yine suçsuz bulunacaktım... Bu arada hiçbir dönemde olmadığı kadar, sanırım 280'e yakın öğretim üyesi Hacettepe dışından çeşitli kadrolara atandı. Tahmin edeceğimiz gibi Üniversite Yönetim Kurulunda bu atamaların tartışması yapılırken “özlük hakları” gerekçe gösterilerek canlı yayın kapatılıyordu. Bu süreçlerde hiçbir üniversitede gündeme gelmesi bile mümkün olmayan bir şey daha yapıldı maalesef. Üniversite

Senatosu benim katılmadığım bir toplantıda, o yıl sadece Ağustos ile Aralık ayları arasındaki süreyi kapsayacak şekilde yardımcı doçentlik, doçentlik ve profesörlüğe başvuran adaylar için İngilizce dil puanı sınırını 80'den 70'e indirmişti. Yani kriter çok kısa bir dönem için indiriliyordu. Yani açıkça adrese teslim kadroların yerlerini bulmaları sağlanmaya çalışılıyordu. Hacettepe gibi dünya sıralamalarında yer almış bir Üniversitede kriterler inmez, aksine yükselir, yükselmelidir de... Çünkü öğretim üyesi liyakatli ve nitelikli olmazsa o üniversite ilerleyemez. Bu dönemde, “bu iyilik!” gerek içeriden gerekse dışarıdan kadro alması istenilen kişilere yönelik olarak yapıldı. Çok demokratik (!), çok çağdaş (!) olarak yönetilen bu üniversitede, içeride de popüleritenin artmasına yönelik olarak daha önce dil barajına takılan öğretim üyelerine de iyilik yapılmış “gibi” olacaktı... Bu iyilikle de zamanın Rektörü kendi grubunun genişlemesi, onu destekleyenlerin sayısının artması amacını güdüyordu.

Üniversitenin üzerine ölü toprağı serilmişçesine kimse bu yapılanların farkında değildi ne yazık ki...

Kriter düşürmenin bırakın uzun vadeyi en kısa vadede bile Hacettepe gibi ülkemizin göz bebeği Üniversitelerinden birine ne kadar zarar vereceği öğretim üyeleri tarafından konu bile edilmedi. Biz bu uygulamayı da anabilim dalı olarak mahkemeye taşıdık. Hatırlanacağı üzere, Üroloji olarak, Anabilim dalımıza daha önce yapılan haksız ve yersiz iki atamayı dava etmiştik. Mahkeme, bu atamaları iptal etti... Ancak, diğer birçok bölüm, yönetim ile aralarının bozulacağı endişesiyle benzeri atamalara karşı çıkmadı. O günlerde mahkemelerin vereceği kararlar belliydi, biz yine de mahkeme yoluna gittik ve bir kısmını 15 Temmuz'dan sonra olsa bile neticede kazandık. O zaman Üroloji Anabilim Dalına, Akademik Kurul onayı olmadan aynı yöntemle toplam yedi kişi atanmıştı. Bunların çoğunluğu mahkeme kararı veya kendi inisiyatifleriyle ayrıldı.

“VAN YÜZÜNCÜ YILDA YAŞANANLARIN, ÜNİVERSİTELER İÇİN OLAĞANÜSTÜ BİR DÖNEMİN BAŞLANGICI OLABİLECEĞİNİ DÜŞÜNMÜŞTÜM”

Hacettepe Üniversitesi'nde tüm bunlar birdenbire mi ortaya çıktı?

Bu sorunun cevabı için 2000'li yılların başlarına dönmekte yarar var. 2005 yılıydı, bir akşam TV ana haberlerinden, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel Aşkın ve Genel Sekreterinin tarihi eser kaçakçılığı iddiasıyla gözaltına alınarak haklarında Van Cumhuriyet Başsavcısı tarafından soruşturma açıldığını öğrenecektik. Birkaç gün içinde de Yücel Aşkın Hoca görevinden alındı. Bu suçlamayı onuruna yediremeyen Genel Sekreter ise gözaltında intihar etmişti. Haberi ilk duyduğumda tam teşhisi koyamamıştım ama bunun üniversiteler için olağanüstü bir dönemin başlangıcı olabileceğini düşünmüştüm. Aslında tüm bunlar, sonradan Ergenekon diye adlandırılan geniş çaplı olayların üniversitelerdeki başlangıcıydı. Bu olayı Pediatri Anabilim Dalından Ayşegül Tokatlı Hoca ile paylaştım. Bu durumu Hacettepe Üniversitesi genelinde “Beyaz Kurdele” eylemiyle protesto etmemiz gerektiği konusunda fikir birliğine vardık. Eylem için Samanpazarı'ndan 50 metre beyaz kurdele alındı. Hazırladığımız kurdeleleri ilk o gün Sıhhiye Kampüsü Öğretim Üyeleri Kafeteryasında bu olayı protesto etmek isteyen öğretim üyelerinin yakalarına takmaya başladık. Bu olaylar belki de Hacettepe'de oluşmaya başlayan muhalefetin örgütlenmesinin ilk adımıydı. İşte bu olay bana, öğretim üyelerimizin, her tür protesto eyleminden ciddi derecede tedirgin olduklarını ama aynı zamanda eğer emek verilirse yine de başarılı olunabileceğini öğretti. Bu eylemden sonra bir basın açıklaması yaptık ve protestoyu Beytepe Kampüsüne taşımaya karar verdik, ancak başarılı olamadık.

“ÜLKE ÜZERİNDEKİ PLANLARINI ÜNİVERSİTE ÜZERİNDEN UYGULAMAK İSTEYENLER, SES ÇIKMAYINCA KORKULACAK BİR ŞEY OLMADIĞINI ANLAMISLARDI”

Sonra ne oldu?

Haksız yere suçlanan ve tutuklanan Yücel Aşkın Hocamızın suçsuz olduğu mahkeme tarafından ortaya çıkarıldıktan sonra kendisi salıverildi. Ne yazık ki bütün bu yaşananlara üniversiteler yeterince ses çıkaramamıştı. Durum böyle olunca, Üniversiteler yeterli tepkiyi göstermeyince, ülke üzerindeki planlarını üniversite üzerinden uygulamak isteyenler korkulacak bir şey olmadığını anlamışlardı. Nitekim, bu makus dönem, 2009'da Prof. Dr. Mehmet Haberal Hocamızın “Ergenekon” kapsamında tutuklanmasıyla devam etti. Olay Van'dan kapımıza kadar gelmişti... Yine bir grup akademisyenle Üroloji bölümünde bir araya gelerek sesimizi duyurma kararına vardık. Bunun en iyi yolunun da gazeteye ilan vererek olacağını öğle yemeğinde masa masa dolaşarak mümkün olduğunca çok sayıda öğretim üyesine duyurduk. Aynı zamanda kararımızı destekleyen öğretim üyelerinden gazete ilanı için bir buçuk saat gibi kısa bir sürede o zamanın parasıyla yaklaşık 12 milyar TL topladık. O sırada bir grup arkadaş ilan metnini hazırlarken ben de Hürriyet Ankara Bürosu ile iletişime geçtim. Neredeyse 200 öğretim üyemizin adı da ilanda yer alacağı için ilan, bir gazete sayfasının dörtte birinden küçük olamıyordu. Toplanan para ise bu ilana yetmiyordu. Gazetenin İstanbul'daki genel yayın yönetmeni ile konuşarak büyük oranda indirim aldık ve ilan, ertesi gün gazetedeydi... Bu olayda da öğretim üyelerimizin olaylardan fevkalade etkilendiklerini, bunun karşısında yer aldıklarını net olarak belirtmelerine rağmen yine de isimlerinin gazeteye yazılması konusunda tedirgin olduklarını öğrenmiştim. Ancak bu olaya da Hacettepe olarak kayıtsız kalmamış, tavrımızı net bir şekilde ortaya koymuştuk.

Hocam, verdiğiniz mücadele öğretim üyeleriyle birlikte hareket etmenin ötesine geçmişti diye hatırlıyorum. Siz bir öğrenci topluluğuna akademik danışmanlık da yapmıştınız değil mi?

Evet, 2009-2010 akademik yılıydı, bir gün tanımadığım beş öğrenci odama geldi. Onları temsilen konuşan öğrenci, “Hocam biz Atatürkçü Düşünce Topluluğunun yönetim kuruluyuz. Fakat çalışabilmemiz için akademik danışmana ihtiyacımız var” dedi. Beni nereden bulduklarını sorduğumda aldığım cevap, çaldıkları son kapı olduğumu düşündürdü: Şimdiye kadar bütün hocalarımız ‘Yolunuz doğru, ben de aynı düşüncedeyim ancak beni bu işe karıştırmayın’ diyerek reddettiler. Dolayısıyla size geldik... Öğrencilerin, “Bizim akademik danışmanımız olur musunuz?” teklifini düşündüm ve kabul ettim. Atatürkçü Düşünce Topluluğunun akademik danışmanlığı ile birlikte toplanacak öğretim üyesi sayısını da artırarak “Ülkedeki sorunlara yönelik tavrımızı üniversite içinde seslendiren etkili bir grup oluşturabiliriz” diye düşündüm. Ayrıca cesur, hevesli, ilkeli ve vatansever gençlerin, hocalarıyla ilgili hayal kırıklığına uğramalarını da istemiyordum. Atatürkçü Düşünce Topluluğu ile beraber yazar, sanatçı, tanınmış gazeteci ve bilim insanlarının katıldığı konferanslar düzenledik. Öğrencilerin, Cumhuriyet ile bağlarının gevşememesi, daha da kuvvetlenmesi için çok sayıda çeşitli sanatsal ve sosyal etkinliğe katıldık. Düzenlediğimiz katılımı çok yüksek toplantılarla adımızı, diğer öğrenci toplulukları içinde öne çıkardık.

“KAYIT STANTINA GÖNÜLLÜ 32 ÖĞRETİM ÜYESİ BULMAK İÇİN YEMEKHANEDE ÜÇ GÜN BOYUNCA HOCALARA ADETA YALVARDIM”

Öğrenci Topluluğu ile yürüttüğünüz çalışmalara, öğrenciler ve öğretim üyelerinden destek var mıydı?

Tabi... Bütün bunlar, başta idealist Tıp Fakültesi öğrencileri ve onlara her türlü desteği bir an bile düşünmeden veren öğretim üyelerinin özverili çabalarıyla mümkün oldu. Bir gün yanına öğrenciler geldi. Kendilerini, “Biz Atatürkçü Düşünce Topluluğu öğrenci grubuyuz” diye tanıttıktan sonra ne istediklerini, “Kayıt için Ankara’ya gelen öğrencileri ve aileleri karşılamak üzere garda ve otogarda stantlar kurulmuş. Öğrenci ve aileleri, doğrudan bazı yurtlara yönlendiriliyorlar. Bir şey yapamaz mıyız?” diye dile getirdiler. O zaman Rektör Uğur (Erdener) Hocaydı. Kendisiyle görüşerek kayıt alanında stant kurmak istediğimizi anlattım, kabul etti. Hacettepe’nin kayıt süresi, mesai saatleri içinde iki tam gün. Yani toplam on altı saat. Her saat, beyaz önlük giymiş ve boynunda kimliği asılı iki öğretim üyesi, stantta durup öğrenci ve ailelere eğitim, kitaplar, yurtlar ve Ankara ile ilgili bilgi versinler istedik. Gönüllü olacak 32 öğretim üyesini bulabilmek için yemekhanede üç gün boyunca insanlara adeta yalvardım. Hiç unutamıyorum, içlerinden biri, “Haluk Ağabey ben gelemem. O saatte dersim var. Dersim olmasa bile bu yaptığınız Ergenekon suçu olmaz mı?” dedi. Bunu söyleyen kişi, o zaman Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinde doçentti. Bu olay maalesef, toplumun nasıl yönlendirildiği; aslında entelektüel, okuyan insanların da kendi dünya görüşlerine karşı yapılanmalar karşısında nasıl çekingen ve korkarak yaklaştığı ve o yıllarda bile korku ikliminin oluştuğunu gözler önüne seren çok tipik bir örnektir. Suçun birazı da bize ait demek istiyorum. Yaşanan gerçekleri dile getirmesek yarın benzer olaylarda da aynı duruma düşebiliriz. Madem biz bu acıyı yaşadık, başkaları yaşamamasın istiyorum. Deneyimlerimizi bu nedenle hep paylaşmak gerektiğine inanıyorum. Çok bireysel, kendi küçük dünyamızdaki menfaatlerin, toplum menfaatlerinin önüne geçmesine izin veriyoruz. Bunu en çok da kaybedecekleri olan insanlar yapıyor. Oysaki kaybedecek çok şeyi olan insan; en

nitelikli, en liyakatli, toplumda en çok sözü geçecek insandır. Aslında ortak değer yargılarına sahip, hayata ve dünyaya bakışı benzer olan öğretim üyeleri, yeteri kadar bir araya gelemedik, sesimizi daha gür çıkaramadık...

“KİŞİ BAŞINA MİLLİ GELİRİ, 20 YIL İÇİNDE 30 BİN DOLARA ÇIKARABİLMEK İÇİN ÜNİVERSİTELER BÜYÜK GÖREVLER DÜŞÜYOR”

Bir üniversitenin görevi kısaca eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve toplum hizmeti olarak sıralanmakta. Ancak, bunların dışında kalan hemen her şeyin üniversitenin görevi olmadığı iddia ediliyor...

Bu noktada, TÜSAD'ın Ekim 2021'de yayımladığı “Yeni bir Anlayışla Geleceği İnşa” raporuna değinmek istiyorum. Bilimsel ve çok kapsamlı hazırlanmış rapora göre, kişi başına milli geliri şu anda ortalama 8 bin dolar olan bir ülkeyiz. Kişi başına düşen milli gelirin 20 yıl içinde 30 bin dolara çıkması bazı koşulların gerçekleşmesi halinde mümkün olabilir. Eğer mevcut durumda devam eder ve ne eğitim ne hukuk ne de idari sistemde bir değişiklik yapmazsak 20 yıl sonra 14 bin dolar kişi başı milli gelire sahip olacağız. Ancak, eğer okul öncesi eğitimden başlayarak eğitim sistemimizi, ezbercilik yerine sorgulayıcı eğitimi öne çıkarıp; insani gelişme ve otomasyon için gereken yetkinlikleri içeren bir modele dönüştürürsek 20 yıl sonra 18 bin 500 dolarlık kişi başı milli gelire sahip olmamız mümkün. Eğer, eğitimde yaptıklarımıza ek olarak kurumların kurallar ile yönetilmesini sağlayacak yapısal değişikliklerle birlikte, hukukun üstünlüğünü egemen kılarırsak ve kişisel özgürlükleri, akademik özgürlükleri çağdaş düzeye çıkarabilirsek 20 yıl içinde kişi başına düşen milli gelirimizi 25 bin dolara yükseltmek de mümkün görünüyor. Tüm bunların yanında ayrıca bilim, teknoloji ve inovasyona yatırım yapabilirsek kişi başına düşen milli gelirin 30 bin dolara yükselmesi

işten bile değil. İşte, bunların gerçekleşebilmesi için üniversitelere büyük görevler düşüyor. Üniversiteye görev düşmesi demek, öğretim üyelerine görev düşmesi demektir.

Üniversite, toplumsal gelişim konusunda zaten üzerine düşeni yapmıyor mu?

Bu bakış açısıyla bunları yapmak kolay değil. Hepimizin daha geniş bakış açısına sahip olmamız gerekiyor. Bir üniversitede bireysel akademik özgürlük, büyük oranda resmi, hukuki, yasal bir kavram olmayıp öğretim üyesi ve yönetimin kurumsal kültürüne bağlıdır. Bu nedenle belirli yasaların çıkmasını ve değişmesini beklemek yerine şu anda neler yapılabileceğini düşünüp ona göre zamanı boşa geçirmememiz gerekiyor. Örneğin, Anayasa değişti, yani Türkiye’de yönetim sistemi değişti. Bir ülkede bundan daha büyük bir değişiklik olamaz. Ülkemizde 100’ün üzerinde hukuk fakültesi, 100’ün üzerinde dekan, bini aşkın hukukçu öğretim üyesi var. Bir dekan ya da rektör çıkıp da bu değişikliğin Hukuk Bilimine göre, yanlış veya doğru olduğu konusunda bir yorumda bulunamadı. Soruyorum, üniversitelerin görevi bu değilse nedir? Burada mesele, A ya da B kişisine karşı olmak değil. Ortaya sunulan sistem için kimse yorumda bulunamadı. Toplum olarak bu bilgileri sürekli gazetecilerden, siyasilerden veya siyasetle iç içe olan öğretim üyelerinin ağzından duyuyoruz. Toplumun bize nasıl saygısı olsun? Neredeyse her akşam televizyonda; dolar yükseldiğinde piyasanın durumu, Ukrayna-Rusya savaşında savaş stratejisi, enerji krizi çözümü konusu ve hatta kripto paralar hakkında fikri olan bazı rektörler var... Her konuyu nasıl bilebiliriz? Rektör üniversiteyi temsil eden bir pozisyonadadır. İşte bütün bu yaşananlar ve bu gelişmeler nedeniyle üniversiteye ve üniversitedeki öğretim üyelerine bu toplumun saygısı gittikçe azalıyor...

“ÜNİVERSİTE HASTANELERİ VE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ İTİBARINI KORUMAK İÇİN BAŞKA HACETTEPE YOK! DİYE YOLA ÇIKTIK”

Kaldığımız yerden devam edebilir miyiz?

Ne sular duruluyor ne olaylar bitiyordu. 2000’li yılların ortasını geçmiştik. Sağlık Bakanlığının uygulamaları, üniversite hastanelerinin üvey evlat olarak görülmesi ve bu hastanelerin devlete yük olmaktan başka işlevlerinin bulunmadığı gibi anlamsız sözler havada uçuşurken her daim gurur duyduğumuz hastanemiz ve daha önemlisi sağlık çalışanlarımızın itibarlarını korumak gerektiğini ve ülkede üniversite hastanelerinin “*olmazsa olmaz*” olduğunu haykırmak için bir grup arkadaş bir araya gelmeye karar verdik. 2011 yılında, Psikiyatriden Aylin Uluşahin Hocamın, tabiri yerindeyse “*isim anneliği*” yaptığı bir grup oluşturduk: *Başka Hacettepe Yok!*... Grubun temelinde, Atatürkçü Düşünce Topluluğuna destek veren öğretim üyeleri vardı. İşlevi, öğrenci topluluğundan farklı olacak bu grubu, o nedenle yeni bir isimle kurduk.

“Başka Hacettepe Yok!” oluşumu neden önemliydi?

Biz, Hacettepe’de öğrenci amfilerinde öğle saatlerinde toplanıp muhtelif konuları gündeme getirerek öğretim üyelerimizin birbiriyle daha yakın olmasını bu grup sayesinde sağladık. İlk toplantıda, Türkiye’de 2012-2013 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlayan “*Eğitimde 4 + 4 + 4 Modeli*”ni değerlendirmiştik. Sıhhiye Kampüsü M Salonunda, Toplum Gönüllüleri Vakfı kurucusu İbrahim Betil, o dönemin Hacettepe Eğitim Fakültesi Dekanı ve Atatürkçü Düşünce Topluluğuna önemli katkılarda bulunan Prof. Dr. Ferhunde Öktem Hocamızın konuşmacı olarak katıldığı toplantı büyük ses getirdi. Bununla da yetinmedik! Birçok hukuksuz uygulamanın sergilendiği Hacettepe’den yola çıkarak efsane İdari Hukuk Profesörü Yahya Zabunoğlu, önceki İstanbul Baro Başkanı Turgut

Kazan ve TTB (Türk Tabipler Birliği) Başkanı Prof. Dr. Raşit Tükel’in konuşmacı olduğu “Üniversite ve Hukuk Paneli”ni 2014 yılında Beytepe Kampüsünde gerçekleştirdik.

Özel muayenehanesi olan doktorlara bir takım yasaklar da getirilmişti? O dönemdeki tutumumuzu anlatır mısınız?

Evet, tam o sırada muayenehanesi olan hekimlerin, üniversite hastanelerinde hasta bakmaları, ameliyat yapmalarına yasak koyan uygulama gündeme gelmişti. Tabi ki bu dönemde ameliyatlara devam ettim. Çünkü yaptığım, kamu sağlık hizmeti idi ve kimse durduramazdı. Ancak, bu uygulamanın yaygınlaşması ve bazı hekimlerin bu kurala karşı çıkmaktan çekinmesi, kamu sağlığı açısından önemli derecede problem olmaya başlamıştı. Çok ciddi bir çalışmanın sonucu olduğuna inandığımız, Tıp mensuplarının halk önünde değersizleştirilmesi amacını güden bu uygulamanın, bugün karşısında durduğumuz, “*hekime şiddet*” olaylarına doğru evrilebileceğini sezmiştik.

Burada yine “Başka Hacettepe Yok!” oluşumundan da bahseder misiniz?

Evet, bu durumun, kamuoyunda tartışılmasını sağlamamız gerekiyordu. Tunalı Hilmi Divan Otelde bir toplantı organize ettik. Ankara’daki gazetelerin Ankara Temsilcilerini bizzat arayarak davet ettim. Milliyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Fikret Bila’nın moderatörlüğünde Milliyet, Hürriyet, Cumhuriyet, Radikal, Zaman, Yeni Şafak dahil sekiz gazetenin Ankara Temsilcilerinin katıldığı toplantı neredeyse dört saat sürdü. Ertesi hafta hemen hemen tüm gazetelerde, konuya dair olumlu yazılar çıktı. Siyasi erkin yanında olan gazeteciler bile “*Doktorlarımızı kaybetmememiz lazım*” anlamına gelecek yazılar kaleme aldılar. Bunlar yaşanırken bir gün Hacettepe’de odamda hasta muayene ediyordum, Sağlık Bakanı Recep Akdağ’ın beni telefonla aradığını haber verdiler. “*Haluk Bey siz ve*

grubunuzla bir görüşme yapmak istiyorum” dedi. Ben de görüşme isteğini, sorunlara çözüm üretebilme ihtimali yaratacak bir ortamı sağlayabileceği düşüncesiyle kabul ettim. Randevumuza gittik. Dört saat boyunca Bakan bize yaptığının doğru olduğunu anlattı, biz de doğru olmadığını savunduk. Dile getirdiğimiz iki ifade Bakan Beyi çok sinirlendirdi. Biri Okan’ın (Prof. Dr. Okan Akhan) “Bu, neoliberal politikalarla bir yere varamayız” cümlesi, ikincisi de benim, Sağlıkta Dönüşüm Programı ile ilgili olarak “Efendim bu bizim projemiz değil ki Dünya Bankasının projesi” diye karşı çıkmamdı.

Önemli bir buluşmaymış. Toplantıdan sonra neler oldu?

Sonucunda, beklediğimiz üzere, bir şey değişmedi ama biz, birliktelik halinde sesimizi duyurmanın o kadar da zor olmadığını anlamış olduk...

“HAYATA BAKIŞ, ATATÜRK SEVGİSİ VE CUMHURİYET İLKELERİNE BAĞLILIK KONULARINDA ORTAK OLDUĞUMUZ HOCALARLA ARAMIZDA BİRLİKTELİK DOĞMAYA BAŞLADI”

Bu arada uğraşlarınızın yansımalarını anlatır mısınız?

Üroloji Bölümüne yapılan haksız yedi öğretim üyesi atanmasına karşı verdiğimiz hukuki ve üniversite içi mücadele, Tıp Fakültesi Senatörü olarak Senatoda çağdaş üniversite kavramı dışındaki uygulamalara karşı çıkışlarım, bu arada benim gibi birçok öğretim üyesine açılan soruşturmalar, Atatürkçü Düşünce Topluluğu ile birlikte yaptığımız etkinlikler ve en son adımımızı her yere ulaştıran “Başka Hacettepe Yok!” toplantıları Hacettepe Üniversitesi’nde ciddi olarak tanınmama vesile olmuştu. Önceki yıllarda Fakülte Kurulu üyeliği, diploma töreni düzenleme sorumlusu, Dekan Yardımcılığı gibi görevlerde

bulduğum için Tıp Fakültesinde kendimi tanıtmama zaten gerek yoktu. Ayrıca 1999 yılında Hacettepe Tıp Fakültesi dekan seçiminde (nabız yoklaması) dekan olarak görevde olan ve tüm fakültenin sevip saydığı Prof. Dr. İskender Sayek Hocama karşı aday oldum. Bu seçimi kaybettim ama seçimin bir üniversitede nasıl olması gerektiğini de tecrübe etmiş oldum. Seçim, olması gerektiği gibi etik kurallara uygun ve Hacettepelilik kültürüne yakışan bir şekilde tertemiz, adayların birbiri hakkında en ufak olumsuz söz söylemediği bir ortamda gerçekleşti. Adaylar sadece projelerinden bahsederek süreci tamamladılar. Bu seçim, benim için değerini sonra daha iyi anladığım güzel bir tecrübe oldu... İlerleyen günlerde, öğretim üyelerinden, hayata bakışımız, Atatürk sevgimiz ve Cumhuriyet ilkelerine bağlılığımız gibi konularda ortak olduğumuz meslektaşlarımızla aramızda doğal ve kendiliğinden bir birliktelik doğmaya başladığını da hissediyordum...

Bu durumda rektör adayı olma kararımız nasıl oluştu?

Evet, öyle bir gün geldi ki artık rektör adayı olarak ortaya çıkarak bütün bunların, seçim öncesi öğretim üyeleriyle daha da sistematik olarak konuşulması gerekiyordu. Bu, ciddi bir karardı. Çünkü bu kararı verdikten sonra, seçimi kaybetmem veya atanmamam durumunda Hacettepe Üniversitesi ile bağımı sürdürme şansım kalmayacaktı. Bunu derinden hissediyordum. Çünkü mevcut yönetimin, ortada hiçbir olay yokken bana açtığı haksız soruşturmaların boyutunun, seçimde rakip olduğumda nerelere varacağımı hesap etmek hiç de zor değildi.

“DURUM CİDDİYDİ VE DÖRT YIL DAHA DEVAM EDERSE ORTADA HACETTEPE TIP KALMAYACAK, ÜNİVERSİTE ZARAR GÖRECEKTİ”

Hemen harekete geçtiniz mi?

Bana göre, önümüzde çok ciddi bir durum vardı, yaşadıklarımız küçümsenmeyecek ya da yok sayılamayacak derecede önemliydi. Bu durum, dört yıl daha devam ederse ortada Hacettepe Tıp Fakültesi kalmayacak, Üniversitemiz de bu kötü gidişattan çok büyük zarar görecekti... Kastamonu Tıp Fakültesi üzerinden alınan öğretim üyeleri, neredeyse bütün anabilim dallarında ve yönetim kadrolarında karar verici durumda olacaklardı. Bu arada, bir küçük not; Hacettepe’de rektör adayları muayenehanelerini kapatmazlar, sorulduğunda ise “Atanmam gerçekleşirse ertesi gün kapatacağım” derlerdi. Seçime, bir yıl üç ay vardı, yani on beş ay... Muayenehanemi kapatarak üniversitede tam gün çalışmaya başladım. Bu on beş ayın özellikle son on iki ayında, Ürolojideki mesaimi giderek azaltarak binden fazla öğretim üyesiyle yüz yüze görüştüm. Yaklaşık 600 öğretim üyesiyle birebir, diğerleriyle üç-dört kişilik gruplar halinde toplantılar yaparak yaklaşık 80 slayttan oluşan bir sunumla, Hacettepe’de neler olduğunu, neler yaşandığını, neden rektör adayı olduğumu anlattım. O zamanki kullandığım tabirle içinde bulunduğumuz bu durum, F tipi yapılanmaydı...

Neden F tipi yapılanmaydı?

Çünkü yapılan işlemler o kadar pervasız, o kadar hukuk tanımaz, o kadar kendine güvenen bir yapıdaydı ki... Yani siyasi, hukuki cenahtan ve kolluk güçlerinden bir destek olduğu apaçık belliydi. Aksi halde bu kadar cesur ve müthiş derecede hak yiyen biçimde yönetimi sürdürmek mümkün olamazdı. Rektör olduktan sonra çok daha iyi anladım ki; o gücü arkasında hissetmeyen bir yönetici bu kadar pervasız davranamaz... Öğretim üyeleriyle yaptığım bu görüşmeler gizli değildi ve tabi ki mevcut yönetime de ulaştırılıyordu. İlerleyen zamanlarda bu örgütün gücünü, bütün Türk Milleti ile beraber yaşayınca farkına vardım ki biraz fazla cesurmuşum. Rektör olduktan sonra bir vesileyle görüştüğüm istihbarat örgütünün bir üst düzey

yetkilisine, “Bu kişiler, bu kadar amirale, bu kadar bürokrata böylesine siyasi oyunlar oynayarak onları itibarsızlaştırıp etkisiz hale getirirken ben bundan nasıl sıyrılabildim?” diye sorduğumda bana, “Siz şaka gibiydiniz. Kimse sizin atanabileceğinizi düşünmediği için size ciddi yaklaşılmadı” cevabını vermişti.

Seçim ve sonuçları hakkında Hacettepe’de beklenti neydi, ne düşünülüyordu?

Öğretim üyelerinin büyük bir çoğunluğu seçimi kazanacağımı, daha büyük bir çoğunluk ise seçimi kazansam da atanmayacağımı düşünüyordu. Seçim öncesi yaptığımız değerlendirmede, ne kadar oy alabileceğimizi tüm akademik birimlerde ayrı ayrı hesap etmiştik. Tabi bu değerlendirmeler ister istemez çok subjektif oluyor... Seçim, böyle bir sürecin sonunda gerçekleştirildi. Mevcut Rektör yaklaşık 500, ben ise yaklaşık 700 oy almıştım. Bu sonuç, mevcut Rektör ve ekibinde adeta şok etkisi yarattı. İnanamadıkları için dönemin Genel Sekreteri, sonuç açıklanmadan önce tüm oyları herkesin önünde bizzat kendisi bir kez daha saydı...

Evet, o günü çok iyi hatırlıyorum, aslında birçoğumuz sizin seçilmenizi çok doğal karşılarken, eski rektörün her şeye rağmen bu oyu almasından dolayı şaşırılmış ve hatta üniversitemiz adına hayal kırıklığına uğramıştık. Açıkçası ben de atanacağımızı düşünmüyordum.

“ÖĞRETİM ÜYELERİ, ATANMA İHTİMALİ DÜŞÜK DİYE LANSE EDİLEN ADAYA OY VEREREK ASLINDA ŞARTLARA MEYDAN OKUMUŞLARDI”

Sonuçların açıklandığı gün başka neler yaşandı?

Bu seçim, hem benim hem de oy veren öğretim üyeleri için çok farklı duygulara neden oldu. Atanma ihtimali düşük diye lanse edilen aday en çok oyu

almış ve oy verenler bir şekilde sonuç ne olursa olsun kendi iradelerini baskın ve net bir şekilde ortaya koyarak aslında şartlara meydan okumuşlardı. O akşam gerçekten de unutulmazdı, sadece benim için değil oy veren tüm Hacettepelilerin gurur akşamıydı. Öyle ki inanmak zor ama atamamın resmi olarak açıklandığı akşamdan çok daha duygu yüklüdü. Yüzlerce Hacettepelinin evimin etrafındaki sokaklarda trafiği tıkamalarını, civardaki restoranlarda yemeklerin hepsini sipariş vererek yenecek bir şey bırakmamalarını ve gecenin ilerleyen saatlerinde Zafer Öner Ağabeyin “Elim boş gelmeyeyim demiştim, çorbadan başka bir şey bırakmamışsınız” diyerek elinde çorbalarla gelişini unutamıyorum. Beni çok gururlandıran bir diğer ziyareti de maalesef geçtiğimiz yıllarda kaybettiğimiz unutulmaz Rektörümüz, değerli Tunç Ağabeyimiz yaparak o akşamı taçlandırdı. Ailem, sevdiklerim, büyüklerim ve yüzlerce gerçek Hacettepeli ile yaşanan o akşam hepimizin hafızasına kazandı diye düşünüyorum. İşte Hacettepelilik ruhu buydu, beraber başarmıştık...

Bir öğretim üyesi seçimde oy kullanırken sizce aklında neler vardır?

İnsan, bir konuda özverili davranır, özveride bulunursa karşı tarafın bunu anlamama ihtimali yoktur. Sadece, anlamamayı tercih edebilir. Üniversitede eğer bir seçim var, ancak seçim sonucuna bakılmaksızın işleyen seçim sürecinden tamamen ayrı ve bağımsız bir atama süreci varsa; Türk insanı her zaman seçimlerde “kazanan ata oynar” diye düşünülür. Bu yaklaşıma göre, böyle bir durumda, atanma ihtimali düşük olan bir kişinin, seçimde en çok oyu alamaması gerekir. Bu, elbette genel bir değerlendirme. Ancak seçim öncesinde yaşadığın 40 yılda etik anlamda sorunun yoksa, üniversite ve ülke sorunlarına ilgisiz kalmamışsan, gereğinde risk alarak bu üniversitede muhtelif görevlere soyunmuşsan ve aidiyet konusunda eksikliğin olmadığını gözler önüne sermişsen ve üstüne üstlük bir buçuk yılda bin 700 öğretim üyesinin bin 100’ü ile yüz yüze konuşup,

üniversitenin bir cemaat tarafından rayından çıkarıldığını samimiyetle anlatmışsan insanlar o özveriyi değerlendirir... Rektörlük seçimini kazandığım günlerde, Hacettepe’de oluşmuş iklimi değiştirme çabalarımı, biraz önce bahsettiğim değerler ve ortaya koyduğum hedeflerimi öğretim üyelerinin çoğunluğuna anlatabilmiş olduğuma inanıyordum. Sorunuzun cevabını şöyle özetleyeyim: *Oy kullanmaya giderken değerli hocalarımın büyük çoğunluğu umutlu ve kararlıydı. Bu, sandığa yansımış ve Hacettepe’nin geleceği için yeni ve heyecan verici bir sonuç alınmıştı...*

Üniversitede seçimler konusunda başına “keşke” getirebileceğiniz bir dileğiniz var mı?

Keşke bir gün, öğretim üyeleri, örneğin anabilim dalı başkanını seçerken “Bu kişiye oy veriyorum. Çünkü anabilim dalını daha ileriye taşıyacağını, bölümde bütünlüğü daha iyi oluşturacağını, anabilim dalı içindeki eksiklikleri gidereceğini düşünüyorum” diye oy verse... Ama böyle düşünen öğretim üyesi sayısı, maalesef çok az. Aksine “Şu kişiye oy vereyim; daha rahat ederim” düşüncesi ağır basıyor. İşte bütün bunlar, üniversitede günümüzde yaşadığımız problemlerin de kaynağı...

Bu dediğinize tüm kalbimle katılırken, yıllar içinde akademik geleneğin böyle gelişmediğinden duyduğum üzüntüyü de ifade etmek isterim.

“ÜNİVERSİTE HOCALARI, BU TOPLUMUN EN NİTELİKLİ GRUBUNU OLUŞTURUYOR. ONLARIN KONULARA YAKLAŞIMI ÖNEMLİ”

Seçim süreçlerinde sizce bütün bunlar neden yaşanıyor?

Bizim jenerasyonda ön plana çıkma, bir grubu temsil etme konusunda “Sen öne çıkma, onlar seni aday gösterecek” yaklaşımı vardı. Kendimizi ön plana çıkarmaya alışkın değiliz biz. Dolayısıyla nitelikli

ve bu işi layıkıyla yapacak birçok öğretim üyesi öne çıkıp aday olmaya çekiniyor diye düşünüyorum. Öz güveni çok olan ama aday olma konusunda gerekli kriterlere sahip olmayan kişiler her nasılsa çok daha rahat aday oluyor. Hem öğretim üyelerinin hem asistanların hem idari personelin birlikte hareket ettiği ama seçim sonucundan daha çok etkilenecek kişilerin oyunun sonuca daha çok etki ettiği bir sistem gerekli. Şimdiye kadar yönelttiğiniz tüm sorulara, farkındaysanız beklenen popüler bakış açılarından daha farklı cevaplar verdim. Çünkü alışlagelen düzende, kararlar hep yukardan alınır ve gelişmeler bu kararlar doğrultusunda olur. Ne yazık ki bu konuları bireysel olarak bırakın projelendirmeyi araştırmayı bile konuşmuyoruz. Birçok konuda önemli kararları verirken kendi menfaatimizi ön planda tutuyoruz. Örneğin, oy bile kullanırken “Rektör şu kişi olursa benim kadromu daha kolay verir” düşüncesiyle hareket ediyoruz. Üniversite hocaları, nereden bakarsak bakalım bu toplumun en nitelikli grubunu oluşturuyor. Eğer onlar bu şekilde yaklaşırsa toplumun geri kalan kısmının kararlarını nasıl eleştirebiliriz, bilemiyorum.

Çok yanlış olarak değerlendirilen bir diğer konu ise akademik yükselmeyi bir özlük hakkı olarak görme yaklaşımımız... Biz akademik yükselmeleri; yüzbaşılıktan binbaşılığa, binbaşılıktan yarbaylığa yükselmek gibi algılıyoruz. Ne yaparsak yapalım, yükselme zamanımız geldi diye düşünüyorum. Oysa burası üniversite. Akademik yükselmelerin süreye bağlı olarak değil de nitelikli araştırma, eğitime katkı, ulusal ve uluslararası tanınırlık gibi kriterlerle gerçekleşmesi işin doğrusudur.

Objektif ve liyakate yönelik akademik kültürü yeniden inşa etmek mümkün olsa keşke... Samıyorum bunu yapabilmek için çok kapsamlı bir özelleştiri de gerekiyor. Peki, Hocam, son seçimde sizden önceki rektöre 500 oy çıkmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Son seçim, mevcut Rektörün aday olduğu beşinci seçimdi. İlk iki denemesinde rahmetli Tunçalp Hocaya, son iki seçimde de Uğur Hocaya karşı aday olmuştu. Girdiği dördüncü seçimde yeterli oy alamamasına rağmen Rektör olarak ataması yapıldı. Burada önemli bir nokta; Uğur Hocaya karşı adaylığımı koyduğu seçim öncesinde kurulan ve hayata geçirilen elektronik platformdan, Hacettepe Forumundan söz etmek istiyorum. Daha sonraki günlerde Uğur Hocaya yönelik anti-propaganda işlevini çok başarılı! olarak yerine getiren bu forumun hizmete açıldığının ilan edildiği gün ilk ve son mesajımı yazarak “Bu forumu kuran ve yöneten kim ise onunla görüşmek istiyorum” dedim. Ertesi gün yemekhanede Tıp Fakültesinden iki öğretim üyesi “Haluk Ağabey bizimle görüşmek istiyormuşsun” diye masama geldi. “Hayır, sizinle görüşmek istemiyorum. Sizin arkanızda kim varsa onunla görüşmek istiyorum” dedim. Tabii “mastermind” o iki arkadaş değildi. Atanan yeni Rektör, daha sonra Beytepe’de herkese açık bir toplantıda, bu forumu kendisinin kurdurduğunu itiraf etti. Bu arada forumun kurucusu olduklarını söyleyen, yani masama gelen iki öğretim üyesinden biri de amacına ulaşmış, destek verdiği aday Rektör olarak atanınca o da idari mekanizmada yüksek bir makama getirilmişti. Forumun gerçek kurucusu, son seçimine rektörlük görevini yürütürken girdi ve bana karşı aday oldu. Aslına bakarsanız bu kişi katıldığı beş seçimin beşini de kaybetmişti. İlk üç seçimde ortalama 250-300 oy aldı. Uğur Hocaya karşı aday olduğu dördüncü seçimde Hocanın 657 oyuna karşın 501 oy almasına rağmen atandı. Bahsetmemiz gereken asıl önemli konu ve sorunuzun cevabı da kendi rektörlüğü döneminde, Üniversitemizde çeşitli akademik kadrolara yaklaşık 280 öğretim üyesini dışardan atamasına rağmen oylarını hiç artıramadığı gerçeğidir.

“HACETTEPE, SIHHİYE VE BEYTEPE KAMPÜSLERİYLE ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTE TANIMININ TAM KARŞILIĞIDIR”

Hacettepe'nin bölünmesi olayı da yeniden o dönemde alevlendirilmişti değil mi?

Çok haklısınız. Bahsi geçen Uğur Beyin ikinci dönemi için aday olduğu seçim öncesi dönemde müthiş bir Sıhhiye-Beytepe düşmanlığı oluşturuldu. O dönem siyasette sıkça başvurulan “Parçala ve Yönet” yöntemi uygulandı. “Her üniversitede tıp fakültesi vardır, Hacettepe’de tıp fakültesinin üniversitesi vardır” gibi ifadelerle nifak tohumları ekilirken “Amiral gemisiymiş, bakın filanca bölümünde ameliyat bile yapılamıyor. Özellikle filan bölümlerde ve hastane genelinde Beytepe’li hocalara iyi davranılmıyor” söylemleri, en üst makamdaki kişi tarafından çok sistematik olarak ve dört yıl boyunca sürekli dile getirildi. Bu sözler ve bu yaklaşım, geçmişteki bazı rektörlerin eylem ve söylemleri üzerine oturtulduğu zaman belli bir karşılık bulduğu için doğal olarak infial uyandırdı. Aslında, on ya da on beş yıl önce gündeme gelen Beytepe Kampüsünde yeni bir üniversite kurulması istekleri ve bunun için TBMM’de kanun teklifi verilmesine kadar uzanan olaylar dayanak gösterildi. Demek istediğim geçmişte bu tip ayrıştırıcı yaklaşımlar, Üniversite içinde maalesef hep karşılık buldu. Ancak hep söyledim ve söylemeye de devam edeceğim; “Küçük olsun bizim olsun” yaklaşımı, hem Sıhhiye Kampüsüne hem de Beytepe Kampüsüne zarar verir. Üniversitenin bu iki güçlü kanadı, güçlerini birleştirdikleri takdirde “multidisipliner, interdisipliner ve disiplinlerüstü” diye tanımlayabileceğimiz yaklaşımlar gerçekleşebilir ve işte bunlar da aslında çağdaş üniversite kavramını tanımlamaktadırlar.

Bölünme sizin Rektörlüğünüz döneminde de gündeme getirilmişti galiba...

Rektörlük dönemimde, 2018 yılında TBMM, 15 yeni üniversite kuruluşuna onay verdi. Bunun için İstanbul, Gazi, KTÜ gibi büyük üniversiteler bölünerek on yeni üniversitenin yanında ayrıca ikisi vakıf, üçü devlet olmak üzere toplam 15 yeni üniversite kurulmuştu. Böylesine bir dönemde Hacettepe’nin de bölünmesini bekleyenler olmadı

değil. Ama biz yönetim olarak çok net akademik çıktılarla bu iki kampüsün birlikte ürettiklerini gösterip, başarımızda bu multidisipliner çalışmaların çok önemli rol oynadığını somut bir şekilde göstererek bu bölünmeye karşı tavrımızı çok net bir şekilde ortaya koyduk.

BUNLARI DA KONUŞTUK

Üniversitede seçim, üniversite-akademi kavramı, beyin göçü, eğitim sistemi, akademik özgürlük gibi bir çok konu

“REKTÖRÜ, TEK KİŞİNİN VEYA TEK KİŞİNİN GÜDÜMÜNDE OLAN BİR HEYETİN DOĞRUDAN ATAMASININ DOĞRU OLMADIĞINA EMİNİM”

Üniversitede “seçim” kavramını nasıl değerlendiriyorsunuz? Üniversitede yapılan seçimlerde demokrasi var mıdır?

Toplum olarak gerçek anlamda demokrasiyi içselleştiremediğimiz için bu gibi seçimlerde ister istemez taraflar oluşuyor. Bu ayrışmalar hiç bitmiyor. Bugün, Hacettepe Forumundaki yorumlara bakarsanız hala taraflar var. Bu ve benzeri ayrıştırıcı, ötekileştirici yaklaşımlar üniversiteye zarar vermektense bir sonuca varamaz diye düşünüyorum. Seçimlerin var olduğu dönemde “aday olma kriterleri” diye bir şey yoktu. Dolayısıyla niteliğe bakılmadan herkes aday olabiliyordu. Seçim sürecinde çeşitli kampanyalar ve çalışmalar yapıyordu biliyorsunuz... Hacettepe Üniversitesi gibi önde gelen bir kurumda bile seçim süreçlerinde öğretim üyelerine bilgisayar dağıtıldığını hep beraber yaşadık. Yaşanan son malum süreçlerle ilgili iddianamelere bakarsanız Teknokent gelirlerinden seçim için rektörün kullanımına kaynak ayrıldığını görebilirsiniz. Bunların hepsi üniversitenin dokusuna ciddi

zararlar veren olumsuzluklardır. Ayrıca, nerede olursa olsun bu şekildeki bir seçimin, öğretim üyelerinin bir kısmının, belli bir süre boyunca esas görevlerini ihmal etmelerine sebep olduğuna da eminim. Bu durumun karşısına yani direk atanma yöntemine baktığımızda bugünkü haliyle toplumda aklı başında olan herkesin söylediği gibi fevkalade uygunsuz. Yani tek kişinin veya tek kişinin güdümünde olan bir heyetin doğrudan atama yapmasının da doğru olmadığına eminim. Her iki yöntem için de eleştirel yaklaşımımı samimiyetle paylaştım.

Peki Hocam, seçim mi atama mı?

Tercih yapmam gerekirse yine de seçim yöntemini tercih ederim. “Seçimin mahsurlarını önleyip yöntemi modifiye etmek mümkün mü? Daha iyi bir seçenek var mı?” sorularına gelirse ilk önce kanaatimce rektör adayı olmanın belirli koşulları olmalı diye düşünüyorum. Akademik başarı, yabancı dil ve idari tecrübe gibi... Adaylığa, uygun kriterlere sahip kişilerin başvurması ya da bir seçici kurul oluşturularak kriterlere uygun adayların onlar tarafından belirlenmesi gerekir. Ancak bundan sonraki adımın seçim olması, seçimde bütün paydaşların temsilcilerinin oy kullanmasının sağlanmasının gerektiğini düşünüyorum. Ancak daha önce de belirttiğim gibi öğretim üyelerinin temsilcileri, oy veren platformun en baskın topluluğu olmalı elbette. Araştırma görevlileri, öğrenciler ve idari personelin de öğretim üyelerinin tercihini tersine çevirmeyecek düzeyde oy kullanma hakkı bulunmalı. Daha önce de ifade ettiğim gibi seçime, üniversitelerin şu anda içinde bulunduğu tüm olumsuzlukların çözümü olarak da bakılmamalı. Seçimin, her sorunun çözümü olduğu kanaatinde de değilim. Ayrıca bu değerlendirmeleri yaparken tüm bu teorik yaklaşımların yanında ülke gerçeklerine de sırt çevirmememiz gerekiyor. Özellikle daha periferdeki üniversitelerin son 20 yılda nasıl kadrolaştığını görüyoruz. Takdir edersiniz ki bu üniversitelerde her öğretim üyesinin

bir oy hakkı olduğu dikkate alındığında her isteyen de aday olabileceği eski biçimiyle seçim yapılsa bugünkünden farklı bir sonuca ulaşmak mümkün olmayacaktır.

“AKADEMİK ÖZGÜRLÜK, KAMU YARARI İÇİN ÖNEMLİDİR, ÖĞRETİM ÜYELERİNİN KEYFİ İÇİN DEĞİL....”

Üniversite ve akademi kavramlarıyla ilgili bir değerlendirme yapar mısınız?

Üniversite, benim bakış açım göre bir toplumun düşünce merkezi, beyni, pusulası ve aynı zamanda vicdanıdır da. “Vicdanıdır” tanımını ben çok önemsiyorum. Bütün dünyada, “herkes işini iyi yapabilirsin, düşünebilirsin, araştırma yapabilirsin, aykırı soruları sorabilirsin” diye ve kamu yararı bunu gerektirdiği için akademik özgürlüğe son derece önem verilir. Dikkatinizi çekerim öğretim üyelerinin keyfi için değil, kamu yararı için... Burada önemle belirtmek isterim akademik özgürlüğü koruyan en önemli şemsiye kurumsal özerkliliktir. Üniversite kurumsal olarak özerk olmalıdır ki öğretim üyelerine akademik özgürlüğü sağlayabilsin. Öğrencilerin, asistanların soru sorabilmeleri, öğretim üyesi olarak aykırı fikirleri bizlerle rahatça tartışabilmeleri için akademik özgürlük “olmazsa olmaz” bir gerekliliktir. Bu gereklilik aynı zamanda akademinin kendi kendine nasıl geliştiğini ortaya koyan evrensel bir gerçektir. Çünkü akademiye hem öğrenci hem hoca kendini geliştirme fırsatı bulur ve bulmalıdır. Hacettepe Üniversitesi'nin ilk 30 yılında kapılarımızda unvan yazmazdı hatırlarsınız. Bu sembolik uygulama, öğrenci ve asistanların rahatça odamıza girerek bizlerle iletişime geçebilmelerini sağlamış ve unvanlarımızın bu özgürlüğü engellemesine set çekmiştir.

“100 YILDA DÜNYADA AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLER ARTMIŞ. TÜRKİYE, EN DÜŞÜK ÜLKELER ARASINDA. SON BEŞ YILDA DAHA KÖTÜYE GİDEN ÜLKELER ARASINDA DA TÜRKİYE VAR”

Peki, dünyada akademik özgürlük nasıl ölçülüyor?

Bilindiği üzere dokuz kriterli bir uluslararası akademik özgürlük indeksi var. Bunları sıralarsak:

1. Öğretim üyelerinin hangi konularda araştırma yapacağı, hangi içerikte yapacağı konusunda tam bir özgürlük var mı?
2. Devlet üniversitelerine verilen tüm ödenekler politik güdülemeden bağımsız mı?
3. Öğrenci toplulukları politika ile ilgili konularda özgürce hareket edebiliyorlar mı?
4. Devlet ve üniversite yönetimi, öğrenci ve akademisyenleri belirli görüşlere ve politik figürlere yönlendiriyor mu?
5. Tersine devlet ve üniversite yönetimleri öğrencilerin ve öğretim üyelerinin bazı görüş ve partileri desteklemesini yasaklıyor mu?
6. Akademik bilginin değişiminde ve yayılmasında koşulsuz özgürlük var mı?
7. Kurumsal özerklik kanuni ve hukuki olarak mevcut mu?
8. Yerleşelerde politik olarak güdülenen güvenlik ihlalleri var mı?
9. Öğretim üyelerinin akademik ve kültürel fikir veya bilgilerini özgürce toplumla paylaşma özgürlüğü var mı?

İşte bütün bu kriterler akademik özgürlüğü belirliyor. Dünyada akademik özgürlük indeksi grafiğinde 9 maddede de geçmişten günümüze yukarıya doğru yükseliş var. Diğer bir deyişle 100 yılda bütün dünyada akademik özgürlükler artmış. Akademik özgürlüğü en düşük ülkeler arasında

Çin, Mısır, Yemen, Irak, Suriye ve maalesef Türkiye de var. Son beş yılda akademik özgürlüğü daha kötüye giden ülkeler de Benin, Brezilya, Hong Kong, Hindistan, Libya, Mozambik, Pakistan, Ukrayna, Yemen ve yine Türkiye... Durumu iyiye gidenlerse Ermenistan, Etiyopya, Gambiya, Sri Lanka, Özbekistan. Bugün akademik özgürlük indeksine baktığımızda dünyada 144 ülke arasında 135. sıradayız...

Türkiye'nin akademik özgürlük indeksini, yıllara göre değerlendirmeniz mümkün mü?

Yıllara göre Türkiye'nin akademik özgürlük indeksine bakıldığında; akademik özgürlük 1950 yılında çok partili demokrasi ile iyileşiyor. 1960 yılında hukukun üstünlüğü ve kişisel özgürlüklere vurgu yapan yeni Anayasa ile yine bir yükseliş var. 1980'de 12 Eylül öncesi ve sonrasında, özgürlüklerin kısıtlandığı dönemde müthiş bir düşüş var. Avrupa Birliği ile yakınlaşma olduğu ve uyum yasalarının TBMM'den çıkarıldığı dönem olan 2000'li yılların başında müthiş bir artış söz konusu... Bugün ise tarihimizin en kötü konumundayız. Dünya eğrisine bakıldığında grafiğin en altında Mısır ve Türkiye, en üstünde ise İrlanda ve Almanya bulunuyor. Akademik özgürlük neden önemli peki? Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınması için en önemli belirleyiciler tartışmasız olarak bilim, teknoloji ve inovasyondur. Aslında bu, üniversite demek değil midir? Eğer akademik özgürlük yoksa eleştirel düşünemezsiniz. Eleştirel düşünmezseniz her söyleneni kabul edersiniz ve hem de asla yaratıcı olamazsınız. Özgürlükçü olmazsanız da başkalarını dinlemez, başkalarının fikirlerinden yararlanmaz dolayısıyla da ne bilimde ne teknolojiye ne de inovasyonda daha ileriye gidebilirsiniz...

“ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ KAVRAMI SONLANDIRILDI YİNE KİMSEDEN SES YOK”

Burada, YÖK'ün Araştırma Üniversitesi Projesi için bir parantez açabilir miyiz?

Bence bu, şekil olarak Türkiye için önemli olabilecek bir proje. Geçen dönem YÖK tarafından yürütülen bu projeye Türkiye'de akademik çıktılara bakarak 10 Araştırma Üniversitesi, 10 da Araştırma Üniversitesine aday üniversite tespit edilmişti. Her yıl akademik çıktılarının değerlendirilip puanlandığı, üniversitelere bildirildiği, iki yılda bir aday üniversitelerden akademik çıktıları iyi durumda olanların, araştırma üniversitesi olabildiği; araştırma üniversitelerinden de çıktıları yeterli olmayanların adaylığa düşürüldüğü bir sistem hayata geçirilmişti. Araştırma üniversitelerine daha çok araştırmaya yönelik ek kadro tahsisi yapıyordu. Ayrıca, Kalkınma Bakanlığı tarafından üniversitelere ayrılan genel bütçede araştırma üniversiteleri için ayrıcalıklar tanınarak ilerleyen zamanlarda da araştırma üniversitelerinin mali olarak özerk olması planlanıyordu. Bu kapsamda, 2019 yılında genel bütçeden en büyük payı alan üniversite kurulduğundan bu yana ilk defa Hacettepe Üniversitesi olmuştur. Bu yapı, üniversiteler arasında rekabet yaratma odaklı bir sistemdi. Amerika'da bildiğim kadarıyla bin civarı üniversite var. Her üniversitenin eşit olması elbette orada da mümkün değil. Doğal olarak üniversitenin kaynaklarının eşit olması da mümkün değil. Geçtiğimiz aylarda bildiğiniz gibi YÖK Başkanı değişti. Bu değişimin ardından YÖK tarafından 10 araştırma üniversitesi ve 10 aday üniversitenin hepsinin araştırma üniversitesi olmasına karar verildi. Bu projenin temel unsuru olan "Araştırma üniversitesine yükselme" ve "adaylığa düşme" kavramları kaldırıldı. Bence bu yapılarak araştırma üniversitesikavramı sonlandırılmış oldu. Bu program başladıktan sonra üniversitede neredeyse her konuşmamda, "araştırma üniversitesi" kavramından ve kurallarından bahsederek farkındalığı arttırmaya çalışmama rağmen bu proje, öğretim elemanlarının çoğunun ilgisini yeterince çekmedi. Toplantılarda konuyla ilgili bana yöneltilen sorular, ne yazık ki genellikle araştırma üniversitelerinin "kadro"

yönünden yararlı olup olmayacağı ile sınırlıydı. Program tamamen ortadan kaldırıldı yine kimseden ses yok... İşte baştan beri söylemek istediğim tam da bu...

Önemli olduğuna inandığım bir konuyu bu araya sıkıştırmak istiyorum. Daha belki de 20 yıl önce tersine işleyen beyin göçü son yıllarda hız kazandı...

Sorunuza cevap vermeden önce son iki yılda okuduğum ve incelediğim, beni çok etkileyen ve herkesin okuması gerektiğine inandığım iki çalışmadan söz etmek istiyorum. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan "Yaşam Memnuniyet Araştırması" çalışması, bu yılın başlarında yayımlandı. 2003-2020 yılları arasını değerlendiren araştırma, son derece objektif yapılmış. Bir de daha önce söz ettiğim TÜSİAD'ın "Yeni Bir Arayışla Geleceği İnşa: İnsan, Bilim, Kurumlar" adlı raporu... Bu çalışmalara göre, yaşam memnuniyet oranımız yüzde 40'larda... Memnuniyet oranı, sorunuza vereceğim cevabın kapsamı dahilinde değil ama bu oranın neden olduğu sonuç, doğrudan sorunuzun cevabını işaret ediyor.

“ÜLKEMİZDEKİ KOŞULLAR NEDENİYLE ADETA KAÇAR GİBİ GİDENLERE VATAN HAINİ GÖZÜYLE BAKACAĞIMIZA, NEDENLERİ VE ÇARELERİNİ DÜŞÜNMEYİZ”

Çok çarpıcı bir çelişki değil mi? Bu sorunun cevabını en doğru şekilde, bugün gençlerin gitmesine neden olan koşullar değiştiğinde veririz. İnşallah, gidenlerin çoğu da o günleri gördüğümüzde ülkelerine katkı için geri döneceklerdir.

Evet memnuniyet oranına tersinden bakalım. Memnuniyetsizlerin oranı yüzde 50'yi aşıyor. Çalışmalara göre, yaşam memnuniyeti giderek azalırken geleceklerini bu ülkede hayal edemeyenlerin büyük bölümü, Türkiye'den

yurtdışına göç ediyor. Gidenlerin en büyük kısmı ise 23-42 yaş aralığında, iyi yabancı dil bilen ve yüksek öğrenimli kişiler. Burada parantez açmak istiyorum; böylesine nitelikli bireylerin yurtdışına yönelmelerini, tümüyle olumsuzluk olarak algılamak kanaatimce uygun değildir. Yurt dışında başarılı olan pozisyon sahibi birçok Türk bilim insanının, ülkemiz gençlerine birçok kapı açabileceğini de unutmamız gerekiyor... Ancak altını çizerek söylüyorum; ülkemizdeki koşullar nedeniyle adeta kaçır gibi gidenlerin sayısının artması ciddi bir problemdir. Böyle gidenlere “vatan haini” gözüyle bakacağımıza, bu gençleri ülkemizden koparan sebepler neler, hangilerini düzeltirsek onları kaçırmayız diye bizlerin ve yöneticilerimizin düşünmesi gerekiyor. Çok gururlanarak söylüyorum, “bilgisayar” tanımını Türkçeye kazandıran kişi, Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliğini kuran hocalardan biridir. Bilgisayar Mühendisliği bölümü ilk kez, bundan üç yıl önce Üniversite Seçme Sınavı sonucu yerleştirme puanlarına bakıldığında Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesinin diğer bölümlerini geçerek “1 numara”ya yükseldi. Bölümün başarısını kutlamaya gittiğimde, Türkiye’deki bilgisayar mühendisliği bölümlerinin o yıla ait durumunu sergileyen sonuçları gösterdiler: *Puanlar bütün üniversitelerde en yükseğe çıkmış ve tüm mühendisliklerin önüne geçmişti... Nedenini sorduğumda “Hocam, yurtdışına gidebilmek için en kolay araç, bilgisayar mühendisliği diploması da onun için” dediler. Bunu duymak, ne kadar acı ve düşündürücü... Burada bir anımı paylaşmak isterim. Bundan 15 yıl önce Avrupa Üroloji Derneği beni Gürcistan’a konuşmacı olarak göndermişti. Tiflis’te konuşmamızı yaptık. Ev sahibi hoca ile şehri gezmeye çıktık. En albenili dükkânın vitrininde Omo, Persil gibi Türkiye’ye ait ürünler vardı. “Ekonomi kötü galiba?” dediğimde “Evet kötü ama düzeler. Ancak en iyi çocuklarımız Almanya’ya gitti. Onların gidişinin yarattığı eksikliği 50 yılda yerine koyamayız” cevabını vermişti. O zamanlar ülkemizde böyle bir sorun çok ön planda olmasa da Gürcü hocanın içindeki acıyı hissetmiştim. Aynı durumun, bir gün bizim de başımıza gelebileceği o zaman aklımın ucundan bile geçmemişti...*

Sadece bir öğretim üyesi değil bir cerrah olarak da “iyi bir akademisyeni” nasıl tanımlarsınız?

Bizim üniversitelerimizde “cerrah bilim adamı” kavramı yeterince oluştu mu? Bu tartışılır. Peki oluşturulabilir mi? Elbette çok kolay değil ama bazı eğitim aşamalarında ve işleyişte gerekli değişiklikleri hayata geçirebilirsek bunu mümkün kılabiliriz diye düşünüyorum. Yani bu konuda umutsuz değilim. Cerrah bilim adamı, “temel bilim ile cerrahiyi bir araya getirebilen ve laboratuvarından üretilen çıktıları, cerrahide ve hasta tedavisinde uygulayabilen”dir. Bizdeki uygulamadan çok farklı olarak Amerika’da çalıştığım kliniklerde, her bölümün kendi içinde temel bilim laboratuvarları ve temel bilimci öğretim üyeleri vardı. Rektörlüğüm döneminde Tıp Fakültesinin en önemli bölümlerinden birine, biyolog kadrosu ile araştırma geçmişi olan genç bir öğretim üyesi alınmasını önerdim. Çünkü o bölümde temel bilim araştırmaları da yapılıyordu. Başta anabilim dalı başkanı olmak üzere bölümdeki tüm öğretim üyeleri “Tıp Doktoru olmayan bu bölümde akademisyen kadrosu alamaz” mücadelesine girdiler. Multidisipliner çalışmadan bu kadar uzak bir düşünce olabilir mi? Olabiliyor ne yazık ki... Oysa biz, bölüm olarak bu konuya olması gerektiği gibi yaklaştık. Bölümümüze gerçekten çok büyük gurur ve mutluluk veren, Bilim Akademisinin bu yılki BAGEP ödülünü de kazanan tıp doktoru ve ürolog meslektaşımızın bu bölüme alınmasının temel nedeni; bölümün eksik yanlarından biri olan temel bilim araştırmaları konusunda deneyimli bir bilim insanı olmasıydı. Bu kazanımla temel bilim araştırmaları ile pratiği birleştirme şansımız doğdu. Ancak bu amaçla alınan bir öğretim görevlisinin, bölümdeki diğer öğretim görevlileri kadar hasta bakmasının, ameliyat yapmasının beklenmeyeceği bir sistem oluşturulması da gerekli. Bu sistem, hayata geçirilebilirse bu amaçla Bölüme alınan öğretim elemanı, ancak bu şekilde zamanının belli bir bölümünü araştırma laboratuvarında geçirebilir ve bölüm içi iç barış da bozulmamış olur. Biz şu anda belki ülkemizde bu sistemi her bölümde kuracak kadar bütçeye ve olanaklara sahip değiliz. Ancak

bildiğiniz gibi hemen her bölümde atıl kalmış o kadar çok alet ve laboratuvar var ki bunların ortak biçimde kullanılması, ortak kültür haline getirilerek bu sorun bir miktar aşılabılır. Çünkü genellikle o laboratuvarlar ve o pahalı aletler, 7/24 verimli bir şekilde kullanılmıyor. Ancak geçmişten günümüze kadar “*Bu laboratuvar benim, bu ameliyathane benim*” düşüncesiyle bu tür ortak kullanımlara hep soğuk yaklaşıldığını üzülerek gözlemliyorum. Halbuki bunlar hiçbirimizin tapulu malı değil, olmamalı. Bu konularda bir şeyler yapmayı bırakın, maalesef konuşamıyoruz bile. Tam da ülkemizin ekonomik olarak hiç de iyi durumda olmadığı bu dönemde, görece basit bu sorunları çözmek adına bazı girişimlerde bulunabiliriz diye düşünüyorum. Yoksa tren gerçekten kaçıyor...

“GENEL ORTA ÖĞRENİMDE HEPİMİZİN BİLDİĞİ SORUNLAR, YÜKSEK ÖĞRENİMİ DE CİDDİ DERECEDE OLUMSUZ ETKİLEMEKTE”

Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü görevini yapmış bir akademisyen olarak Türkiye’de ilk ve ortaöğretim sistemini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Gerçekten yanıtlaması zor bir soru. Bizim aile; eşim, iki çocuğum ve ben hepimiz TED Ankara Koleji mezunuyuz. Kızım Aslı, lise eğitiminin son 2 yılında TED IB (Uluslararası Bakalorya) programını seçti. En azından 2006 yılındaki IB programının, çağdaş ve günün gereklerine uygun bir eğitim programı olduğunu düşünüyorum. İki çocuğum da Prof. Dr. İhsan Doğramacı’nın kurduğu Bilkent Üniversitesi’nden mezun oldular ve ABD’nin önde gelen sayılı üniversitelerinde doktora programına burslu kabul edildiler. Rektörlük yapmış birisi olarak baktığımda, Hacettepe Üniversitesi öğrencileri, ODTÜ ya da Bilkent öğrencilerine kıyasla çok daha heterojen, daha çok Anadolu’yu yansıtan bir spektruma sahip. Ülkemizdeki genel ortaöğretimde hepimizin bildiği sorunlar, yükseköğretimi de

ciddi derecede olumsuz etkilemektedir. Sorgulama alışkanlığı, konuyu farklı kaynaklardan okuyup sentez yapma beceri ve alışkanlığı olmayan, yabancı dil konusunda yeterli eğitim almayan ve başarılarını ezberciliğe dayandıranların, günümüz yükseköğretim modellerinde ana unsur olarak ifade edilen yaratıcılık, ekip ile çalışma becerisi, sorun çözme pratiği gibi konularda üniversitelerden alacakları katkı maalesef sınırlı kalmaktadır. Özetle, ülkemizde üniversite eğitimi konusunda çok ciddi sıkıntılarımız olduğu aşikâr...

Çözüm konusunda neler yapılabilir?

Bu sıkıntılar da ancak ortaöğretimde birtakım değişiklikler, altını çizerek söylüyorum radikal ve kalıcı değişiklikler yapılarak düzeltilebilir. Bu konuyla ilgili bir örnek vermek istiyorum. Dünyanın tüm ülkelerinden ortaöğretim düzeyinde belirli seviyedeki öğrencilerin değerlendirildiği Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) Sınavı vardır. Türkiye olarak bu sınavda giderek kötüleşen bir pozisyondayız. Rektörlüğüm sırasında PISA sonuçlarını Eğitim Fakültesi hocalarımız ile masaya yatırdığımız toplantıda şöyle bir soruya rastlamıştım:

- Dehidratasyon, vücudun sıvı kaybıdır.
- Ateşlenmek vücudun sıvı kaybı artışını artırır.
- Egzersiz vücudun sıvı kaybını artırır.

Dehidratasyonu önlemek için bu 3 değişeni nasıl modifiye edersiniz?

Bu soruyu görünce Türkiye’nin neden bu kadar kötü bir durumda olduğunu anladım. Çünkü bu sınavda, ezbere dayanmayan, bilgiye, bilginin analiz ve sentezine dayalı sorular sorulduğu net olarak anlaşılıyordu. Halbuki bizde, özellikle ortaöğretimde sorulan sorular, öğrencileri daha çok ezbere yönlendirmekte. Hatta öğrenciler bilgiyi kullanmadan uygulayabilecekleri test stratejileri geliştirmek yönünde bir çaba sergilemekteler.

“ÜLKEMİZDE ÇOCUĞA ÖNCELİKLE DÜRÜSTLÜK VE KENDİ HAKLARININ NE OLDUĞU ÖĞRETİLMELİDİR”

Klasik eğitimimizde ağır ev ödevleri var. Ne diyorsunuz?

Gözlemediğim ve hatta 50 yıldır dile getirdiğim bir soruna işaret ettiniz... İlkokulda çok ev ödevi verilir. Ailelerin bu ödevlere iki tip yaklaşımı olur. İlkinde; anne ya da baba ev ödevini alır, kendisi yapabilecekse kendisi yapar veya çalıştığı iş yerinin o işle ilgili bölümünden yardım alır ve çocuk öğretmene muhteşem bir ev ödevi teslim eder. Diğer grupta; aileler ya ilgisiz olduğu için ya da çocuğunun kendi yapmadığı bir ödevi teslim etmesini istemediği için ödevlerini kendileri de dahil olmak üzere başka kimseye yaptırmaz, çocuğun kendisinin yapmasını teşvik eder. Bu durumda çocuk, destekle yapılan ya da başkasının yaptığı ev ödevine kıyasla “kötü” diye değerlendirilen bir ev ödevi teslim eder. Sonuçta ne mi olur? Bizim okullarımızda, ailelerin yaptığı/yaptırdığı muhteşem ödevlere tam puan verilir, öğrencinin kendi yaptığı ödev ise düşük not alır. Bu durum gösteriyor ki çocuklar, 7 yaşından itibaren yalana alıştırılmakta, hatta yalana özendirilmektedir. Daha da ötesi, bu uygulamaların, çocukların kendilerine olan güvenlerinin gelişmesini ve hatta yaratıcılıklarını engellediğini düşünüyorum. Ülkemizde çocuğa öncelikle dürüstlük ve kendi haklarının ne olduğu öğretilmelidir. İlköğretimin en faydalı şekilde uygulanabilmesi için doğru temeller üzerine kurulması gerektiğine inanıyorum. Yani ezberlemeden, sorgulayıcı olmak, dürüst olmak ve haksızlığa itiraz edebilme özgüvenine sahip olmak ve bilmediklerini nereden bulabileceğini öğretmek prensipleri üzerine inşa edilen bir eğitim sistemi...

Ashnda eğitim sisteminin A'dan Z'ye ele alınıp sil baştan uzun süre üzerinde oynanmamak üzere değiştirilmesi gerekiyor galiba...

Oğlum Can'ın, ilkokul birinci sınıfı Stanford Üniversitesi lojmanlarının hemen yakınındaki bir mahalle okulunda okuduğunu söylemiştim. Hiç İngilizce bilmeden Amerika'ya gitti. Birinci sınıfı Amerika'da tamamladıktan sonra Türkiye'ye döndü ve TED Ankara Koleji sınavına girerek kazandı. Birinci yılda çarpım tablosunu bile öğrenemediği için üzülüyordum. Okulun üçüncü ayında utanarak okula gittim ve öğretmenine, “Can nasıl?” diye sordum. Öğretmeni, “Can çok iyi, ama bir sorunu var” dedikten sonra sevineyim mi yerinip üzüleyim mi bilemediğim bir ifade kullandı: *Kendine çok güveniyor. Merak etmeyin onu da halledeceğiz...* Türkiye'nin göreceli en iyi okullarından birinde, bir çocuğun kendine olan güveni ne yazık ki “halledilecek bir sorun” olarak değerlendiriliyordu. Bizzat yaşadığım bu olayı, tıp fakültesinde girdiğim tüm derslerde öğrencilerime de anlatırım. Öte yandan, Amerika'daki bir okulda ise o ülkenin dilini bilmeyen bir çocuğa öncelikle kendine güvenmesi öğretiliyor. Sonuçta bir Amerika, bir de Türkiye var. İlk ve ortaöğretimdeki bu sistemin getirdiği olumsuz sonuçların üniversite öğrenimiyle kökten değişmesini beklemek pek gerçekçi değil bence... Çünkü üniversiteye başladığı zaman çocuklar 18 yaşına girmiş oluyor. Yani bütün refleksleri gelişmiş olarak üniversiteye geliyor. Bir üniversitenin yöneticisi, fakültenin dekanı, bölüm başkanı ve üniversitenin eğitimi bunları kolay kolay düzeltemez. Bu durum üniversitenin genelini hatta ülkenin genelini kapsıyor. Ben bu durumu çok önemseydiğim için, Rektörlüğüm sırasında bu yönde bazı girişimlerde bulunmaya özen gösterdim.

“ÜNİVERSİTELER, ÜNİVERSİTE GİBİ KOKMALI”

Örnek verebilir misiniz?

Öncelikle her yıl “Uluslararası Dostluk Günü” düzenlenmesini sağladım. Sayıları ilk yıl 40, ikinci yıl 60, sonra 87’ye ulaşan ülke büyükelçilikleri bu etkinlikte katılımcı oldu. Büyükelçilikler Beytepe’de büyük bir alana 87 stant kurdular. Bu stant alanında kendi coğrafyalarını, kendi kültürlerini tanıttılar. Buradaki amacım dünyada bir tek Türk kültürü olmadığını, bu çok kültürlü dünyada bizim de muhtelif kültürlerden görerek öğreneceğimiz özellikler, değerler olduğunu, bu değerlerin bir kısmını kendimize uyarlayarak kültürümüzü daha da geliştirebileceğimizi öğrencilere birebir yaşatarak gösterebilmektir. Rektör adayı olduğum günlerden itibaren bir hayalim vardı: Üniversiteler, üniversite gibi kokmalı...

Üniversitenin, üniversite gibi kokabilmesi nasıl bir şey?

Bilimsel birikim, üretim ve yetkinliğinin, toplumsal sorumluluk projelerinin yanı sıra öğrencilerimizin de katılımıyla farklı renklere bürüneceği, kültür ve sanat etkinliklerinin yer aldığı yaşayan ve nefes alan bir üniversite yerleşkesi hayal ettim... Üniversitenin, sadece mesleğin öğrenildiği yer olmaması gerektiğine, üniversite kültürünü edinmek, farklı düşüncelere saygıyı öğrenmek, kültür ve sanatın birleştirici etkisini özümsemek, hoşgörü ve farklı düşüncelere saygıyı içselleştirmek için bir ortam olması gerektiğine her zaman inandım. Hacettepe Üniversitesi, farklı disiplinlerin bir araya gelmesiyle oluşan zenginlik ve birikim nedeniyle bu açıdan zaten önemli bir ayrıcalığa sahip biliyorsunuz. Bu hayalden yola çıkarak Üniversitemizde bilim, kültür ve sanatı bütünleştirebilmek amacıyla gelenekselleşmesini de hedefleyerek 2019 yılında gerçekleştirdiğimiz “KampüSanat” etkinliğini son derece önemsiyorum.

Üç gün boyunca bir festival havasında gerçekleşen etkinliklerde, seçkin konukların varlığı ile tüm katılımcılar, müzikten görsel sanatlara, felsefe ve edebiyattan sinema, tiyatro ve dansa kültür ve sanatın hemen hemen tüm dallarıyla buluştular. Doğan Hızlan, Ercan Kesal, Prof. Hüsamettin Koçan, Prof. Dr. Cebail Ötgün, Doç. Dr. Devabil Kara konuklarımız arasındaydı. Koçan, Kara ve Ötgün Kampüslerimizde üç farklı duvarı boyayarak Üniversitemizde kalıcı eserlerini bıraktılar.

Sizin başka hedefleriniz de vardı...

Yine, Rektör adaylığım sırasında adımı koyduğum ve hedeflediğim; Üniversitemizin kampüs ortamına, öğrencilerimiz ve tüm personelimizin bilim, düşün ve sanat dünyalarına katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirdiğimiz “Hacettepe Konferansları” dizisini özellikle vurgulamak isterim. Bu konferanslar kapsamında ülkemizin yetiştirdiği, alanlarına büyük katkılar sağlamış; bilim, sanat, edebiyat, spor, teknoloji ve iş dünyası gibi alanlarda isim yapmış kişileri konuk ederek başarı hikayelerinin öğrencilerimiz ve genç akademisyenlerimiz için hem örnek hem de motivasyon kaynağı olmasını amaçladım. Sayısı 18’e ulaşan bu konferanslar dizisinde aralarında Prof. Dr. Aziz Sancar, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen ve Coşkun Aral’ın da olduğu çok değerli isimleri ağırladı Hacettepe Üniversitesi...

“ÖĞRENCİ TOPLULUKLARININ ÖĞRENCİLER KADAR ÜNİVERSİTE İÇİN DE ÖNEMİNİ ANLATMAK SAYFALARA SİĞMAZ”

Gençleri bu tür etkinliklere kanalize etmek zor olmadı mı?

Bu noktada anahtar, üniversiter yapının vazgeçilemez unsurlarından biri olan “öğrenci toplulukları”... Üniversitelerin tanıtım kataloglarında, broşürlerinde çarşaf gibi listelerle yer verilen öğrenci toplulukları bir anlamda sivil

toplum örgütü olarak görülebilecek yapılardır. Öğrencilerin, bilimsel, kültürel, sosyal, sanatsal ve sportif etkinliklerde bulunmalarını, bu etkinliklerle akademik gelişimlerini desteklemeyi sağlayan öğrenci topluluklarının öğrenciler kadar üniversite için de önemini anlatmak sayfalara sığmaz. Hacettepe Üniversitesi'nde sayıları 100'ün üzerinde olan öğrenci topluluklarını mümkün olduğunca destekleyerek onları cesaretlendirmeye, üretkenliklerini artırmaya; bir arada çalışma, öğrenme, eğlenme etkinliklerini en üst düzeye çıkarmalarına gayret ettim. Üniversite genelinde yürütülen tanıtımdan konservatuvar konserlerine kadar tüm etkinliklerde, varlıklarının hem kendileri hem de katılımcılar tarafından fark edilebilmesi için elimden gelen tüm çabayı gösterdim. Bu bağlamda “Çimde Caz” ve “Kampüste Açık Hava Sinema” gibi etkinlikleri bu öğrenci toplulukları ve Öğrenci Temsilciler Konseyi (ÖTK) ile birlikte gerçekleştirdik.

“ÜNİVERSİTE ÖĞRENİMİ, AŞAĞIDAN GELEN EĞİTİMİ TAMAMLAYAN VE EN TEPEDE KALAN KREMA GİBİ OLMALIDIR”

Üniversitenin üniversite gibi kokması için çalışırken, öğrencilerinizin de kendilerini üniversite öğrencisi gibi hissetmeleri, üniversite öğrencisi gibi olabilmeleri için sizin ifadenizle elinizden gelen gayreti göstermişsiniz. Hacettepe dışına çıktıkları zaman ne yapacaklar diye düşündünüz mü?

Rektörlük dönemimde 4 yıl boyunca, her akademik yıl sonunda 21 fakültenin diploma törenlerinde ayrı ayrı konuştum. Her törende, “Bugün Hacettepe’den mezun oluyorsunuz. Ama eğer geldiğiniz gün ile bugün arasında sizden farklı düşünenlere daha fazla tolerans göstermeyi, sizden farklı düşünenler ile daha çok konuşarak ortak bir nokta bulmaya çalışmayı, farklı düşündüğünüz yerlerde soru sormayı öğrenmediyseniz, çevreye ve canlılara olan duyarlılığınız gelişmediyse o zaman Hacettepe Üniversitesi’nden mesleki bilginizi

kanıtlayan diplomayı almanızın çok önemi yok. Bunları bugüne kadar yapmadıysanız, geç kalmakla beraber bundan sonra yapmalısınız. Üniversite yaşamınız boyunca sevgiyi tatmadıysanız yine de üniversite mezunu sayılmazsınız” diye vurgulu konuşmalar yaptım. Burada parantez açarak ilginç bir anımı da aktarmak isterim. Birisi beni bu konuşmamda geçen bazı sözlerimden dolayı CİMER’e şikâyet etmiş ve “Hacettepe Rektörünüz, kızlarımıza, sevgiyi tatmak gibi sözlerle farklı şeyler öneriyor. Sayın Cumhurbaşkanımız, hayal ettiğimiz Kur’an-ı Kerim ile başlayan, Mehter Marşı ile biten diploma törenleri ne zaman olacak?” diye sormuş... Bu ülkede bütün bunları, herkesin onayıyla yapmak elbette mümkün değil ama üniversitelerde bu değişimi az da olsa gerçekleştirebiliriz. Ama bunun temelini, kreşlerde verilen eğitime, hatta anne babanın verdiği eğitime dayandığımı düşünüyorum. Zaten bu eğitimi verebilirsek kadına olan şiddeti ve kadın cinayetlerini de önemli ölçüde azaltabiliriz. Kısacası, üniversite öğrenimi, aşağıdan gelen eğitimi tamamlayan ve en tepede kalan krema gibi olmalıdır...

“GENÇLER, İLKELİ DURMANIN FAYDALI BİR YAKLAŞIM OLMADIĞINI ANLAYINCA GÜCE BİAT EDEN KİŞİLERİN AĞIRLIKTA OLDUĞU BİR TOPLUM OLUŞUYOR”

İlk ve ortaöğretimde temeli kötü kurulmuş bir eğitimden gelen öğrencilerin eğitimini iyileştirmek konusunda üniversiteler ne kadar bir çaba içerisinde? Boyun eğmeyen, çekinmeden sorgulayan, soran, araştıran ve hoşgörülü öğrenci yetiştirme konusunda üniversitelerimiz, ilk ve ortaöğretimden daha mı iyi yoksa onların bir devamı mı?

Bu soruya bir örnekle cevap vermek istiyorum. Benden önceki rektörün döneminde, 2012-2016 arasında ben üniversite senatosunda Tıp Fakültesi temsilcisiydim. Senatoda, üyelerin çoğunluğu söz aldığımda sözünü, “arz ederim” diyerek bitirir ve

“*derin saygılarını*” sunarlardı. Rektör olduğum gün ilk senatoya geldiğimde “*Rektörlük hiyerarşik bir makam değildir. Eşitlerin arasından bir kişi, şu anda bu görevi üstlenmiştir. Dolayısıyla rektör senatoya girdiğinde kimsenin ayağa kalkması gerekmez! Bu senatoda, ‘arz ederim’ ifadesi de şu andan sonra yasaklanmıştır!*” demiştim. Dört yıl boyunca senato toplantılarımız, benimle şakalaşıp takılacak kadar uzun sürerdi. Çünkü herkes görüşünü rahatça ifade edebiliyordu. Senato, üniversitenin en yüksek akademik birimidir. Ben rektörlükten ayrıldıktan sonra aynı senato üyelerinin bir kısmı yine “*arz etmeye!*” ve konuşmalarını “*derin saygılar sunarak*” bitirmeye devam ettiler... Aslında vurgulamaya çalıştığım konu, en yüksek akademik kurullarda yer alan kıdemli hocalarımızın böyle davranarak öğrencilerine bu tür konularda nasıl örnek olabilecekleri? Söylemek istediğim, öğrenciler evlerinde ve ortaöğretimde demokratik kültür ile yetişmiyor, bu nedenle de sorgulayıcı olamıyor. Çünkü çekiniyorlar. Soru sormak, adeta saygısızlık olarak değerlendiriliyor. Sonra da üniversiteye başlıyorlar. Üniversitedeki öğretmenlerinin de inanılmaz demokratik, inanılmaz sorgulayıcı, soru sorana hayran ve sorulan sorulara büyük bir açıklıkla cevap veren, soru sormaya cesaretlendiren öğretim elemanları olmaları her zaman mümkün olmuyor. Eğer öyle olsaydı üniversitenin en yüksek akademik birimi olan senatoda biraz önce bahsettiğim davranışlar sergilenebilir miydi? Akademik olarak birbirimize lisan-ı münasip ile meydan okumamız gereken bir yerde, hiyerarşik düzen içinde sahip olduğumuz yetkiyi sergileyebileceğimiz bir alan gibi görüyoruz üniversiteyi. Bu durum, üniversite öğrencilerinin gözünden hiç kaçmıyor. Öğrenciler de maalesef çok kısa zamanda fark ediyorlar ki böyle davranırsam, benim için daha büyük bir avantaj olur. Bu gençler, kişilik göstermenin, ilkeli durmanın, inanmadığı kararlara itiraz etmenin çeşitli açılardan faydalı bir yaklaşım olmadığını anlayınca güce biat eden, sorgulamadan kabullenen kişilerin ağırlıkta olduğu bir toplum oluşuyor.

“**HİYERARŞİK YAPI, ÜNİVERSİTENİN RUHUNA, VARLIK NEDENİ VE AMAÇLARINA AYKIRIDIR**”

Üniversitelerde hiyerarşik yapı olmamalı mı?

Hiyerarşik yapı, üniversitenin ruhuna, varlık nedeni ve amaçlarına aykırı bir kere... Boğaziçi Üniversitesi'nin eski rektörlerinden Prof. Dr. Üstün Ergüder Hocanın çok güzel bir değerlendirme yazısı vardır. Yazısında, üniversitelerin neden hiyerarşik bir yapıya sahip olmaması gerektiğini anlatıyor. Üstün Hoca bu değerlendirmesinde üniversitenin üç ana görevinden bahsediyor, ancak, esas görevinin eğitim ve araştırma olduğunun altını çiziyor. Özgürce araştırma yapılmayan bir üniversitede, yani hiyerarşik düzenin olduğu üniversitede yaratıcılık, keşif ve yeni açılımların ortaya çıkmasının imkansızlığını önemle vurguluyor Üstün Hoca...

Bu durum her üniversite için geçerli olabilir mi?

Tabi ki... Burada önemli nokta; her üniversitenin iç yapısı birbirinden farklıdır. Bununla ilgili bir konuşmam bir de yazım var... Konuya çok kısa olarak değineceğim. Akdeniz Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Engin Karadağ'ın yaptığı araştırmada; ülkemiz üniversiteleri ve onlara atanan rektörlerin bilimsel çıktıları, üniversitenin akademik personel alımı için verilen ilanların içerikleri, hatta rektörün sosyal medyayı ve üniversitenin web sayfasını kullanması ile üniversitenin bilimsel düzeyi arasındaki ilişkiler irdelenmiş. Bunların alt başlıklarına baktığımızda, üniversite rektörlerinin akademik başarıları ile üniversitede görev yaptıkları süre boyunca üniversitenin uluslararası sıralamalardaki yeri de değerlendirilmiş. Özetle, Türkiye'de 200'e yakın üniversite rektörünün geçmiş akademik başarıları/başarısızlıkları ile üniversiteyi yönetme biçimi ve sonuçları irdelenmiş.

Araştırmanın sonucunu özetler misiniz?

Üniversiteler, sıradan kamu kurumları ve rektörler klasik bürokratlar olmadığı için tahmin edilen sonuç ortaya çıkmış. Hem üniversitelerin uluslararası sıralamalarındaki yükselmeleri hem akademik personel ilanlarındaki nesnel bakış açısı hem de siyasetle ilişkilerini akademik çerçeveye dışına çıkarıp çıkarmamaları çok açık ve net biçimde rektörlerin CV nitelikleri ile bire bir ilişkili bulunmuş. Bütün bunları bile bile ne yazık ki bu konuda hiçbir şey yapmıyoruz. Hiç kimseyi eline bayrak alıp sokağa çıkmaya davet eden yok. Ama böylesine önemli bir durumla ilgili fikirlerini ifade etmek bile öğretim üyelerimizin çekince alanına giriyor. Aralarından nadiren de olsa bir kişi çıkıp, üniversite senatosunda onaylanan akademik personel alım kriterlerindeki üniversitenin geleceğini etkileyecek değişiklikleri, tüm öğretim üyelerine açık forumda eleştirdiğinde üniversitenin “müdürü” çok sert bir cevap vererek zaten çok ufak bir azınlık olan duyarlı öğretim üyelerinin bu tür eleştiriler yapmasının önünü bir çırpıda kesiveriyor. Daha da acısı; bu acınası durum, “olağan” karşılanarak hiç kimse itiraz bile etmiyor ve konu bu şekilde kapanıyor.

Hocam, çok şey konuştuk. Ashında daha günlerce devam edebiliriz. Burada nokta koyarken son olarak ne söylemek istersiniz?

Ashında çok kapsamlı bir söyleşi yaptık sizin sayenizde... Mümkün olduğu kadar, sorularınız eşliğinde samimiyetle düşüncelerimi ve tavrımı ifade etmeye çalıştım. Umarım bu söyleşi metnini okuyanlar için keyifli ve anlamlı bir kapsam olmuştur. Özellikle çok zaman ayırdığımız ve sorularınızla katkıda bulunduğunuz için başta size ve söyleşiyi metin haline getirmek için her aşamada emek verenlere çok teşekkür ediyorum. Ve tabi ki çıktığım yolda bana destek olan, benimle üreten, benimle çalışan herkese, hepinize ve daima yanımda duran eşim Seza ile varlıklarıyla bana güç katan çocuklarım Can ve Ash'ya da gönülden teşekkür ediyorum.

Hocam esas ben teşekkür etmek istiyorum. Bu adanmışlıkla verdiğiniz her türlü mücadele ve uğraşlarınız için tüm camiamız ve anabilim dalmız adına minnetlerimi sunarken bu deneyiminizin mevcut ve gelecekteki nesiller için bir ilham kaynağı olmasını da diliyorum. Bu birlikte dört ayı aşkın süredir sürdürdüğümüz uğraşının ashında emeğe verilen saygı ve değer olarak da algılanması, dernek ve camia kültürümüzün bir gereği ve hatta bir görev olduğunun da bilinmesi gerekir diye düşünüyorum.

Ankara Nisan- Eylül 2022.

Yazarlardan gelenler

Ali Ergen

Türk ürolojisi Haluk Özen'e çok şey borçludur. Ondan iyi insan olmayı, doğrudan vazgeçmemeyi, ürolojiyi, üroonkolojiyi öğrendik. 45 yıllık arkadaşlık, meslektaşlık, birliktelik. Haluk Özen bir lider anıt adamdır. Arkasından giderseniz kazançlı çıkarsınız. Ben öyle yaptım.

Haluk abi bu ödülü sonuna kadar hak ettin. Kutlarım.

Sağlıklı günlerde birlikteliğimizin devamını dilerim

Aydın Mungan

Ben ve eminim ki pek çok insan için Haluk Özen Türk Üroonkoloji'nin çok önemli bir köşe taşıdır. Hatta benim için üroonkoloji, Haluk Özen'den önce ve Haluk Özen'den sonra diye ikiye ayrılmaktadır. 1992 yılında 1. Uluslararası katılımlı Ankara Üroonkoloji Kursu düzenlendiğinde ben henüz ikinci yıl üroloji asistanıydım ve bu kursun düzenleyicisi genç bir doçent olan Haluk Özen'di. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi M salonunda düzenlenen bu ilk kursa, Stanford Üniversitesi Tıp Fakültesinden mesane kanseri alanında dünyanın en önde gelenlerinden biri olan Prof. Dr. Fuad Freiha konuşma yapmaya gelmişti. Böyle bir kişiyi canlı olarak dinlemek inanılmaz büyük bir tecrübeydi. 1995 yılında ise yeni uzman olarak ikinci kursa katılmışım ve yine çok etkilenmişim. Bu kursların devamında da yine dünyanın en ünlü üroonkologları Türkiye'ye geldi ve belki de uluslararası pek çok kongrede bile bir arada göremeyeceğiniz bu kişileri bir arada canlı dinleme şansını bulduk. Her kursta üroonkolojinin en büyük isimleri birer ikişer Türkiye'ye geliyordu. Dr. Fuad

Frehia'nın yanı sıra testis tümörü cerrahisinin babası Dr. J.P. Donohue, İlk sinir koruyucu Radikal Prostatektomiye literatüre kazandıran Dr. Patrick Walsh, Böbrek Tümörünün babası olarak kabul edilen Dr. A.C. Novick, daha sonra yanında doktora yapma fırsatı bulduğum Avrupa Üroloji Birliği başkanı Dr. F.M.J. Debruyne gibi üroonkolojinin çok önemli isimleri Türkiye'ye gelmiş bize üroonkoloji anlatıyorlardı. Biz de o günkü şartlarımızda hiçbir şekilde ulaşamayacağımız bu kişileri birebir dinledik ve sorular sorabildik. Benim için bundan daha da hayranlık uyandıran konu, bu kişileri Türkiye'ye getirmeyi başarmış, daha sonrasında da devamlılığını ve başarı çitasını giderek arttırarak sürdürebilmiş (ki ülkemizdeki maalesef en önemli sorun kaliteyi ve devamlılığı sürdürmedeki eksikliğimizdir) olan bu o zaman genç bir üroloji doçentinin olması idi. Benim Haluk Özen ile ilk tanışmam işte bu şekilde oldu. 1997 yılında Hollanda hükümetinin Uluslararası yüksek öğrenim bursunu kazandım. Hollanda'da Avrupa Üroloji Birliği başkanı Dr. F.M.J. Debruyne'nin yanına gitmeden önce orada yapacağım araştırmalar hakkında fikir almak, ayrıca kendisinin referansını da alabilmek için Haluk Özen'in kapısını çaldım. Hiçbir şekilde sıkılmadan, yorulmadan bütün ilgisi ve dikkati ile Hollanda'da nasıl araştırmalar yapmam gerektiği hakkında beni yönlendiren önemli öneriler ve çok değerli çalışma konuları söyledi. Bana ayırdığı bu zamanı ve üroonkoloji alanında ilerleyebilmem için göstermiş olduğu bu desteği halen büyük bir minnettarlıkla anarım. Araştırma yapmak için gittiğim Dr. F.M.J.'nin kliniğinde bana orada doktora yapma teklifi geldi ama bu çok zor bir görev idi, altından kalkabileceğimden emin değildim ama Haluk ağbi gibi tanıdıklarım vardı. 1997-2002 yılları arasında mesane kanseri üzerine doktoramı yaparken takıldığım yerlerde Haluk ağbeyi arayıp ondan görüş alırdım. Artık benim

için “Haluk ağabey” olmuştu. Çünkü bir gerçek bir ağabeyin kardeşine yapabileceği şekilde destekler veriyordu.

2002 yılında Türkiye’ye döndükten sonra Haluk ağabeyden, (o günlerdeki adı Karaelmas Üniversitesi olan) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesinde bir mesane tümörü bölgesel toplantısı düzenleme teklifi aldım. Bu toplantıya Türkiye’deki üroonkolojinin en ağır topları gelmişti. Yeni bir üroloji doçenti olarak böyle bir toplantının bizim üniversitemizde yapılması ve bana teklif edilmesinden büyük bir onur duymuştum. Ancak toplantı sırasında bazıları benim dışımda gelişen, bazıları da benim tecrübesizliğimden kaynaklanan ve tek başına üstesinden gelemeyeceğim sorunlar çıkmıştı. İşte o sırada Haluk ağabeyin idarecilik yeteneğinin de akademik yönü kadar güçlü olduğunu anlamıştım. Bulmuş olduğu çözüm yöntemlerinin zarıflığını ve beni rahatlatışını hala bugünmüş gibi hatırlarım. Bu toplantı sırasında 2002 Dünya Kupasında Türkiye’nin maçı vardı. Haluk ağabey “Aydın toplantıya biraz ara versek ve maçı seyretsek ne dersin?” dedi. Maç çok önemli idi, Türkiye ile Güney Kore arasında 3. lük 4. lük maçıydı. Toplantıya bu maçı izlemek için ara vermiş konuşmaların yapıldığı yere ekran getirtilip maçı izlemiştik ve Türkiye maçı 3-2 kazanıp dünya 3 üncüsü olmuştu. Toplantıya katılanlar da bu beklenmedik sosyal program ile çok mutluydular, bu çalışırken de arada durup keyif almanın, çalışmanın verimini arttıracaklarının en önemli göstergelerinden biriydi. Akşam yemeğinde ise Emirgan Otel’de güneşin denizin üstünde batışını izlemiştik. Bu görüntü Haluk ağabeyin hafızasında hep kalmıştı ve bana o manzarayı tekrar görmek için tekrar gelmek istediğini belirtti ve bunu kısa bir süre sonrada gerçekleştirdik. O günden sonra Zonguldak ile ilgili en sevdiği anısının bu manzara olduğunu hep söyledi.

2006 yılında Haluk ağabeyin geçirmiş olduğu bir rahatsızlık sonrasında geçmiş olsun telefonu açtığımda bana “Aydıncığım sana dernekte bir

görev vermek istiyoruz. Kabul eder misin?” dedi. Görevin ne olduğunu hiç sormadım zaten sormayı da ayıp kabul ederdim. Haluk ağabeyin bana bunu teklif etmesi görev ne olursa olsun büyük bir onurla kabul etmem anlamına gelirdi. Açıkçası aklımdan ufak bir görev geçiyordu. Bana Türk Üroonkoloji Derneği 4. dönem yönetim kurulu üyeliği teklif ettiğini, bu göreve seçildikten sonra anladım. Çünkü o tarihlerde yurtdışında olduğum için seçime de katılamamıştım. Bu görev ile toplam 4 dönem ve 9 yıl sürecek Türk Üroonkoloji Derneği yönetim kurulu üyeliğim başladı ve bu sürenin 5 yılında Haluk Ağabey ile birlikte çalışma şansını buldum. Bu süre boyunca, onun sayesinde idarecilik ve dernek işlerini yürütme konusunda çok değerli deneyimler kazandım. Türk Üroonkoloji Derneği’nde onun gibi çok değerli akademisyenlerle çalışma ve yeni arkadaşlar tanıma fırsatı da buldum.

Türk Üroonkoloji Derneğinin bir yayını olarak Açık Üroonkolojik Cerrahi Atlası’nı yazmak için 2010 yılında yola çıktığımda gene Haluk ağabeyin kapısını çaldım. Her zaman ki heyecan ve sevgiyle yine zamanını bana ayırdı. Kitapta olması gereken bölümleri birlikte belirledik. Yoğun dernek toplantılarından birinden dönerken İzmir Adnan Mendres havaalanının CIP salonunda Ankara’ya uçuşumuzu bekliyorduk. Ankara uçuşumuzda ciddi anlamda bir gecikme vardı ve burada Haluk ağabey ile birlikte birkaç saat boyunca çok yoğun bir konsantrasyonla çalıştık. Birkaç kere geciken uçuşlarla ilgili yapılan anonslar üzerine kapiya gittik ama uçuşumuzun gecikmesi devam ettiği için, tekrar geri dönüp çalışmaya devam ettik. En son yapılan anonsla birlikte kapiya tekrar gittik ve bilet kontrolü yapıldıktan sonra uçağımıza bindik. Ancak uçakta bizim oturma yerimizde başkaları oturuyordu. Ben “Herhalde çifte bilet satıldı” diye söylenmeye başladım. Sonra durum ortaya çıktı, kitabın hazırlığı sırasında o kadar yorulmuş ve dalgınlaşmışız ki, Ankara uçağı yerine yanlışlıkla Adana uçağına binmişiz. Tabii kapıda bilet kontrolünden bizi nasıl geçirdiler ve Ankara yerine Adana uçağına nasıl aldılar hala anlayamıyorum.

Böyle bir durumda ben söylenirken Haluk ağabey, “Aydın iyi yanından bak.O koltuklar boş olabiliirdi ve biz de Ankara yerine Adana’ya da uçabilirdik. Bir de oradan geri dönmesi olacaktı. Eşlerimizle de bunu anlatmak herhalde pek de kolay olmayacaktı. Bize muhtemelen ne işiniz vardı Adana’da diyeceklerdi.” dedi. O zaman olaylara farklı bir bakış açısıyla bakmayı ve olayları değerlendirirken de çok yönlü olmanın ne kadar önemli olduğunu anladım. Akademik konularda Haluk ağabeyin çok yönlü bakışını biliyordum ama sosyal konularda da aynı bakış açısına sahip olduğunu görmek ve bunu deneyimlemek benim için çok özel bir tecrübeydi.

Haluk ağabeye, bilimsel arenada katılmadığım bir fikri hiç olmadı. Çünkü her zaman yeni literatürü takip eder, dikkatli analizlerden geçirir, kendi tecrübelerini ekler ve ondan sonra bunu gündeme getirirdi. Dolayısıyla fikirleri akıl, bilim temelli analizler sonucu ortaya çıktığı için katılmamak söz konusu olmuyordu. Karşı görüş olsa bile nezaketle dinleyip “Çok haklısın ama şu sebeplerden dolayı farklı düşünüyorum.” derdi. O zaman sizde kendinizi ve fikirlerinizi yeniden gözden geçirme ve bilginizi tazeleme fırsatı bulurdunuz.

Tüm bu öğretiler ve etkilenmelerden sonra benden daha genç kardeşlerime, Haluk ağabeyden öğrendiklerimi aktarmaya ve bana o günlerde sağladığı imkanları elimden geldiğince sağlamaya çalıştım. Yurtdışına gitmek isteyen kardeşlerimize referans oldum. Çalışmalarına yön verici katkılarda bulundum. Cleveland Clinic Türkiye’den bir üroonkolog istediği zaman Haluk ağabey benim adımları vermişti. Cleveland Clinic üroonkoloji alanında işbirliğini geliştirmek istiyordu. O sırada Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi dekanıydım. Oraya gittiğimde “Sadece beni dikkate almayın. İsterseniz tıp fakültemizle de işbirliği yapabilirsiniz.Size öğretim üyelerimizi gönderebilirim.” demiştim.Onlarda bunu kabul etmişler ve masrafları Cleveland Clinic tarafından karşılanan farklı disiplinlerden öğretim üyeleri

Amerika Birleşik Devletleri’nde eğitim alma imkânı buldular.Bizim gibi yeni kurulmuş bir tıp fakültesi için bu bulunmaz bir fırsattı ve temelini gene Haluk Özen atmıştı. Eğer Haluk Özen zamanında bana bu destekleri vermemiş olsaydı ben de benden sonraki gelenlere bunları sağlayamayacaktım.

Haluk ağabeyi her zaman yüksek akademik başarıları, başarılı idarecilik yetenekleri, çok yönlü bakış açısı ve yardım isteyen herkese her zaman elini uzatan kişi olarak hatırlıyorum.

Haluk ağabey benim için, mesleki alanda gelişmemi sağlayan, beni doğru yöne yönlendiren ama sadece akademik alanda değil, idarecilik konusunda da tecrübe edinmemi sağlayan rehber olan bir kişidir. Bu nedenle de gerçekten mesleki yaşantımı derinden etkilemiş yol göstericimdir.O olmasaydı ben bugün ulaştığım pek çok basamağa ulaşamayacak ya da çok daha zor yollardan geçecek belki de yönümü bulamadan ilerleyecektim.Mesleğinde ilk adımlarını atan, karanlıkta kalmış olan bana bir deniz feneri gibi yön gösterici olmuş, yolumu aydınlatmıştır. Onu tanımaktan, onunla çalışmaktan, onunla beraber aynı yolda yürümekten her zaman büyük bir onur duymuş ve her zamanda ismini minnettarlıkla anmaktayım. Bana her zaman herkesin sahip olmak isteyeceği gerçek bir ağabey olmuştur.İyi ki varsınız Haluk ağabey, iyi ki sizi tanıdım, iyi ki benim idolüm oldunuz. Size en içten teşekkürlerimi iletiyor, sizi her zaman saygı ve sevgi ile andığımı bilmenizi istiyorum.

Demokan Erol

Haluk ile çok uzun yıllar aynı çatı aynı klinikte birlikte çalışma fırsatım ne yazık ki olmadı. Belki birbirimizi daha fazla tanıma şansımız olabilirdi ve daha çok anı biriktirebilirdik. Bildiğim Haluk'un kendisini çok iyi yetiştirmiş, sosyal ilişki becerisine sahip, empati yeteneği yüksek, duygusal yanını etkili bir tonda ifade edebilen çok iyi bir hatip olduğudur. İyi hatipler, çok zaman güzel ama boş konuşan, kitleyi içeriksiz konuşmalarla coşkuya sürükleyen kişilerdir. Haluk konuşmalarında; içeriğe önem veren, bilgi ve deneyim dağarcığındakileri sadelik, olgunluk, tevazu ile paylaşan, tartışmaya açık ve karşısındakilerin fikirlerine önem verdiğini hissettiren iyi bir hoca, iyi bir rehber ve iyi bir akademisyen olmuştur.

Haluk ile ilgili hatırımdaki birkaç anektodu paylaşmak istiyorum:

Haluk asistan iken ben öğretim görevlisi olarak çalışıyordum. Asistanlarla genç öğretim görevlisi ve uzmanların büyük hocalar olmadan ziyaret yapmasının önemine Doğan Hocayı ikna çabalarımın olumlu sonuç verdiğine tanık oldum. Gerçekten de mesleki gelişim isteği içerisinde çok okuyan ve enerjisi ile kliniğe motivasyon katan genç uzmanların asistanlara yol gösterme, pratik bilgi aktarma özete yetişmelerine yardımcı olma yönünden büyük katkı yaptığna bugün de inanıyorum.

Ben Hacettepe'den ayrılırken verilen veda yemeğinde neşeli tavırlarıma bakıp "abi biz üzülürken sen eğleniyorsun" şeklindeki güvenmiş ifadesini unutmuyorum.

Üroloji Derneklerinin ayrıldığı dönemde olduğunu sandığım bir kürsü konuşmasında; günün hocalarına, yöneticilerine yönelik eleştiri dozunu giderek yükselten ifadeleri sonrasında, "alkışların coşku ve cazibesinden kaçmanın önemine değinmiş ve bunun değerli bir nitelik olduğuna işaret etmişim". Haluk'un sonraki konuşmalarında bu konuya çok özen gösterdiğine tanık olmuşumdur.

Asistanlığa başlayacağı yıllarda Hacettepe Üniversitesine bağlı olarak kurulan Eskişehir Tıp Fakültesine başvuru eğilimime karşı, Hacettepe Üniversitesinin bir kurum olarak yapısına ve Üroloji Kliniğinin eğitim kadrosuna olanaklarına değinerek orayı tercih etmesi gerektiği şeklindeki telkinlerimi önemsemesinin, yıllar içerisinde ne kadar isabetli olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu yazının ana fikri Haluk'un kişiliğinde akademik liyakatin önemini vurgulamak ve bu konuya ilgiyi yoğunlaştırmak olarak belirlenmiş. Bu nedenle soyut diyebileceğimiz bir kavram olarak Liyakat nedir, ve ne olmalıdır? Konusuna birkaç kelime ile değinmek isterim. Sözlüklerde; yeterlik, değer, bir görevi yetkinlikle yapabilme becerisi olarak tanımlanıyor liyakat. Kapsamında bilgi, birim, fiziksel çaba, iletişim becerisi ve mesleğe özel bazı özel nitelikleri içeriyor. Tüm mesleklerde ve kurumların yönetiminde Liyakat sahibi kişilerin oluşturduğu kadrolar başarıyı ve ilerlemeyi mümkün kılar. Max Weber "Tüm atamalarda liyakatin dikkate alınmasını, bunun dışında hiçbir şeyin dikkate alınmamasını" gerekli görür. Anayasamızın kamu hizmetlerine girme hakkını düzenleyen 70. Maddesinde Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez. Bununla birlikte güzel ülkemizin hemen her alanda layık olduğu gelişim düzeyinin çok uzağında olması liyakat konusuna gerekli dikkat ve titizliği göstermediğimizin kanıtı olsa gerektir. Liyakat sahibi bir kişinin bilim, toplum sağlığı, akademik ortamın oluşturulması ve yönetiminde ne denli önemli olduğuna sanırım Prof. Dr. Haluk Özen iyi bir örnektir.

Haluk, ülkemizde Üroloji Biliminin gelişiminde özellikle Üroonkoloji alanının bugünkü düzeyinde büyük emeği ve katkısı olan bir bilim insanıdır. Yetiştirdiği hekimlerin bunu büyük mutluluk ve övünçle ifade ettiklerini biliyorum. İdari yetenek ve kabiliyetini üniversitenin rektörlüğünü yaparken de kanıtladığı ve kurumun bilimsel düzeyini yükselttiği herkesin bildiği bir gerçektir. Sevgili ailesi ve çevresindeki dostları ile mutlu, başarılı yıllarının devamını diliyorum.

Ender Özden

Kişisel Tarihimde Haluk Özen

Türk Ürolojisine son 35-40 yılda yön veren etkili isim kim diye sorulsa, eminim çoğu ürolog Dr. Haluk Özen olarak yanıtlar. Dünya ürolojisine ve üroonkolojisine kattıkları ile üroloji tarihindeki haklı yerini almıştır. Etkili bir bilim adamı olmanın ötesinde, kişiliği ile de hepimize dokunmuş ve hayatımız etkileyen izler bıraktı ve bırakmaya devam ediyor.

Üroloji camiasına adım attığım ilk günden şu güne kadar her zaman yapıcı eleştirilerini ve desteğini üzerimden hiç çekmemiş ve her zaman ağabeyliğini hissettirmiştir. Bunu desteği sadece bana değil ve Hacettepe Üroloji okulunda bulunan herkese gösterdi ve göstermeye devam ediyor. Bunu hem sosyal ortamlarda hem de bilimsel arenada sonuna kadar yaptı ve yapıyor. Aslına bakarsanız Hacettepe Üroloji “ailesi”nin oluşmasındaki temel taşlardan birisidir. Bunu da sağlayan en önemli özelliği kanımca paylaşımcı olmasıdır. “Ben” demeyen, “biz” diyen, her zaman yol açan, paylaşan ve zamani geldiğinde delege eden bir kişiliğe sahip.

Üroloji camiasında bulunan herkesin Haluk Özen’le ilgili anıları vardır.

Farklı dönemlerde farklı “kimliklerle” yollarımız keşişti ve neredeyse 30 yıldır devam ediyor.

Kişisel tarihimde Haluk Özenle olan ilişkiyi üç dönemde özetleyebilirim. İlki Hacettepe Tıp Fakültesinde okurken hocam, ikincisi üroloji asistanlığım, yeni uzmanlık ve de genç bir akademisyen olarak ağabeyim ve üçüncüsü ise 2013 yılında sonra daha önceki sıfatlara ek olarak kendisinin tanımladığı şekliyle tabiriyle “arkadaş” Haluk ağabey.

Benim ilk tanışmam Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde öğrenci olduğum yıllara dayanır. Dönem 3’te derslere çok devamlılığım yoktu. Yanılıyorsam 1995 yılıydı. Sarı amfide gittiğim

derslerden birisi de Haluk Özen’in dersi idi, hiç unutmuyorum mesane kanseri dersini anlatmaya başladı, ben amfinin arkalarında otuyordum. Bizim amfinin ön sıralarında oturan arkadaşlarımız, hocanın konuşmasıyla birlikte kaleme sarılıp ders notlarını tutmaya başladılar. Bu ana kadar her şey olağan akışında ilerliyordu. Sıradan olmayan şeyse Haluk hocanın ders anlatmayı bırakıp not alanlara kurduğu cümlelerdi. Ezberci eğitime karşı olma, ağızdan çıkan her şeyin hemen yazılması ve Türkiye’deki ezberci eğitim sistemi ve YÖK’ün dayatmacı tavrına karşı olmamız gerektiğiyle ilgili o zamandan bu yana aklımda kalan cümleleri kurdu. Bu cümleler Hacettepe hocalarından duymaya alışık olduğumuz cümleler değildi. Zira Hacettepe ne de olsa İhsan Doğramacı’nın üniversitesiydi. İşin daha da çarpıcı tarafı Haluk hocanın o zaman Hacettepe Tıp fakültesinde dekan yardımcısı olmasıydı. O konuşmasıyla diğer öğretim üyelerinden farklı olduğunu hissettirmişti Haluk Hoca.

Sonraki yıllarda asistanı olarak çok daha yakından tanıma fırsatı buldum. Bu dönemde artık ağabeyimiz olmuştu. Hepimiz çok şey öğrendik Haluk ağabeyden. Bir diğer benim için önemli olan özelliği ise tüm görüşleri dinlemesi, değerlendirmesiydi ve yorum yapmasıydı. Hasta vizitleri sırasında en çömez halimle bile düşüncelerimi dinleyip yorum yaptığını hatırlıyorum. Öğrendiklerim sadece ürolojiyle sınırlı değildi, hayata ve içindeki değerler silsilesini de dairdi öğrendiklerim. Bunları söylerken sadece şefkatli sevecen ve bilgiyi paylaşan bir ağabey değildi tabii ki; Hoca olmanın şartlarını da sonuna kadar yaşar ve yaşatırdı da. Hocalığın şanımdan olan “fırça atmaya” da iyi yapar Haluk ağabey. Onun sesindeki tizleşmeyi duyduğumuz anda fırçanı geldiğini anlamamız uzun sürmezdi. Ama emin olun ki o bile birçok şeyi fark etmemizi ve algılamamızı sağlardı. Tabii bir de en meşhur özelliği ise duygusallığı ve göz yaşlarına hâkim olamamasıydı. Eminim ki diğer ağabeylerim, kardeşlerim onun bu özelliğiyle ilgili daha “çarpıcı” anıları anlatacaklardır.

Bütün bunlarla birlikte, benim tez hocamdı. O

donemde Hacettepe ürolojide çok sık yapılmayan ve Ali Ergen ağabeyimin önemli katkılarıyla yaptığımız deneysel çalışma idi. O tezin okumaları sırasında sorduğu sorular zihnimde canlılığını koruyor ve hala tebessüm ettiriyor.

2013 yılında San Diego'da yapılan AUA kongresi Haluk ağabeyin, farklı yönlerini de yakından tanıma fırsatı bulmuştum. O zamanlar Hacettepe Üniversitesi ve özellikle Üroloji bölümü yoğun saldırı altındaydı. Yığınla insan bölüme alınmış ve ciddi baskılar uygulanıyordu. Bu süreçten nasıl çıkılabileceği ve nelerin yapılması gerektiği en çok konuşulan ve düşünülen konuydu. Yaptığımız o konuşmalarda Haluk ağabeyin neler yapması gerektiğiyle ilgili görüşlerimi söylemiştim ve aslında şimdi düşününce epey de cesur sayılabilecek şekilde söylemiştim düşüncelerimi. Bunları da gayet açık yüreklilikle dinlemiş ve kendi stratejisini de anlatmıştı. Sonrasında onun o stratejisinin ne kadar doğru olduğunu hepimiz yaşayarak gördük. Bu uzun sohbetin ardından söylediği, kişisel tarihimde gerçekten önemlidir. Zira o konuşmanın sonunda beni "arkadaşı" olarak tanımlamıştı.

Öğrenciliğiyle başlayan, kardeşi ve bunlara ek olarak arkadaşı olarak devam eden bu yolculuğu dilim döndüğünce anlatmaya çalıştım. Ama biliyorum ki birkaç sayfada anlatılabilecek bir kişi değildir.

Feridun Şengör

HALUK ABİM

Bilimsel ve sosyal hayatımda çok değerli yeri olan sevgili Haluk abimi birkaç satıra sığdırmam mümkün değilse de belki paylaştığımız zamana ait anı ve kazanımları özetleyerek yaşamımızın belirli bir bölümüne not düşebilirim diye düşünüyorum...

Bundan tam kırk üç yıl önce Hacettepe Tıp Fakültesinde okurken üroloji ihtisası yapmaya karar verdim ve yaz tatillerinde üroloji kliniğinde gönüllü çalışmaya başladım. İşte abimle ilk karşılaşmamız

benim genç bir stajyer doktor olarak hayallerimdeki uzmanlık alanına ilk adımı attığım o yaz aylarında oldu. O zaman kendisi kıdemli asistandı, çalışkan, uyumlu ve neşeli kişiliği ile beni çok etkilemişti.

Elektif staj döneminde ve asistanlık eğitimine başladıktan sonra, insan sağlığına hizmet ve bilgiyi paylaşmak adına birlikte, ekip ruhu içinde sevgi ve saygıyla çalıştık. Öyleki adeta Haluk abi ile adımlarımız birbirini izledi, ben internken abim başasistan oldu ve en sonunda abim uzman olduktan sonra da boşalttığı kadroya ben asistan olarak başladım. Daha sonra abim tekrar kliniğe döndüğünde ben başasistandım. Bu zaman zarfında, özellikle ben başasistanken, çok sayıda ameliyatlara girdik, en zor ameliyatlarda bile abim her zaman soğukkanlı ve etrafına güven veren duruşuyla bize örnek olurdu. Uzman olarak katıldığım bilimsel aktiviteler ve kongrelerde, özellikle üroonkoloji kongrelerinde, her zaman bilgisiyle ön plana çıkar, kongreye getirdiğimiz çalışmalarımızı sunarken bizim yanımda ve arkamızda dururdu. Haluk abi bilim adına asla ödün vermez, kanıta dayanmayan hiçbir fikrin arkasında durmazdı; bu nedenle bilimsel anlamda hiç fikir ayrılığımız olmamıştır. Özellikle Üroonkoloji Derneği Başkanlığı yaptığı dönemde düzenlediği kongreler, yazımına emek verdiği kitaplar sayesinde üroonkolojinin yeni nesiller tarafından da sevilmesine ve gelişmesine çok büyük katkıları olmuştur.

Benim meslek hayatımda her zaman bir abi ve yol gösterici olarak hep yanımda olmuştur. Doçentlik, profesörlük başvurularımda danışmanım ve destekçim olarak hep en yakınımda bulmuşumdur. Özellikle en son atandığım dekanlık görevinde de Hacettepe Üniversitesi Rektörü olarak inanılmaz teknik destek sağlamış gerçek bir abinin yapabileceği her şeyi yapmıştır. Bu katkılarını asla unutamam.

Sosyal yaşantımızda da abimle ailece sık olarak görüşürüz. Yurtiçi ve yurtdışı sayısız gezilerde birlikte olduk, o gezilerin tadına doyum olmaz. Özellikle her ikimizin de memleketi olan Merzifon'a

yaptığımız gezi sırasında abimin akrabalarının sunduğu memleket yemekleri ve dalından kopardığımız kirazların tadı hala damağımdadır. Her yaz artık klasikleşmiş olan Bodrum'daki güneş batımı yemekleri ve sohbetleri de unutulmaz anılarım arasındadır.

Daha önce de söylediğim gibi bilimsel kişiliğinden asla taviz vermeyen herkese nasip olmayacak şekilde mesleki finalini Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğünü arkasında en ufak şaibe bırakmayacak şekilde yapmış çok değerli bir bilim adamı, sevgili eş ve sevecen bir babadır.

Size her zaman neyi hatırlatıyor diye sorarsanız;

Değerli abim, bana hep öğretileri ile sonsuzluğa tesir eden, onun etkisinin nerede biteceğini bilemeyeceğimiz bilge bir öğretmeni hatırlatır. Çünkü bilirim ki ondan öğrendiğimiz bilgi ve deneyimler öğrencilerimiz ile geleceğe taşınacaklardır. Çünkü hastaya yaklaşımı, cerrahi deneyimi, hayata karşı duruşu bizlere olduğu gibi bizden sonraki nesillere örnek teşkil edecektir. Çünkü öğretileri akıl ve bilimin yol göstericiliğinde bireye, topluma, ülkesine, insanlığa yararlı hekimler olmanın yollarını gösterecektir...

İyi ki kendisini tanıdım, iyi ki onunla hekimlik, yöneticilik ve dostluk adına değerli katkılarla dolu güzel anıları paylaşabildim.

Sevgili rektörüm, hocam, dostum ve abime, mesleki ve sosyal yaşamıma yapmış olduğu çok değerli katkılardan dolayı teşekkür eder, sevdikleriyle birlikte sağlık, huzur ve mutluluk dolu uzun yıllar dilerim.

Sevgi ve saygılarımla.

Prof. Dr. Feridun ŞENGÖR

İlhan Erkan

BENİM GÖZÜMDEN HALUK ÖZEN

Haluk Özen ile 1976 yılında bir gece nöbet sırasında tanıştım.

Haluk, seçmeli Üroloji İntern'i...

Ben Üroloji Öğretim Görevlisi ve acil bir operasyon için ameliyata gelen kişi...

Gözlerindeki o öğrenme isteği ve bilim ışığı hiç kaybolmadı.

Sonra...

Üroloji asistanı oldu. Üçüncü yılında Avrupa Üroloji kongresinde yaptığımız araştırmaları sundu.

Uzman oldu, tüm öğretim üyelerinin ortak kararı ile akademik kariyerine başladı.

Yaşamına, sırası ile sevgili SEZA, CAN ve ASLI girdi.

Örnek bir eş ve baba oldu.

Bilimsel isteği hiç bitmedi. Önce İngiltere'ye sonra A.B.D.'ne gitti.

Başarılarla döndü.

Benim bir tanımım vardır. Bevliyeci ve Ürolog...

Hacettepe'de Bevliye'nin Üroloji'ye dönüşmesinde öncü rol oynadı.

Bir uzman iken, benim Doçentlik tezimi okumasını istedim. Çok yararlı katkılarda bulundu.

Önce Çocuk Ürolojisi'ne sonra da Üro-Onkoloji'ye ülke çapında yararlı hizmetler verdi.

Dekan Yardımcılığı ile idari görevlere başladı. Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü ile bu hizmetlerini taçlandırdı.

Kanımcıca Hacettepe'nin fabrika ayarlarına dönmesinde büyük roller üstlendi.

Başarılarla dolu genleri olan bir aileden geliyordu. Bu genleri sevgili SEZA ile evlatlarına taşıdı.

Ne mutlu Haluk'a ve onu tanıdığım için ne mutlu bana...

İlhan Erkan

Levent Türkeri

Sevgili Hocamız Prof. Dr. Haluk Özen hiç şüphesiz Türk Ürolojisine yön veren ve gelişmesine katkıda bulunan isimlerin en önde gelenlerinden birisidir. Bu nedenle kendisinin onuruna böyle bir ödülün tesis edilmiş olması çok yerinde olmuştur. Türk Ürolojisinin geleceği adına verdiği büyük mücadele ve yaptığı fedakarlıkların bu şekilde takdir edilmesi en azından bir vefa borcudur.

Sevgili Haluk hocam-abim ile tanışmamız çok uzun yıllar öncesine uzanmaktadır. Kendisi büyüğüm olduğu ve ben henüz asistanken sevgili Hocam çoktan camiada iyi bilinen bir isim olduğu için benim onu tanımam, onun beni tanimasından çok daha önce olmuştur. Kendisi ile yüz yüze iletişimimiz ise 1988 yılında bir bilimsel toplantı sırasında soru cevap bölümünden sonra başlamıştır. Daha sonraki yıllarda değişik bilimsel ve sosyal ortamlarda önce öğretmen-öğrenci etkileşimi çerçevesinde başlayan ilişkimiz yıllar içerisinde birlikte yapılan pek çok çalışma ve verilen çok sayıda mücadele sonucu, özellikle de Türk Üroonkoloji Derneği'nin kuruluş aşamasından sonraki gelişim sürecinde çok daha ileri bir noktaya doğru evrilerek ağabey-kardeş ilişkisine yükselmiştir. Bu süreç içerisinde kendisinden hem bilimsel hem de insanlık anlamında öğrendiğim çok şey olmuştur. Hekim-ürolog olarak sürdürdüğümüz yaşantımızda her şeyden önce insan olduğumuzu ve iyi bir hekim/bilim insanı olmanın yanı sıra asıl amacın iyi bir insan, iyi bir aile bireyi, iyi bir dost olmak olduğunu bana her zaman hatırlatmıştır. Bu nedenle kendisine ne kadar teşekkür etsem azdır.

Sevgili Haluk Özen hocamın Türk Ürolojisine özellikle üroonkoloji alanında çok değerli katkıları olmuştur. Her şeyden önce mesleğimizin geleceğini sağlam temeller üzerine kurmak gerektiğini görüp, bunun için çalışmıştır. Kurumsal hale getirilmiş, hedef ve içeriği iyi tanımlanmış bir eğitimin mesleki kalite standardını geliştirmenin

kilit taşı oluşturduğunu hem etrafına öğretmiş hem de bu konuda durmadan çalışıp yeni projeler oluşturmuştur. Yönetim kurullarında görev aldığı dönemlerde Türk Üroonkoloji Derneğinin bilimsel toplantılarının hepsini söz konusu amaç doğrultusunda en etkin biçimde kullanmaya çalışmış ve planlama toplantılarında ortak aklın sonuna kadar değerlendirilmesine büyük önem vermiştir. Bu konudaki yoğun çaba ve çalışmaları, yönetim kurullarında birlikte çalıştığı herkesin tanık olduğu bir durumdur. Söz konusu vizyon ve çabalarının bir sonucu olarak ve liderliğini yaptığı dinamik grubun çalışmaları sonucunda Türk Üroonkoloji Derneği kurumsal yapısını sağlam biçimde oluşturmuş ve pek çok merkezde bu bilim alanının gelişmesine katkıda bulunmuştur. Bu konudaki yoğun çaba ve projelerinin bir diğer güzel örneği de pek çok genç meslektaşımızın hem teorik hem de pratik anlamda üst düzey eğitim almalarını sağlayan "Üroonkoloji Okulu" olmuştur.

Meslek eğitimi ve uygulama standartlarını çok daha yukarılara taşıma çalışmaları sadece üroonkoloji ile sınırlı kalmamış, Türk Üroloji Yeterlik Kurulunda önce ikinci başkan sonra da başkan olarak Türk ürolojisini bir bütün olarak daha ileriye götürmeyi hedeflemiş ve tüm engellere rağmen bu yönde yoğun biçimde çalışmıştır. Akademik ilerleme ve atamaların rasgele değil, belli kriterlere uygun olarak liyakata dayalı biçimde gerçekleştirilmesi için verdiği takdire şayan mücadele akıllardadır.

Üroonkoloji eğitimi alanında hayata geçirdiği ve ürolog meslektaşlarımızın meslek içi eğitimine olağanüstü katkı sağlayan bir diğer projesi de Ankara Üroonkoloji Kursları olmuştur. İnternet ve bilgisayarların daha günlük hayatta hayal bile edilemediği, cep telefonlarının sadece televizyondaki bir bilim kurgu dizisinde görüldüğü zamanlarda üroonkoloji alanında Dünyanın en önde gelen uzmanlarının ülkemize gelerek yaptığı sunumlar ile gerçekleştirilen bu çok değerli toplantıların ülkemizdeki üroonkoloji eğitimine sağladığı olağanüstü katkıyı o günlerin koşullarını yaşamış

olan meslektaşlarımız çok iyi bilmektedirler. Söz konusu toplantıların oluşturduğu sağlam bilimsel ortam daha sonra Üroonkoloji Kongrelerine dönüşmüş olup, halen devam etmektedir.

Sevgili Haluk hocamız sadece iyi bir eğitici değil aynı zamanda çok iyi bir bilim adamıdır. Liyakatın ve bu özelliğe göre yapılan seçimlerin başarılı bir mesleki gelişim ve profesyonel düzen için önemini çok iyi bildiğinden, meslek hayatı boyunca daima yüksek kalitede ve üst düzey bilimsel araştırma yapmaya önem vermiş, başkalarını da bu yönde motive edip, destek sağlamıştır. Bu konuda her zaman son derece titiz ve dikkatli davranmış, yayınlarını hep bu hedefi gözeterek yapmış ve hepimize örnek olmuştur. Pubmed'te kısa bir araştırma yapıldığında söz konusu durum bütün açıklığı ile ortaya çıkar. Ürolojinin temel konularında ama özellikle üroonkoloji alanında çok sayıda, hem ulusal hem de uluslararası üst düzey yayımları yukarıda bahsettiğim titiz ve detaylı planlama ve çalışmalarının ürünüdür. "Üroonkoloji Kitabı"nın hazırlanması ve basılması sürecinde ve birlikte yaptığımız diğer yayınlarda birebir tanık olduğum bu durum, kendisi ile bilimsel çalışma-yayın yapan herkes tarafından da çok iyi bilinen bir özelliktir.

Sevgili Haluk hocamız Türk Ürolojisini yurt dışında da çok değişik ortamlarda başarıyla temsil etmiştir. Hem uluslararası arenada ülkemiz ürolojisinin tanınırlık ve prestijinin artmasını sağlamış, hem de dünyanın pek çok yerinden önde gelen bilim insanları ile kurduğu sağlam ilişkiler ile genç meslektaşlarımızın eğitim almak üzere yurt dışına gidebilmeleri konusunda yol gösterip, destek olmuştur.

Sevgili Haluk hocamızın mesleki bilgi ve becerileri ve yöneticilik özellikleri yanında insan ilişkileriyle de Türk Ürolojisine yeni katılan genç meslektaşlarımız için önemli bir rol model olduğunu düşünüyorum. Kimseyi küçümsemeden, en küçüğünden en büyüğüne çevresindeki insanlarla son derece içten, samimi ve dostça bir iletişimi hiç zorlanmadan kurmak kendisine has

özelliklerden birisi olup, genç kuşaklar için de çok değerli bir örnek oluşturmaktadır. Buna ilaveten sevgili Haluk abinin sosyal ilişkileri bir o kadar renkli ve keyiflidir. Kendisi ile sohbet etme fırsatı bulan herkes sosyal konularda derinlemesine bilgi sahibi olduğunu ve bu bilgiye dayanan analizlerle görüşlerini oluşturduğunu bilir. Bu görüşlerini de kendine özgü, espirili uslubu ile paylaştığı için sohbetleri katılan herkesin keyif aldığı oturumlara dönüşür. Haluk Hoca'nın bulunduğu ortamlarda ve katıldığı toplantılarda daima etrafında kalabalık ve ilgili bir topluluk kendiliğinden oluşur ve her zaman üzerinde konuşulacak ve tartışılacak bir konu ve yeni bilgilerle birlikte bolca gülümseme de bulunur. Bu birliktelikler hep güzel anılar olarak katılanların hafızalarında yer eder. Haluk abinin zekası espirilerine de yansıdığı için hem sosyal hem de mesleki anlamda bir cümlede pek çok şeyi kolaylıkla ifade edebilir. Kendisine özgü biçimde kullandığı pek çok deyim vardır. Bunlardan benim için en çok akılda kalanlardan bir tanesi "Allah prostatın çıkarılmasını isteseydi oraya koymazdı" olmuştur. Teknik olarak karmaşık bir ameliyatın hem işlem sırasında hem de sonrasında sorunlarını tek bir cümlede bu kadar güzel özetlemek onun bu yeteneğinin bir göstergesidir. Bunların yanında konuşulan konuya uygun birbirinden güzel öyküleri ve fıkraları da her zaman hazır olup, sohbetlerini aranın kılan özelliklerindedir.

Sevgili Haluk Hocam ile birlikte çalışma fırsatı bulup, mücadele etmiş olmak benim için hep büyük bir mutluluk ve onur kaynağı olmuştur. Umarım birlikte daha nice güzel ve keyifli sohbetler ve çalışmalar yapmak hem bana hem de tüm sevenlerine kısmet olur.

Kendisine bundan sonraki yaşantısında da eş, çocukları ve torunları ile birlikte, her anını büyük keyifle yaşayacağı sağlıklı, mutlu ve huzur dolu günler diliyorum.

Prof. Dr. Levent Türkeri

Orhan Göğüş

Prof.Dr. Haluk Özen'ı 1970'li yılların sonunda, Ankara Ürologlar Derneği'nin Numune Hastanesi'nde yapılan toplantısında ilk defa tanıdım. O yıllarda Üroloji Camiasının genç bir üyesi olan Prof.Dr.Haluk Özen'in, takip eden yıllar içerisinde, her geçen yıl artan bir ivme ile camiamızdaki yeri ve etkinliği arttı. Dr. Haluk Özen, Dr.Ali Ergen ve Dr. Yaşar Bedük, aynı dönemlerde ihtisas yaptıkları için, Dr. Bedük'ün Ankara Tıp Fakültesine gelmesinden sonra ilişkilerimiz daha da yakınlaştı. Dr. Özen, Avrupa ve Amerika'da konusunda en yetkin merkezlerde, Üroloji'nin değişik alanlarında çalışmalar yaptıktan sonra, tecrübelerini Hacettepe Tıp Fakültesi'nde, yetenekli ve yeterli bir şekilde uygulamakla kalmadı, düzenlediği toplantı, kurs ve kongreler ile ülkesinin tüm üroloji camiası ile paylaştı. Türkiye'de düzenlenen kongre ve sempozyumların bilimsel kalitesinin yükseltilmesi, alanında en yetkin isimlerin dünyanın sayılı merkezlerinden ülkemize davet edilmesi, noktasında lider isim olarak adını Türk Üroloji camiasına kabul ettirmiştir. Ankara Ürologlar Derneğinin, hafta sonları Hacettepe Üniversitesinde asistan hekimler için düzenlediği, eğitim toplantılarına bıkmadan usanmadan verdiği destek ile ülkemiz üroloji eğitiminin bilimsel yetkinliğinin artmasına hizmet etmiştir. Kongrelerde, bilimsel olarak aktif ve her üroloğun özenerek baktığı Dr.Özen, sosyal olarak da, her kongrenin, ilgili ve göz önünde önder ismi olmayı başarmıştır. Arkadaşlık, kardeşlik, liyakat, konularında genç arkadaşlarımızın hala ondan öğrenecek çok şeyleri olduğunu düşünüyorum. Dr.Özen sadece kişisel bilimsel gelişimini tamamlamakla kalmamış, etrafındaki tüm arkadaşlarına bilimsel ilerleme konusunda ufuk açmış, yurt dışında kazandığı bilinirlik ve bilimsel itibarını genç arkadaşlarının ilerlemesi konusunda kullanmaktan geri durmamıştır. Bulduğu sosyal ortamlarda her zaman neşe kaynağı ve ilgi odağı olan renkli kişiliği ile iyi bir aile babası da olduğunu

bildiğim Dr. Özen'in ürolojiye, bilimsel ve sosyal katkısının ömrü boyunca devam edeceğine hiç kuşum yok. Kendisinin nice ulusal ve uluslararası ödülü hakettiğine inancım tamdır, Ürolojik Cerrahi Derneğinin, kendisine layık gördüğü; Yaşam Boyu Başarı Ödülünde çok yerinde olduğunu düşünüyorum.

Prof. Dr. Orhan Göğüş

Özgür Remzi

Bugün 5.04.2022 saat 21.56 ve Abu Dhabi Uluslararası Havalimanı'nda uçak bekliyorum. Serdar'ın nezaket gösterip bendende bir yazı katkısı istemesi üzerine bu satırları kaleme alıyorum.

Ben Haluk Ağabeyi 50 seneyi aşkındır tanıyorum. Bizim çocukluğumuzda üroloji ailesinden herkesi evimizde hatırlıyorum, bütün ağabeylerimden sevgi, destek gördüm ve yol yordam öğrendim.

Hani bir laf vardır, "Herkes eşittir ama bazıları daha eşittir." diye, hiçbir zaman dile getirilmese bile, babamın ve annemin Haluk Ağabeye olan sevgi ve yakınlıklarını hissetmemek imkansızdı. Hatta o zamanki meşhur dizi Dallas'taki hoş insan Bobby nedense Haluk Ağabeyin lakabı olarak uzun yıllar üstüne yapıştı kaldı.

Babam ve annemden yıllarca bir üroloji kongresi için gidilen ve grupta Haluk Ağabeyinde bulunduğu Atina gezisini dinledim. Nasıl hoş vakit geçirdilerse, hayatlarının sonuna kadar büyük bir keyifle o geziden bahsettiler.

Uçağıma daha iki saat var, sayfalarca daha birçok anı yazabilirim, ama birkaç cümle ile burada sonlandırmak istiyorum.

Benim Haluk Ağabey ile bir ortak yönümde ikimizin doğum günü aynıdır.

Hak verirsiniz ki kendisinin hekimliği ile ilgili ben birşey yazamam, ama insanlığı, ağabeyliği, kötü gün dostluğu, yöneticiliği ve ailesine düşkünlüğü bana her zaman örnek olmuştur.

Layık gördüğünüz ödülü parlak kariyerinin taçlandırılması olarak görüyor ve kendisini kutluyorum.

Saygılarımla
Özgür

Saadettin Eskiçorapçı

Ne zaman tanıştınız? Ne zaman nerede birlikte oldunuz?

Prof.Dr. Haluk Özen ile öğrencilik yıllarımda verdiği amfi dersleri sırasında tanıştım ve asistanlığım sırasında daha yakın ve birebir tanışma ve çalışma fırsatı buldum.

İlişkinizi mesleki, resmi ve sosyal anlamda nasıl tanımlarsınız?

Haluk Özen hocamız yani Haluk abi benim için çok önemli bir hoca olmasının yanı sıra, akademik çalışmalarımın çoğunu beraber yaptığım, özellikle asistanlık ve ilk uzmanlık yıllarımdaki zamanımın büyük çoğunluğunu beraber geçirdiğim akademik ve sosyal hayatla ilgili çok şey öğrendim ve ilham aldığım önemli bir figür. İlerleyen yıllardaki yakın çalışma ilişkimiz onu benim için çok önemli bir mentor hatta gerçek hayatta olmayan aileden bir abi olarak görmemi sağladı.

Ondan ne öğrendiniz? Bilimsel, mesleki ve sosyal anlamda. Bu öğrendiğinizi sizi nasıl etkiledi ve bu öğretiyi nasıl aktardınız ve geliştirdiniz?

Özellikle bilimsel arenada katılmadığımız fikirleri var mıydı? Bunu paylaştınız mı?

Bilimsel yazı yazmayı, akademik ortamlarda nasıl çalışılması ve akademik çalışmaların nasıl yorumlanması gerektiğini ve gerçek hayatta uygulama şeklini ve etik bir bilimsel çalışmanın nasıl yapılma-

sı gerektiğini en çok Haluk Özen'den öğrendim. Bununla beraber multidisipliner çalışmalar yaparken nelere dikkat edilmesi gerektiğini ve tüm bunları yaparken sosyal ilişkileri nasıl yönetmek gerektiğini ile ilgili bir çok şeyi de ondan öğrendim.

Şu anda akademik dosyamda bulunan akademik kalitesi yüksek çalışmaların hemen hemen hepsini Haluk abiyle beraber yaptım. Akademik çalışmalarını yaptığım o süreçte çok da fark etmediğim şekilde literatüre gerçekten katkısı bulunan güzel çalışmalar da ortaya çıktı. Bu durumun zaman içinde nasıl geliştiğini şu andan geri dönüp baktığımda net bir şekilde görmekteyim. Bu akademik kalitenin gelişimine Haluk abinin katkısı, sadece benim için değil benimle beraber özellikle Üroonkoloji alanında çalışma yapan diğer asistan ve uzman fellow kardeşlerimde de gözlediğim bir konu.

Haluk Özen hocamızın bilimsel düşünce yapısını dönemin gerçekleri içinde çok ilham verici ve akademik liderlik karakteri olan bir yapıda görürüm. Gerçekten o zaman yapılmayan ve alanında ilkler olan bir çok bilimsel çalışmayı Haluk abi ve ekibi olarak bizlerde yaptık. Kendi adıma özellikle Üroonkoloji alanında multidisipliner çalışma ve database oluşturma konusunda Haluk abi ile başlattığımız bilimsel çalışmalarını geliştirip genç nesillere aktarmanın haklı onurunu yaşıyorum.

Onu siz de yer etmiş bir sözü nedir?

Onun ben de yer etmiş en önemli sözü abilik kavramı ile ilgili olan sözüdür. Emeklilik töreninde kendisi için en önemli onurun 'Haluk abi' olmak olduğunu söylemişti. Bilimsel arenada insani değerlerin önemini vurgulayan bir motto olması beni de etkilemiştir.

Sizin hayatınızda neyi değiştirdi?

Benim akademik hayatımın hemen hemen her alanına etki ettiğini söylemeliyim. Akademik bakışımın ilk tohumları atılırken en önemli pay onundu. Sosyal hayatımda onun yaşantısından çok dersler çıkardığımı ve örnek aldığımı söylemeliyim. En önemlisi de Kariyer kitabım olan 'Konuşulmayan erkeklik'i yazarken ilham aldığım hocalarımdan biridir.

Sizce yaptığı veya sağladığı en önemli birkaç katkı nedir?

Bence yaptığı ve sağladığı en önemli katkı Türkiye’de etik bilimsel düşünce yapısının en önemli ilham verici liderlerinden olması ve çağının çok ötesinde bilimsel toplantılar düzenleyerek gerçekten kaliteli bir bilimsel ortam nasıl yaratılır hepimize yol göstermesi idi. Haluk abinin katkıları olmasaydı Üroloji ve Üroonkoloji alanında bu günkü gibi yüksek bilimsel ve etik değerlere sahip bir üroonkologlar ve bir Türk Üroonkoloji derneği olacağını düşünmüyorum.

Sizce neyi farklı yapmalıydı?

Kariyerinin son döneminde akademik camiadan uzak kalması ve oluşturduğu yüksek bilimsel akademik ortamın meyvelerini toplayıp taçlandıracağı bir dönemde bizden uzak kalmasıydı.

Size her zaman neyi hatırlatıyor?

Onunla ilişkinizden dolayı öğreti olarak iletmek istediğiniz mesaj nedir?

Etik kavramları bırakmadan bilimsellikten uzaklaşmadan insan odaklı bir hekimlik ve akademisyenlik yapıyorsam aslan payı Haluk abinindir.

Ona söylemek istediğiniz vermek istediğiniz mesaj nedir?

49 yıllık ömrüme dönüp baktığımda akademik ve sosyal tüm alanlarda bugünkü olduğum konumda olmama çok ciddi etki eden bir figür Haluk abi. İyi ki Haluk abiyle yolum keşişti, iyi ki onun yanında yüksek etik bilimsel değerler ile yoğrulma fırsatı buldum.

Emekli olsa da mutlaka ektiği akademik tohumların ürünlerini geliştirmek ve özellikle akademik çalışmalarda bana ve genç nesillere ilham olmaya devam etmek için aramızda olmasını temenni ederim

Saygı ve hürmetlerimle
Saadettin Eskiçorapçı

28 Nisan 2022

Sinan Ekici

Sevgili Haluk Abim, Hocam,

Sevgili Haluk Hocam ile ilk tanışmam 1993 yılında oldu. O yıllarda, rutin derslerin dışında öğretim üyeleri “makale saati” aktivitesi düzenliyordu. Onkoloji konusu çok ilgimi çekiyordu. Haluk Hocamın grubuna kaydolmuştum. Bu aktivite sırasında bir makalenin nasıl yorumlanması gerektiğini öğrenmiştim. Haluk Hocamın bilimsel bakış açısı beni etkilemişti. 1994 yılında üroloji stajında ürolojiye olan ilgim daha da arttı. Bu ilgimi fark eden Hocamın önerilerini not etmişim.

1995 yılında TUS sınavı ile açılan tek asistan kadrosundan girerek Hacettepe Üroloji Ailesi’ne dahil oldum. Haluk Hocamın üroloji asistanı olmama verdiği memnuniyetini hala hatırlarım. 1. Yıl asistanlığım sırasında Hocamın yönlendirmesi ile bilimsel çalışmalara başlamışım. Haluk Hocamın bilimsel bakış açısı ve çalışma metodu yetişmemde çok etkili oldu. Bir konuyu irdeleme ve oradan bir çalışma konusu çıkarabilme yetisi olağanüstüydü. Elde ettiğim bu bilimsel bakış açısı ile bir çalışma tasarlama, literatür taraması, çalışma organizasyonu, çalışmayı tamamlama ve bir yayına dönüştürme sürecini Haluk Hocamdan öğrendim. Bu süreç hiç kolay değildir. Rutinin dışında ayrı bir özveri gerektirir. Ben Haluk Hocamdan bir harf daha öğrenmek için gece gündüz çalıştım, öyle ki akşamları evinde bile huzur vermedim, geç saatlere kadar yeni çıkaracağımız makaleler üzerinde çalıştık. Haluk Hocam bir gün “Oğlum seni evlatlık alacağım artık” dedi Haluk Hocam ile bire-bir çalışmanın verdiği mutluluk paha biçilmezdi.

Günlük rutin üroloji eğitimimiz sırasında Hacettepe Üroloji’nin her biri alanında uzman çok değerli hocalarımızdan eğitim aldım. Ancak, üroonkolojiye olan merakım asistanlığımın ilk gününden başlayarak Haluk Hocam ile daha yakın çalışma fırsatı bulmamı sağladı. 2. Yılım başından itibaren Haluk Hocam uzman abilerimizle birlikte “Üroonkoloji Polikliniği”ne girmeme izin verdi.

Bu benim için ayrı bir motivasyon kaynağıydı. Üroonkoloji ameliyatlarında mutlaka bulunmaya gayret ettim. Üroonkolojik cerrahinin prensiplerini bıkmadan usanmadan öğretti. Müteşekkirim. En zorlu vakalarda, en sıkıntılı durumlarda her şeye hakim, kendinden emin bir şekilde ameliyatı başarı ile tamamlayan ve hastasına şifa veren Hocamdan çok ama çok şey öğrendim. Haluk Hocam ile ilişkimiz kelimenin tam anlamıyla usta-çırak ilişkisiydi. Kasım 2000'de ihtisas sınavını takiben Haluk Hocam "bugünden itibaren Üroonkoloji fellowu olarak çalışacaksın" dedi. Sorumluluğum daha çok artmıştı. Haluk Hocamdan daha çok şeyler öğreneceğim için de mutluydum.

Üroonkoloji eğitimim sırasında Haluk Hocam Mayıs-Haziran 2000'de beni New York Memorial Sloan Kettering Cancer Center'a eğitim almam için gönderdi. Prof. Dr. Peter Scardino ile özellikle sinir koruyucu radikal prostatektomi konusunda çalıştım. Takiben bölümümüzde sinir koruyucu radikal prostatektomi serimizi genişletip bu konuda ilk bilimsel eğitim video prezentasyonunu hazırladık. Bu video tüm üroloji camiasına eğitim materyali olarak ulaştırıldı. Üroonkoloji eğitimine ek katkı sağlamak için Hocamın desteği ile 2002-2003 yıllarında Miami Üniversitesine gittim. Prof. Dr. Mark Soloway ile çalıştım. Temel araştırma, üroonkolojik cerrahi ve laparoskopik cerrahi konularında eğitim aldım. Eğitimim sonrasında Hacettepe Üroloji bölümündeki görevime 2004'e kadar devam ettim. Eğitimim sırasında ve sonrasında her zaman, her koşulda destek vermiştir. Minnettarım.

Haluk Hocamın benim hayatımda çok özel bir yeri vardır. Ben ürolog olmayı, bu mesleği bilimsel esaslar çerçevesinde yapmayı, hastaya saygıyı, insana ve millete saygıyı, yaptığı işi hakkıyla yapmayı Hocamdan öğrendim. Üzerimde çok hakkı vardır.

Üroonkoloji ve ürolojiye yaptığı katkılar, Türk Ürolojisinin dünyada elde ettiği kazanımlara katkıları herkesin malumudur. Her zaman örnek

alınacak bir insan, bilimsel ve mesleki yönü tartışılmaz bir üroloji hocasıdır.

Hocama en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Emeklilik hayatında sağlık, huzur dolu nice yıllar diliyorum.

Prof. Dr. Sinan Ekici
1995-2004

Sümer Baltacı

Öncelikle, Ürolojik Cerrahi Derneği'nin, Türk Ürolojisine Yön Verenler: Yaşam Boyu Başarı Ödülü'ne layık görülen Prof. Dr. Haluk Özen'i (Haluk Abi'yi) içtenlikle kutlarım.

Sevgili Haluk Abi ile tanışıklığımız, 1990 yılında iki komşu tıp fakültesinin üroonkoloji ile ilgilenen iki hocasının (Prof. Dr. Haluk Özen ve Prof. Dr. Yaşar Bedük), ayda 1 ya da 2 kez yaptıkları, bizlerin de üroonkolojiye ilgi duyan asistanlar olarak katıldığımız, formal olmayan toplantılara dayanmaktadır. Orada ortaya koyduğu bilimsel tavır ve yaklaşımı, bizleri motive etti ve bizdeki bu motivasyon Ankara'daki başka meslektaşlarımızın da toplantılara katılımlarını sağladı. Sonunda, toplantılara gönüllü katılan arkadaşlarımızın sayısı o denli arttı ki, bu toplantıları otel salonlarında yapma mecburiyeti doğdu. Nihayet, internet ve cep telefonlarının olmadığı o dönemlerde, Prof. Dr. Haluk Özen liderliğinde uluslararası katılımlı Ankara Üroonkoloji Kursu'na dönüştü. Bu kurs, sonradan Türk Üroonkoloji Derneği'nin düzenlediği Üroonkoloji Kongrelerine temel oluşturdu. Buradaki seyri düşündüğümüzde, o dönemlerde yabancı bir konuk konuşmacıyı yurdumuza getirmenin ne denli zor olduğunu da hatırlarsak, Prof. Dr. Haluk Özen'in ne denli bir vizyona sahip olduğunu, hem kendisinin, hem de meslektaşlarımızın güncel bilgiye ve bilime ulaşması adına verdiği katkıları görmek mümkün.

Bilime olan arzusuna örnek şöyle bir anıyı da

paylaşmak isterim. Bir Üroonkoloji Derneği Bahar Toplantısı'nın akşamında, herkes toplantı akşamı dinlenip, sohbet ederken, birlikte yazarı olduğumuz makaleye gelen revizyon için, bekleyemeyip, otel odasında makalenin revizyonunu o akşam tamamlamamızı, unutmam zor. Bugün kaçımız, bu bilimsel heves ve arzu içerisindeyiz, bilemiyorum.... Haluk Abi'nin bilimselliği, bilime olan tutkusu, ben de, eminim ki başka meslektaşlarımızda da, uyarıcı etki oluşturdu. Bu denli çalışma arzusunu, bilime katkı yapabilme isteğini Haluk Abi'den başka az insanda gördüm. O'nda gördüğüm bu bilimsel üretkenlik arzusunu ve çalışma isteğini, ben de asistanlarımıza aktarma gayreti içerisinde oldum.

Haluk Abi ile ortak bir noktamız, Merzifon'lu oluşumuzdur. Çoğu meslektaşımızın bilmediği bir nokta ise Haluk abi adına Merzifon'da Prof. Dr. Haluk Özen Bilgi ve Öğrenme Merkezi'nin 2017 yılında, kendisi tarafından faaliyete geçirilmiş olması ve bu merkezin çocuk ve gençlere yeni ufuklar açmış olmasıdır. Bu merkez, Merzifon'luların Haluk Özen'e, Haluk Özen'in de Merzifon'a olan karşılıklı vefa ve kadirşinaslık örneğidir. Atatürkçü kimliğiyle bildiğimiz Dr. Özen, bu merkezin açılmasıyla, Atatürk'ün hedef olarak gösterdiği ileri medeniyet düzeyine çıkmada, en önemli ihtiyaç olan "bilgi"ye ulaşmada hemşehrilerinin mazeretinin kalmamasını sağlamaya çalışmıştır.

Dr. Haluk Özen'in beğenmediğim özelliği yok mu? Var... Bir kez Haluk Abi ile seyahat ettiğinizde ne demek istediğimi çok iyi anlayabilirsiniz. Şöyle ki; Haluk Abi ile seyahatlerde, uçağa yetişebilmek için sürekli koşturmanız gerekir. Ola ki uçağa yetiştiyseniz ve bir önceki uçağın henüz kalkmadığını ekrandan görürseniz, bu sefer o uçakta yer bulup, kalkmadan o uçağa yetişebilmek için yine koşmak zorundasınızdır. Yani, Haluk Abi ile seyahat edecekseniz, efor kapasiteniz iyi olmalı, atlet olmalısınız. Yerinde duramaz, zamanı en efektif şekilde kullanmaya çalışır. Ama siz nefes nefese kalırsınız... Ayrıca seyahatte sürekli O'nu kontrol etme görevinizi de unutmamanız gerekir. Zira Haluk Abi, bekleme salonunda her an telefonunu şarjda unutabildiği gibi,

çantasını, paltosunu...vb de unutabilir. Buna engel olmak için sürekli tetikte olmanız gerekir.

Bilimsel üretkenliğine, idareci vasfına değinecek değilim. O özellikleri, zaten hepimizin malumu. Ama ailesine, eşine olan bağlılığı, yufka yürekliliği ve duygusallığı da unutulmamalı tabii...

Aldığı pek çok bilimsel ödülün yanına 'Yaşam boyu başarı ödülü'nü de koyan Haluk Hocamıza, sağlıklı, mutlu bir yaşam dileğimle

Resim: Tarih 20 Aralık 2006... Yılbaşı öncesi Ankara Tıp ve Hacettepe Tıp üroloji öğretim üyelerinin bir araya geldiği, Haluk ve Kadri hocalarımızın, bölüm başkanları olarak öncülük ettikleri, sosyal birliktelik.

Öncelikle, Ürolojik Cerrahi Derneği'nin, Türk Ürolojisine Yön Verenler: Yaşam Boyu Başarı Ödülü'ne layık görülen Prof. Dr. Haluk Özen'i (Haluk Abi'yi) içtenlikle kutlarım.

Sevgili Haluk Abi ile tanışıklığımız, 1990 yılında iki komşu tıp fakültesinin üroonkoloji ile ilgilenen iki hocasının (Prof. Dr. Haluk Özen ve Prof. Dr. Yaşar Bedük), ayda 1 ya da 2 kez yaptıkları, bizlerin de üroonkolojiye ilgi duyan asistanlar olarak katıldığımız, formal olmayan toplantılara dayanmaktadır. Orada ortaya koyduğu bilimsel tavır ve yaklaşımı, bizleri motive etti ve bizdeki bu motivasyon Ankara'daki başka meslektaşlarımızın da toplantılara katılımlarını sağladı. Sonunda, toplantılara gönüllü katılan arkadaşlarımızın sayısı o denli arttı ki, bu toplantıları otel salonlarında yapma mecburiyeti doğdu. Nihayet, internet ve cep telefonlarının olmadığı o dönemlerde, Prof. Dr. Haluk Özen liderliğinde uluslararası katılımlı Ankara Üroonkoloji Kursu'na dönüştü. Bu kurs, sonradan Türk Üroonkoloji Derneği'nin düzenlediği Üroonkoloji Kongrelerine temel oluşturdu. Buradaki seyri düşündüğümüzde, o dönemlerde yabancı bir konuk konuşmacıyı yurdumuza getirmenin ne denli zor olduğunu da hatırlarsak, Prof. Dr. Haluk Özen'in ne denli bir vizyona sahip olduğunu, hem kendisinin, hem de meslektaşlarımızın güncel bilgiye ve bilime

ulaşması adına verdiği katkıları görmek mümkün.

Bilime olan arzusuna örnek şöyle bir anıyı da paylaşmak isterim. Bir Üroonkoloji Derneği Bahar Toplantısı'nın akşamında, herkes toplantı akşamı dinlenip, sohbet ederken, birlikte yazarı olduğumuz makaleye gelen revizyon için, bekleyemeyip, otel odasında makalenin revizyonunu o akşam tamamlamamızı, unutmam zor. Bugün kaçımız, bu bilimsel heves ve arzu içerisindeyiz, bilemiyorum.... Haluk Abi'nin bilimselliği, bilime olan tutkusu, ben de, eminim ki başka meslektaşlarımızda da, uyarıcı etki oluşturdu. Bu denli çalışma arzusunu, bilime katkı yapabilme isteğini Haluk Abi'den başka az insanda gördüm. O'nda gördüğüm bu bilimsel üretkenlik arzusunu ve çalışma isteğini, ben de asistanlarımıza aktarma gayreti içerisinde oldum.

Haluk Abi ile ortak bir noktamız, Merzifon'lu oluşumuzdur. Çoğu meslektaşımızın bilmediği bir nokta ise Haluk abi adına Merzifon'da Prof. Dr. Haluk Özen Bilgi ve Öğrenme Merkezi'nin 2017 yılında, kendisi tarafından faaliyete geçirilmiş olması ve bu merkezin çocuk ve gençlere yeni ufuklar açmış olmasıdır. Bu merkez, Merzifon'luların Haluk Özen'e, Haluk Özen'in de Merzifon'a olan karşılıklı vefa ve kadirşinaslık örneğidir. Atatürkçü kimliğiyle bildiğimiz Dr. Özen, bu merkezin açılmasıyla, Atatürk'ün hedef olarak gösterdiği ileri medeniyet düzeyine çıkmada, en önemli ihtiyaç olan "bilgi"ye ulaşmada hemşehrilerinin mazeretinin kalmamasını sağlamaya çalışmıştır.

Dr. Haluk Özen'in beğenmediğim özelliği yok mu? Var... Bir kez Haluk Abi ile seyahat ettiğinizde ne demek istediğimi çok iyi anlayabilirsiniz. Şöyle ki; Haluk Abi ile seyahatlerde, uçağa yetişebilmek için sürekli koşturmanız gerekir. Ola ki uçağa yetiştiyseniz ve bir önceki uçağın henüz kalkmadığını ekrandan görürseniz, bu sefer o uçakta yer bulup, kalkmadan o uçağa yetişebilmek için yine koşmak zorundasınızdır. Yani, Haluk Abi ile seyahat edecekseniz, efor kapasiteniz iyi olmalı, atlet olmalısınız. Yerinde duramaz, zamanı en efektif şekilde kullanmaya çalışır. Ama siz nefes nefese

kalırsınız... Ayrıca seyahatte sürekli O'nu kontrol etme görevinizi de unutmamanız gerekir. Zira Haluk Abi, bekleme salonunda her an telefonunu şarjda unutabildiği gibi, çantasını, paltosunu...vb de unutulabilir. Buna engel olmak için sürekli tetikte olmanız gerekir.

Bilimsel üretkenliğine, idareci vasfına değinecek değilim. O özellikleri, zaten hepimizin malumu. Ama ailesine, eşine olan bağlılığı, yufka yürekliliği ve duygusallığı da unutulmamalı tabii...

Aldığı pek çok bilimsel ödülün yanına 'Yaşam boyu başarı ödülü'nü de koyan Haluk Hocamıza, sağlıklı, mutlu bir yaşam dileğimle

Resim: Tarih 20 Aralık 2006... Yılbaşı öncesi Ankara Tıp ve Hacettepe Tıp üroloji öğretim üyelerinin bir araya geldiği, Haluk ve Kadri hocalarımızın, bölüm başkanları olarak öncülük ettikleri, sosyal birliktelik.

Tarık Esen

Haluk Ağabey ile bunca yıllık dostluk tam olarak ne zaman başlamıştı, çok düşündüm, ama gerçekten bulamadım. 1986'da Çapa'da başlayan asistanlığım süresince adını özellikle Dr. Haluk Ander'den sıkça duyduğumu, İngiltereye gönderilişini ve çocuk ürolojisine inisyal ilgisini hatırlıyorum tabii, ya da önceden ve hep tanıdığım Dr. Ali Ergen ile yakın çalıştıklarını, ama asistanken katıldığım 87 ve 89 kongrelerine ait ciddi somut anım yok mesela. Muhtemelen uzmanlığım ve üroonkolojiye olan ilgim ile onun gidip döndüğü Stanford'a Dr. Faruk Özcan'ın gidecek olması sürecinde daha yakın tanıdık birbirimizi ve sonra gerçekten olunabilecek neredeyse tüm yerli ve yabancı bilimsel ve sosyal platformda beraber olduk, değişik ruh hallerine rağmen her seferinde bu vesileleri kıymetlendirdik, keyif aldık, düşündük, öğrendik, üzüldük, hatta belki sinirlendik de birbirimize ama kırmadık, gücenmedik, anlamaya çalıştık (hep başaramasak

da), zamanla ailelerimizi de katarak çok eğlendik ve karşılıklı özel yerlere konumlandırdık birbirimizi.

Hacettepe anfilerinde gayet mütevazı ama çok şey vaad eden Üroonkoloji Sempozyumları ve sonrasında kongreleridir esasen bizi yakınlaştıran. Bu süreçte ben de ilk tetiklenen, Çapa lı olarak kundakta aşılana ve Hacettepelilerin de mesela İstanbuldaki toplantılara geldiklerinde “Bizans sabahına selam” gibi söylemler ile adeta haklı çıkarttıkları modifiye rekabetin yoksayıcı inisiyatifi değil tam tersine sanki daha çok kişiye ulaşan, ulaşırken medeni bir dil kullanan, bilgisinin yanına belagatini de eklemeyi başaran (fazlaca aa falan der gibi görünse de onların hep bir anlamı vardır), dilini kullanırken hislerini elevereabilen, bundan rahatsız olmayan, genellikle samimi olduğuna inandığımız (her kідeme hocam diyen) ama o anda teatrale teğet geçebiliyor olacak ve dürüst olalım o günlerde ve daha sonra örneğine türk ürolojisinde kolay rastlanmayacak bu akademisyen profilini (GS liliği de cabası) daha iyi tanımak motivasyonudur. Onun da karşısında Mainz görmüş (?), kolay öğrenebilecek gibi duran, onun “master” ettiği hitabeti elüstünde tutmaya çalışan, lisan bilen ve daha da önemlisi Çapa okulunun Ander şubesinde olmakla biraz daha farklı Çapa-Hacettepe ilişkisini test etmeye hazır bir Fenerliye içinin ısındığını düşünmüşümdür. Üroonkoloji zaman içinde bizi ve okullarımızı rakip kılmış dahi olsa ilk gününden itibaren içinde bulunan, Mannheim da iken dahi davet alınan o toplantılar benim için hep çok ayrıcalıklı olmuştur. Kendi adıma şartların beni daha sonraları taşıdığı bazı görevlerde Haluk Ağabey kongreciliği ile yarışmaya ve onun insan ilişkileri ağını sağlamaya çalışmışımdır hep. Kongrecilik belki (aslında o da değil. Sempozyum akşamları evindeki ambiyansı oluşturmayı deneyememişimdir dahi) ama network oluşturmak ve o network ile ilişkiler konusunda çırağı dahi olamam, olamadım. Tam o noktada Haluk Özen in Hacettepe için de çok özel bir anlam taşıdığı söylenmelidir. O herhangi bir Hacettepeli değildir. Hacettepenin yaştan bağımsız büyük hocasıdır, lokalizasyondan bağımsız akıl hocasıdır, ombudsman ı vizyoneridir.

Tek tip Hacettepelilik yoktur belki, sınıflanabilir, ama kastlar-üzeri gurudur Haluk Özen. Gerçek manada okul olmanın, bir alanı bilimsel anlamda domine etmenin, o okulun yetkin müdürlerle yeni şubelerini açmaktan geçtiğini Hacettepe den çok önce Mainz Ürolojisi öğretmiştir bana. Çapa nın da bunu hedeflemesi gerektiğini düşünmüşümdür hep ama Ankara dan heryere gidilirken, İstanbul dan hiçbir yere gidilemeyen Türkiye sosyolojisi ni de kabullenmişimdir çaresiz. Haluk Özen bu okullar grubunun başmüfettişidir. Üroonkoloji sempozyumlarına dönersek, nisbeten düşük kідem dönemlerinde dahi dağıtmayı esirgemediği “bilirkişi” rolleri sadece çok özel hissettirmekle kalmamış sonraki bütün sorumluluklarına hazırlamıştır beni diye düşünmüşümdür hep. Bugünkü Türk Üroonkolojisi, kalitesi ve kapsamı ile en başta onun eseridir. Alternatiflerden hazetmemiştir evet (belki yegane tartışmamız budur, ben haksızlığa uğradığımı düşünmüşümdür, bu donanımda insanlara bu kategorikliği yakıştırmadığım için) ama koyduğu çitanın onları da-hem de imkansız biçimde- bağladığını düşünerek huzur bulmuştur belki. 1994 de yeni docent olarak geldiğim ulusal kongrede Çapa olarak “2 yıllık laparoskopik üroloji deneyimizin düşündürdüklerini” paylaşınca dönemin büyük hocaları kibarca bu “saçmalığa” ürolojide yerolmayacağı savı ile üstüme gelirken söz alıp, hiç olmazsa bu cerrahinin bazı merkezlerde toplanmasının doğru olacağını söylemesidir mesela kastettiğim farklılık, susarak hem Çapalı hem Fenerliyi kürsüye gömmek varken. Haluk Ağabey birşey söylemesi gerektiğini düşünüyorsa söyler çünkü. Üroonkolojide ayrı düştüğümüz de olmuştur kuşkusuz. Hacettepe Ürolojinin kendi kemoterapisini kendi veriyor olması gibi. Belki de bu nedenle multidisipliner tümör konseylerini Hacettepe den çok daha erken başlatmıştır Çapa. Ancak üroonkolojide katedilen mesafe kısa sürede suyun yolunu bulmasını sağlamış, işin garibi medikal onkologlar haklarını çoktan teslim etmiş Çapalılardan daha çok itibar göstermişlerdir Dr. Özen’e. O bir iletişim sihribazıdır da malum.

2000 li yılların başındaki Türk Ürolojisi herikimize de aynı anda azami uyumla birlikte çalışma görevlerini yüklemiş ve yıllara dayanan dostluk, birkez dahi ön adı ile hitap etmediğim bir kişiye duyduğum saygı ama onun da yaş ve kıdemce kendinden küçük biri ile nazik bir ilişkiyi götürmek konusundaki titizliği ve kuvvetler ayrılığına duyduğu inanç Cerrahpaşa anfisindeki tarihi toplantıyı mümkün kılabilmıştır mesela. Sonuçları hiçbir zaman doğru dürüst uygulanmasa da o gün birleşik Türk Ürolojisi bence tarihindeki çok az sayıda “Meisterwerk” lerinden birini yaratmıştır. O ve ben gerçeği hep birbirimizin ağzından duymayı yeğlemişiz ve sanal kamplarımızın dayatmasından bağımsız, iletişimi hep dürüstçe ve samimiyetle açık tutmuşuzdur. Bu manada sadece 2 kulağın misafir olduğu tarihi telefon konuşmaları yapılmıştır aramızda. Çaresiz kalmışızdır bazen liyakati öncelemek konusunda (keşke kalmasa idik) yada liyakati öncelediğimiz için tepki almış, bedel ödemiştir. Ama en çok yandığım, aradığım, hüznülediğim konu o birleşik üroloji günleri ve kongrelerdeki üroonkoloji oturumlarıdır ki, salonun en önünde onun ve belki benim de yeralacak olmamız özellikle Çapa ve Hacettepe asistanlarını sundukları konunun uzmanı olmaya itmiş, oturumlar o günlerin standardında çok kıymetli bilimsel platformlara dönüşmüştür. Sonraları şartlar ikimizin de hiç istemeyeceği şekilde gelişip, mesela benim ilkgününü bildiğim Üroonkolojinin son kaç gününü hiç bilmediğim hallere evrilip, o oturumları rüyamızda dahi göremediğimiz üzücü gerçekliğinin üstüne Bodrum koylarında, yada İstanbul restoranlarında önemli tesbitler de yapmışızdır hali ile. Sorumluluklar, hatalar kabullenilmiştir (özellikle çok kritik bazı anlarda) ama başarısızlıkların en naifi hangisidir bize göre biliyor musunuz? Vaktiyle o Çapa ve Hacettepe asistanlarına birbirlerini daha iyi tanıyabilme fırsatı verilmiş olsa bugünlerin hiç yaşanmayacağı ihtimali. Almanlar “sonradan herkes akıllı” der. Baştan akıllı olmanın dünyalara bedel olacağı bir durumdur halbuki bu. Bu durum içime öyle işlemiş olsa gerektir ki yıllar sonra önce kuruluşunda yer aldığım yeni tıp fakültesinin bilimsel ilk açılımını

Çapa ve Hacettepeye yapmasına (o sırada rektördür Haluk Ağabey) sonra da kurmak durumunda olduğum bir bölümde konuya üzerimdeki hertürlü formayı çıkartarak yaklaşmama neden olmuştur diye düşünürüm hep. Model Türkiye ye örnek olmuşsa eğer (aslında gerçekten farkında olan var mı acaba) arkasında, içinde Haluk Özen in de bolca yer aldığı 3 dekadlık Türk Ürolojisi deneyimi ve dersi vardır elbet. Gençler için incelenmeye değer bir dönemdir bu, tavsiye ederim. Belki onları baştan akıllı kılar.

ÜCD nin kuşkusuz kadirşinas ama zaten çok hakedilmiş ödülünü alıyor Haluk Ağabey. Gönülden kutluyorum. Birkaç jenerasyon için üstlendiği rol modelliğinin, üroonkolojik üretimin, örnek akademisyenliğinin, kurum sadakat ve aidiyetinin, bir “greater good” etrafında önce toplayabilmenin sonra da toplananı sevk ve idare kabiliyetinin takdir edilmiştir bu. Ödüller bu çerçeveye oturuyorsa kıymetlidir zaten. Bu vesile ile O, ben, Seza ve Figen’e de sağlıklı, yeni birliktelikler diliyorum, ödülü için ayakta alkışlarken. Çünkü, ama Sarıyer de ama Hong Kong da, ne zaman başarmışsak bu keyifleri daha önceleri neredeydik diye düşünmüşüzdür hep ve sonradan akıllanacak vakit te kalmamıştır artık.

Dr. Tarık Esen

Vural Solok

Prof. Dr. Haluk Özen

Türk üroloji tarihine bakıldığı zaman, gerek bu dalın kurulması ve gelişmesine damga vurmuş, geçmişte kalan birçok hekim büyüğümüz mevcuttur. ÜCD'nin kuruluşunun onuncu yılında (Akıl ve bilim rehberliğinde gelişen akademik liyakat kavramı içerisinde) Türk ürolojisine yön verenler, yaşam boyu başarı ödülü oluşturma kavramı içinde Prof. Dr. Haluk Özen bu ödüle layık görülmüştür.

Bence bu ödüle layık bir bilim adamıdır Dr. Haluk Özen.

Prof. Dr. Haluk Özen çalışmaları ve gerçekleştirdiği atılımlar ve yol gösterici özellikleri ile bu bilim dalımızın altın yıldızla taçlandırılacak bir bilim adamıdır.

Prof. Dr. Haluk Özen'i asistanlık ve baş asistanlık döneminde katıldığı Türk Üroloji kongrelerinde tanıdım. Oldukça aktif tartışmalara giren bir yapıya sahip kişilik göstermiştir.

Dr. Özen'in en önemli çıkışı üro-onkoloji toplantılarını organize etmesi ve dünya literatürüne katkıları olan bilim adamlarını davet ederek, Türkiye'de üroloji konusunda çalışan insanlara onları tanıtmak ve bilgilerinden faydalanmalarının sağlamış olmasının yanında bu kongrelerde kendi çalışmalarını tebliğ ederek toplulukta tanınmaları imkanı da sunmuştur.

Bu tip olanaklar bilim yapan insanların, asistan ve uzman hekimlerin bilimsel düşünce zincirinin gelişmesi, toplum önünde konuşma, tartışma usullerini öğrenme, yabancı dil yeteneklerini geliştirme olanaklarını artırmıştır. Ayrıca bu kişilerle tanışan araştırmacılar yabancı ülkelere gitme ve görgülerini de artırma olanakları sunmuştur.

Ve bu toplantıları zaman zaman büyük emek ve uğraşlar içinde devam ettirebilmesi bence çok büyük özveri ve fedakarlık örneğidir. Dr. Özen çevresindeki insanlara daima yol gösterici bir ışık kaynağı olmuştur.

Yol gösterici vasıfları daima devam eder ve bir yerde durmaz ümidindeyim.

Dr. Özen'in yayınları dünya üroloji dergilerinde yer almış ve ilgi çekmiş, site edilmiştir. Doğaldır ki bu yayınlar ülkemizdeki üroloji eğitimi alan bütün hekimlere yol gösterici olmuştur. Dr. Özenin yetiştirdiği uzmanlar Türkiye'nin dört bir yanına yayılmıştır. Bunlar ışığın taşınmasında büyük rol oynarlar.

Dr. Özen başarısının yanında çokta duygusal bir özelliği vardır, bunu göstermede de açık kalplidir. Dr. Özen Türkiye'de üro-onkoloji konusunun yerleşmesinde, gelişmesinde büyük katkıları olan bir bilim adamıdır ve modern bilgilerin ve yeniliklerin yerleşmesinde katkıları olan bir kişiliktir. İyi bir aile babası ve insanlığının yanında, aşırılığa kaçmayan ve hepimizde olan bir hırs özelliği de gösterir. Zaten bu hırs olmasa hiçbirimiz bu yerlere gelemez. Bu mücadele belli bir hırsın varlığıdır. Aşırıya kaçmaz.

Bütün olumsuz şartlarda Dr. Özen bir özveri örneği göstererek Hacettepe Üniversitesi rektörlüğüne aday olmuş ve kazanmıştır. Yüzünün akı ile bu görevi kendine yaraşır bir şekilde tamamlamıştır.

Haluk Özen samimi, duygusal, azimli bilim yolunda yürüyen bir bilim insanıdır. Böyle bir ödüle layıktır ve seçildiği içinde çok duygulandım.

Dr. Özen üroloji topluluğuna daha çok yol gösterici zamanları olacaktır, bundan da hiç şüphem yok.

Kendisine sağlık ve ailesi ile güzel günleri olmasını dilerim.

E. Prof. Dr. Vural Solok

Fuad Freiha

“Dr. Haluk Ozen spent a year of fellowship with me in Urologic Oncology at The Department of Urology, Stanford University, from September 1989 to September 1990, before returning to Turkey as Associate Professor and Chief of Uro-oncology Unit at Hacettepe University.

During his stay with us, Dr. Ozen attended the Urologic Oncology clinics, many of the surgical operations and the Grand Rounds of the Department. He was not only an observer, but, with his background and experience, he contributed a lot towards our understanding of issues facing urologic cancer patients.

Dr. Ozen has had an illustrious career and I am proud to have been his mentor for a year. Our professional relationship resulted in an everlasting friendship”.

Fuad Freiha, MD, FACS, FAUA.

Professor Emeritus

Stanford University School of Medicine

Christopher Chapple

To Whom It May Concern:

It is a great pleasure to have the opportunity to write this short comment in celebration of Professor Haluk Özen's distinguished career. Haluk and I have worked closely together for the last 25 years dealing with education and research with close links between our associations, namely the European Association of Urology and the Turkish Urology Association. Through this relationship we have strengthened the standing and strong collaboration between our two societies.

It goes without saying that Haluk has had a distinguished career as an internationally recognised academic urologist and his surgical skills and expertise are well known.

It has been a pleasure working with Haluk and I look forward to our continued friendship and continuing to support the next generation of urologists.

With best wishes and kind regards,

Patrick C. Walsh,

Dear Haluk,

Congratulations on your 45 years of magnificent contributions to the field of medicine! You should be very proud of your efforts to improve the education of urologists in Turkey though your organization of courses and ability to recruit the finest international faculty to participate. Also, we are very grateful for your valued friendship to me and my wife Peg.

I will never forget our first visit to participate in your UroOncology course in 1997 in Ankara. I believe you told me that this course had your highest attendance rate ever. It was excellent. We also enjoyed the pre-conference trip to Cappadocia and following the meeting, our trip to Istanbul.

You have saved many lives by improving cancer care in Turkey. There are few individuals who can make this claim.

Your friend forever

Hakan Özkardeş

Seksenli yıllarda uzmanlık sınavları Sağlık Bakanlığı kadroları için merkezi, üniversiteler için ise bağımsız idi. Ben 1983 yılında bitirmekte olduğum zorunlu hizmetin arkasından hayalimde olan Hacettepe Ürolojiye asistan olarak girmek için başvurmuştum. Çeviri şeklinde bir dil sınavı yapıldı ve sınavın yöneticisi ve gözetmeni anabilim dalının en genç üyesi Dr. Haluk Özen idi. İlk defa o gün tanıştık ve bir daha da kopmadık.

Dört yıllık üroloji ihtisası sırasında Dr. Haluk Özen ustamız, hocamız, ağabeyimiz ve arkadaşımız oldu. Onun pediyatrik üroloji için İngiltere Cambridge'de Dr. Whitaker'ın, sonra üroonkoloji için California Stanford'da Dr. Freiha'nın yanında geçirdiği iki yıl O'ndan uzak kaldık ama bu kazanımlar bana, bizlere ve tüm Türk ürolojisine fazlasıyla geri döndü.

Hacettepe Ürolojinin bazılarını bugün yitirmiş olduğumuz ve özlemlerle andığımız dönemimiz hocalarından ki rahmetli Doğan Remzi dışında hepsine ağabey olarak hitap ederdik, çok şey öğrendik. Onlar iyi yetişmemizi sağladılar. Haluk ağabey yaşça bize daha yakın olması ve mükemmel sosyal ilişkileri nedeniyle kalbi, çabuk buğulanan gözlük camları, evi ve ailesiyle birlikte her zaman hepimize açık kaldı. Yazılarımızı, tezlerimizi götürdük. Geç saatlere kadar çalıştık. Kuleli Sokaktaki ev ikinci bir akademik ortamdı her zaman.

Akademik yaşam biçimi, vefa, yerlere ve kurumlara bağlı olmayan karşılıksız destek, bilimsel sunu yapmak, yazı yazmak, başkalarına öğretmek Haluk abiden elde ettiğim kazanımlar. Bir çok kişi için de geçerli olduğunu düşünüyorum. Uzmanlığımın ilk yıllarında yeni çıkacak bir üroloji dergisini koordine etmek üzere teklif aldım. O günkü kıdem ve deneyiminin yetmeyeceği bir girişimdi bu. Yine kayıtsız şartsız yanımda ve arkamda ağabeyim oldu. Birlikte çalıştık, sonra beraber editörlük yaptık. Kitap yazdık. Yaklaşık 20 yıllık bir deneyimdi bu.

Geçen sürede doçentlik zamamı geldi, destek oldu. Profesörlük zamamı geldi, jüri oldu. Başkent Üniversitesi Üroloji Anabilim Dalının şemsiyesiydi bizim için. İlk radikal prostatektomilere başlarken 1995 yılında işini bırakıp sorgusuz sualsiz geldi karşılıklı yaptık ameliyatı. Devam ettik oradan. Ağabeyimin muayenehanede çalıştığı dönemlerde hastalarımı birlikte ameliyat ettik Başkent Üniversitesi Hastanesi ameliyathanelerinde.

Hiç kuşkusuz O'ndan bize farkında olarak veya olmayarak gelenler bizden sonrakilere geçti. Üroonkoloji disiplini doğdu, Ankara toplantılarından derneğe ve kongrelere evrildi. Onlarca üroloğa ortam ve kaynak oldu.

Haluk Özen'i yakından tanıma fırsatı bulanların kendilerini çok şanslı saymaları gerekir. Onun Türk ürolojisine ve üroonkolojiye katkıları gelecek kuşaklar tarafından belki hakettiği kadar bilinmeyecektir ancak kesinlikle hissedilecektir. Haluk Özen Hacettepe'ye öğrenci olarak girip, ihtisas yapan, öğretim üyesi olan ve sonunda rektörlük makamına ulaşan, Hacettepelilikten hiç ayrılmayan bildiğim kadarıyla Tunçalp Özgen'den, kendisini rahmetle anıyorum, sonraki ikinci kişidir. Belki de olabilecek en zorlu dönemde bu görevi alarak tüm olumsuzluklar ve engellere rağmen Hacettepe Üniversitesini akademik olarak yükseltmeyi başarmıştır. O'ndan bize kalması gereken önemli hasletlerden birisidir bu: Her ortamda akademik kalabilmek ve gerçekten altı boş olmayan bir akademik yaşam biçimini sürdürebilmek.

Akademik yaşamın belki de en önemli hazlarından birisi bilimsel bir makalenin yayımlanması ve arkasından atıf almasıdır. Üroloji ve üroonkolojinin manevi atıfları uzun yıllar Haluk Özen'e ulaşmaya devam edecektir. Hocam, ağabeyim ve dostum olmasının ne büyük bir şans olduğunu ifade ediyor ve kendisine uzun ömürler diliyorum.

Ürolojik
Cerrahi
Derneği